

แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ
กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต

โดย

กฤษฎา กาญจนาลัย
กรรมการผู้จัดการกลุ่มโรงแรมชนาลัย

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2560 - 2561

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต
ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์
ผู้วิจัย นายกฤษฎา กาญจนาลัย **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** 60

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์บริบทการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของประเทศไทย รวมถึงศึกษาปัจจัยที่เป็นโอกาส หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต และนำข้อสรุปดังกล่าวมาสร้างแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ตัวแทนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต

ผลการวิจัยพบว่า แม้ว่าภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตจะเป็นที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เนื่องจากทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สวยงาม เป็นที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาจังหวัดภูเก็ต แต่การท่องเที่ยวก็ยังต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในหลายด้าน เช่น ด้านการบริหารจัดการทั้งในด้านการจัดการจราจร การจัดการปัญหาขยะภายในจังหวัด นอกจากนี้ ภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตยังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเปลี่ยนแปลงไปของโครงสร้างอายุของนักท่องเที่ยว รวมไปถึงสถานที่ท่องเที่ยวทั้งภายในและต่างประเทศ เริ่มทำการตลาดและได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตประสบปัญหาอื่น ๆ ตามมา

แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต จำเป็นที่จะต้องมีการขับเคลื่อนการพัฒนาให้กลายเป็นรูปธรรม ซึ่งหมายถึง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จะเป็นหน่วยงานหลัก และจำเป็นต้องมีหน่วยงานสนับสนุนและร่วมมือทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน รวมไปถึงประชาชนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทาง ป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในจังหวัด รวมทั้งจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างมีแบบแผนที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นระบบและเพียงพอ โดยแนวทางการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และมีการวางกรอบระยะเวลาในการจัดทำแผนกลยุทธ์อย่างชัดเจน ซึ่งหากแนวทางการพัฒนาดังกล่าวประสบความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยว ก็จะสามารถนำมาเป็นแนวทางต้นแบบในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอื่น ๆ ได้ และเพื่อให้การพัฒนาจังหวัดภูเก็ตมีความสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีที่มีวัตถุประสงค์ให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

Title	Developmental Approaches of Quality Tourism Industry: A Case Study of Phuket	
Field	Strategy	
Name	Krisada Kanchanalai	Course NDC Class 60

The purposes of this research are to study and analyze the context of Thailand's quality tourism and to study factors affecting its tourism industry especially in Phuket province, then make the development path by using qualitative analysis; In-depth interview with representatives from associated sectors – Government officials, Private companies and Phuket people.

The findings examine that although Phuket's tourism is performing well by attracting many international tourists with its wonderful resources, but it is still facing problems in various aspects continuously such as management problem – traffic and waste management. Moreover, the changing structure of tourist's age and the marketing campaign of other tourist destinations both in Thailand and in foreign countries affect Phuket's tourism in both positive and negative ways.

The development of Thailand's quality tourism industry needs the leader to drive it along the process which should be the Ministry of Tourism and Sports who will be responsible for the main activities and it needs cooperation between government, private and household sectors to jointly determine what needs to be done in order to impose the appropriate policies in short, medium and long term efficiently that will make Phuket development aligns with the 20 years National Strategic Plan that aims to make Thailand a developed, secured, wealthy and sustained country by using the Sufficiency Economy Philosophy. Finally the development plan of Phuket's tourism then can be the model for other provinces tourism development in the future.

คำนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ถือเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนมากนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถสร้างรายได้กว่า 2 ล้านล้านบาท และมีการจ้างงานในภาคการท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้องประมาณ 7 ล้านคน หรือร้อยละ 20 ของการจ้างงานรวมในประเทศ ทั้งนี้ การเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวดังกล่าว ยังไม่มีแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืนเพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และพัฒนาคุณภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ในการที่จะพัฒนาประเทศและรายได้ให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ดังนั้น งานวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงคุณภาพกรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต” จึงนำเสนอแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตไปสู่การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพที่สามารถอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่ไปกับการสร้างและกระจายรายได้อย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายให้จังหวัดภูเก็ต เป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมอันดับหนึ่งของนักท่องเที่ยวทั่วโลก และเป็นแบบอย่างในการศึกษาและพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดและภูมิภาคอื่น ๆ ต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งในด้านรายได้ คุณภาพและความสุขของคนในจังหวัด และความยั่งยืนของทรัพยากร

(นายกฤษฎา กาญจนาลัย)
นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60
ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
คำจำกัดความ	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	8
แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน	13
แนวความคิดเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	16
แนวความคิดเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติ	19
แนวความคิดเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ	20
ทฤษฎีบูรณาการ	22
ทฤษฎีการกระจายรายได้	24
ทฤษฎีการตัดสินใจใช้บริการ	25
แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต	27
กฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
กรอบแนวคิดการวิจัย	36
สรุป	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 บริบทการท่องเที่ยวในประเทศไทยและจังหวัดภูเก็ต	38
บริบทการท่องเที่ยวในประเทศไทย	38
บริบทการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต	43

การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	45
ปัญหาข้อขัดข้อง	46
สรุป	47
บทที่ 4 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคเพื่อกำหนด	
แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต	48
วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของจังหวัดภูเก็ต	50
การดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศต่าง ๆ	54
การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต	55
สรุป	60
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	61
สรุปผลการวิจัย	61
ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	78
ประวัติย่อผู้วิจัย	93

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1-1 ประเทศที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาเยือนสูงสุด 10 อันดับแรกของโลก ในปีพ.ศ. 2559	1
1-2 ประเทศที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงสุด 10 อันดับแรกของโลก ในปีพ.ศ. 2559	2
4-1 จุดแข็ง จุดอ่อนของการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต	50
4-2 โอกาส และอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต	52
4-3 กรอบแนวคิดในการจัดทำยุทธศาสตร์	55
4-4 กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต	56
4-5 กลยุทธ์เชิงรับ (ST) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต	57
4-6 กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต	58
4-7 กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT) ในการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต	60

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1-1 รายได้รวมจากภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทย และสัดส่วนร้อยละ ต่อรายได้ที่เกิดขึ้นภายในประเทศไทยระหว่างปีพ.ศ. 2555 ถึงปีพ.ศ. 2560	3
1-2 จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต ปีพ.ศ. 2555 ถึง พ.ศ. 2560	4
3-1 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมายังประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2560	40
3-2 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมายังจังหวัดภูเก็ต ระหว่างปี พ.ศ. 2556 ถึงพ.ศ. 2559	45

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยถือเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการจะพัฒนาให้กลายเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของโลกได้ ซึ่งจากรายงานผลการจัดอันดับประเทศที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากที่สุด 10 อันดับแรก ที่จัดอันดับโดยองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวจากทั่วโลกในระหว่างปีพ.ศ. 2559 พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเยือนประเทศมากเป็นอันดับที่ 9 ของโลก (จำนวน 32.6 ล้านคน) เพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. 2558 ร้อยละ 8.9 ซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเป็นอันดับที่ 2 รองจากประเทศสเปนดังตารางที่ 1-1

ตารางที่ 1-1 ประเทศที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาเยือนสูงสุด 10 อันดับแรกของโลก ในปีพ.ศ. 2559

อันดับที่/ประเทศ	จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือน (ล้านคน)		อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)
	2559	2558	
1.ฝรั่งเศส	82.6	84.5	-2.2
2.สหรัฐอเมริกา	75.6	77.5	-2.4
3.สเปน	75.6	68.5	10.3
4.จีน	59.3	56.9	4.2
5.อิตาลี	52.4	50.7	3.2
6.สหราชอาณาจักร	35.8	34.4	4.0
7.เยอรมัน	35.6	35.0	1.7
8.เม็กซิโก	35.0	32.1	8.9
9.ไทย	32.6	29.9	8.9
10.ตุรกี	ไม่ระบุ	39.5	ไม่ระบุ

ที่มา : United Nations World Tourism Organization (UNWTO), Online, 2017

ประเทศไทยยังมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากเป็นอันดับที่ 3 ของโลก (มูลค่า 49.9 พันล้านเหรียญสหรัฐ) เพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. 2558 ร้อยละ 11.0 ซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเป็นอันดับที่ 2 รองจากประเทศออสเตรเลีย ดังตารางที่ 1-2

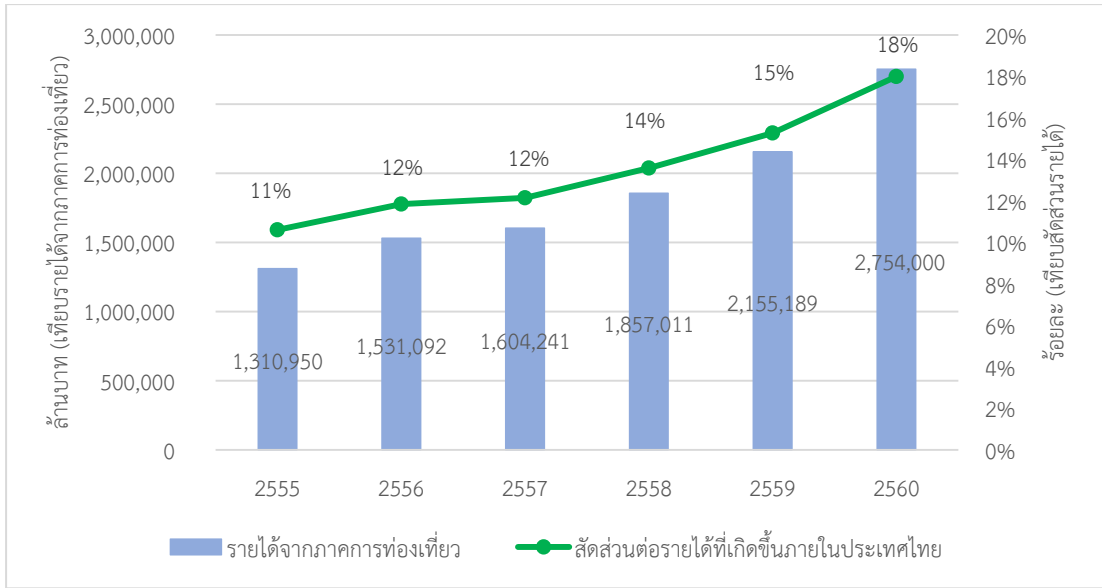
ตารางที่ 1-2 ประเทศที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงสุด 10 อันดับแรกของโลก ในปีพ.ศ. 2559

อันดับ/ประเทศ	รายได้จากการท่องเที่ยว (พันล้านเหรียญสหรัฐ)		อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)
	2559	2558	
1.สหรัฐอเมริกา	205.9	205.4	0.3
2.สเปน	60.3	56.5	6.9
3.ไทย	49.9	44.9	11.0
4.จีน	44.4	45.0	-1.2
5.ฝรั่งเศส	42.5	44.9	-5.3
6.อิตาลี	40.2	39.4	2.0
7.สหราชอาณาจักร	39.6	45.5	-12.9
8.เยอรมัน	37.4	36.9	1.4
9.ฮ่องกง	32.9	36.2	-9.1
10.ออสเตรเลีย	32.4	28.9	12.3

ที่มา : United Nations World Tourism Organization (UNWTO), Online, 2017

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยที่โดดเด่นกว่าประเทศอื่นในภูมิภาคอาเซียน โดยประเทศไทยสามารถพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวให้ขึ้นมาอยู่ในลำดับต้น ๆ ของโลกได้ จนกลายเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภูมิภาคอาเซียน และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือเป็นภาคการบริการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของไทย เพราะเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ โดยรายได้จากภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทยปีพ.ศ. 2560 (มูลค่า 2.75 ล้านล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 18 ของรายได้ที่เกิดขึ้นภายในประเทศไทย และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากปีพ.ศ. 2555 (ร้อยละ 11) โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 11 ต่อปี ดังแผนภาพที่ 1-1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยสามารถสร้างรายได้เป็นจำนวนมากให้แก่ระบบเศรษฐกิจของไทย และมีแนวโน้มที่จะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นในอนาคต

แผนภาพที่ 1-1 รายได้รวมจากภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทย และสัดส่วนร้อยละต่อรายได้ที่เกิดขึ้นภายในประเทศไทยระหว่างปีพ.ศ. 2555 ถึง พ.ศ. 2560

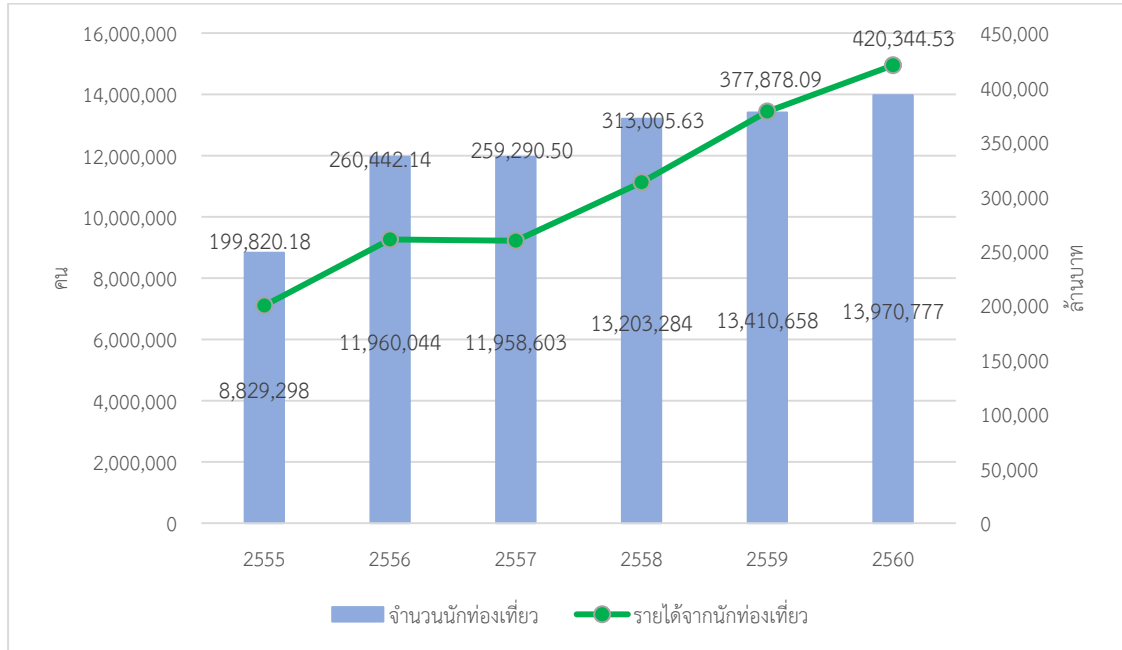

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และ ธนาคารแห่งประเทศไทย, ออนไลน์, 2557

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจหลากหลายประเภท เช่น ธุรกิจสถานที่พักผ่อน ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจการค้าปลีก ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก และธุรกิจด้านการคมนาคมและการขนส่ง เป็นต้น ด้วยเหตุนี้การขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของภาคธุรกิจอื่น ๆ ดังนั้นการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ให้เป็นที่ยอมรับของนานาชาติจำเป็นต้องมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

จากความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ จังหวัดภูเก็ตถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลกที่ยอมรับกันโดยทั่วไป โดยในปีพ.ศ. 2554 จังหวัดภูเก็ตติดอันดับที่ 3 จากการจัดอันดับ 10 เกาะที่โรแมนติกที่สุดของโลก โดยสำนักข่าวซินหัวของจีน และในปีพ.ศ. 2559 จังหวัดภูเก็ตติดอันดับที่ 8 จากการจัดอันดับ 10 เกาะท่องเที่ยวยอดนิยมที่สุดในโลก โดยเว็บไซต์บริการด้านการเดินทางและวิจารณ์สถานที่ท่องเที่ยว ทริปแอดไวเซอร์ (TripAdvisor) นอกจากนี้จากข้อมูลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ยังชี้ให้เห็นว่าในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2555 ถึง พ.ศ. 2559) จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งก็ส่งผลให้รายได้จากนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน โดยในปีพ.ศ. 2560 จังหวัดภูเก็ตมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากเป็นอันดับที่ 1 ของประเทศไทยหากไม่นับรวมกรุงเทพมหานคร โดยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 28 ของรายได้จากการท่องเที่ยวทั้งหมด ซึ่งมีมูลค่าการท่องเที่ยวทั้งสิ้นกว่า 4.2 แสนล้านบาท มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวภายในจังหวัดจำนวนกว่า 14 ล้านคน โดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวน 10 ล้านคน และเป็นชาวไทย 4 ล้านคน ดังแผนภาพที่ 1-2 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของจังหวัดภูเก็ตว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้เป็นอย่างดี และถือเป็นจังหวัดที่สำคัญจังหวัดหนึ่งของไทย

แผนภาพที่ 1-2 จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต
ปีพ.ศ. 2555 ถึง พ.ศ. 2560

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ออนไลน์, 2557

อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตยังคงเผชิญกับปัญหาหลากหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ สาเหตุเกิดจากการต้องการตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวจำนวนมากโดยไม่ใส่ใจกับคุณภาพอย่างแท้จริงและมีได้คำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรที่มีอยู่ โดยปัญหาหลักที่กำลังเผชิญอยู่ มีดังนี้

1. ปัญหาการใช้ทรัพยากรไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เช่น การทำลายทัศนียภาพทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว การจัดสรรทรัพยากรน้ำ การวางผังเมืองที่ไม่เหมาะสม การสร้างเส้นทางการคมนาคมที่ไม่มีประสิทธิภาพ

2. ปัญหาด้านการกระจายรายได้อย่างไม่เป็นธรรม เช่น นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาพร้อมกับบัตรเครดิตประเภทวีซ่าหรือแมสเตอร์การ์ดที่ถูกจำกัดเวลาและสถานที่ให้แวะซื้อสินค้าได้จากเฉพาะร้านค้าที่โปรแกรมบัตรเครดิตกำหนดไว้เท่านั้น ทำให้ไม่สามารถกระจายรายได้ไปสู่ผู้ค้าปลีกในท้องถิ่นได้

3. ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมไม่คำนึงถึง และ/หรือ ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของอาคารและสิ่งแวดล้อม การเพิ่มขึ้นของจำนวนโรงแรมที่ไม่ได้มาตรฐานทั้งในด้านการให้บริการและมาตรฐานคุณภาพอาคาร มาตรการรองรับกรณีนักท่องเที่ยวประสบอุบัติเหตุ

4. ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพ ข้อมูลข่าวสาร และองค์ความรู้เพื่อใช้ในการบริหารจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

5. ปัญหาขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน ซึ่งส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวในอนาคตลดลง และจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจและความมั่นคงต่อไป โดยหากพิจารณา

ประเทศอื่น ๆ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงโด่งดังของโลกแล้ว พบว่าประเทศญี่ปุ่นนั้นมีเอกลักษณ์และมีวัฒนธรรมที่ชัดเจน เด่นชัดและงดงาม เช่น ชูตูกิโมโน ประเพณีชงชา กีฬาซูโม่ มีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง ไม่ซ้ำกันไปในแต่ละเมือง และลอกเลียนแบบได้ยาก ประเทศออสเตรเลียที่มีจุดเด่นเรื่องธรรมชาติที่สวยงาม และสามารถรักษาความสวยงามนั้นเอาไว้ได้ หรือประเทศฝรั่งเศสที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวไปเยือนมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของโลกในปี พ.ศ. 2559 ซึ่งมีเอกลักษณ์ที่หาที่ไหนไม่ได้อย่างกรุงปารีส รวมถึงความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายและความงดงามของศิลปะ หากสามารถนำรูปแบบการสร้างเอกลักษณ์เหล่านั้นมาประยุกต์เข้ากับบริบทของประเทศไทยได้ จะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนได้และยังเป็นประโยชน์ต่อชาติอีกด้วย

ดังนั้นหากสามารถวางแผนทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยเชิงคุณภาพได้ ปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้นรวมถึงปัญหาอื่น ๆ ก็จะลดน้อยลง การใช้ทรัพยากรจะมีความคุ้มค่ามากขึ้นอีกทั้งยังสามารถพัฒนาภาคการท่องเที่ยวให้ก้าวต่อไปข้างหน้าได้อย่างมีคุณภาพและนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของทุกคนในท้องถิ่นได้ในท้ายที่สุด และยังสามารถนำแนวทางนี้ไปประยุกต์ใช้ในระดับประเทศได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์บริบทการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาส อุปสรรค และปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน ต่อการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต
3. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา: การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการวางแผนทางที่ควรจะเป็น พร้อมทั้งศึกษาปัจจัยอันเป็นโอกาส และ/หรือ อุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต หรือทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ รวมถึงศึกษาปัจจัยภายในจังหวัดที่เป็นจุดแข็ง และ/หรือจุดอ่อน เพื่อวิเคราะห์และพัฒนาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ตรงจุด และมีประสิทธิภาพ
2. ขอบเขตด้านพื้นที่: พื้นที่วิจัยที่จะทำการศึกษา คือ จังหวัดภูเก็ต เนื่องจากเป็นจังหวัดที่สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวมากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทยหากไม่นับรวมกรุงเทพมหานคร และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและชาวไทย โดยจังหวัดภูเก็ตมีทั้งพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาแล้ว และยังมีพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาในสัดส่วนที่เป็นตัวอย่างที่ดีได้ ประกอบกับผู้วิจัยมีประสบการณ์และองค์ความรู้ในพื้นที่มาเป็นเวลานาน ทำให้สามารถเข้าใจปัจจัยที่ก่อให้เกิดโอกาส และ/หรือ อุปสรรค ของถึงปัจจัยภายในของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ตได้เป็นอย่างดี

3. ขอบเขตด้านเวลา: ระยะเวลาของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา คือ ระหว่างปี พ.ศ. 2555 ไปจนปี พ.ศ. 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์เรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนจำนวน 70 ท่าน

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด วปอ. และสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ตลอดจนเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะดำเนินการโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทั้งจากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ เพื่อสรุปปัจจัยทั้งภายในและภายนอก อย่างรอบด้าน ที่มีผลกระทบต่อโอกาส อุปสรรค จุดแข็ง และจุดอ่อน ในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้เมื่อทราบปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว จะได้วางแผนและแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม และยั่งยืนต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบบริบทความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของประเทศไทย
2. ทำให้ทราบปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาส อุปสรรค ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน ที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต
3. ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืนของจังหวัดภูเก็ต

คำจำกัดความ

การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ หมายถึง การท่องเที่ยวโดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีบุคลากรที่มีคุณภาพ มีข้อมูลข่าวสาร และองค์ความรู้เพื่อใช้ในการบริหารจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมถึงการมีขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน ทั้งนี้จะต้องมีความยั่งยืนในการพัฒนาทุกด้าน ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ จึงหมายถึงการแก้ไขและป้องกันปัญหาการใช้ทรัพยากรที่ไม่มีประสิทธิภาพ การกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม การไม่คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิต

และทรัพย์สิน การขาดบุคลากรที่มีคุณภาพ ข้อมูลข่าวสาร
และองค์ความรู้ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการอุตสาหกรรม
ท่องเที่ยว และการขาดการพัฒนาขีดความสามารถในการ
แข่งขันอย่างยั่งยืน

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในบทที่ 2 เป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยจะดำเนินการทบทวนครอบคลุมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีลำดับการศึกษาดังนี้

1. แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยว
2. แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน
3. แนวความคิดเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
4. แนวความคิดเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติ
5. แนวความคิดเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ
6. ทฤษฎีบูรณาการ
7. ทฤษฎีการกระจายรายได้
8. ทฤษฎีการตัดสินใจใช้บริการ
9. แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต
10. กฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
12. กรอบแนวคิดการวิจัย
13. สรุป

แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยว

1. ความหมายของการท่องเที่ยว

องค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การเดินทางเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจ เยี่ยมญาติ หรือการไปร่วมประชุมแต่มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพเป็นหลักฐานหรือไม่พำนักอยู่เป็นการถาวร

องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : W.T.O) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ดังนี้ “Tourism comprises the activities of the person traveling to

and staying in places outside their usual environment for not more than one consecutive year for leisure, business and other purpose.” จากความหมายนี้สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (ไม่มากกว่า 1 ปี ติดต่อกัน) เดินทางด้วยความสมัครใจเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ติดต่อธุรกิจและวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ หรือหารายได้ (ความหมายของการท่องเที่ยว, ออนไลน์, 2560)

ธรรมบุญ ประจวบเหมาะ (2532 : 3) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมนันทนาการรูปแบบหนึ่งที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการเดินทางจากที่หนึ่งที่มีจุดหมายถึงที่อยู่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม

ชูสิทธิ์ ชูชาติ (2542 : 3 - 5) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางออกจากบ้านพักเป็นการชั่วคราว ระยะเวลาสั้นเพื่อไปเยี่ยมญาติมิตร หรือวัตถุประสงค์อื่น ๆ ทางด้านท่องเที่ยว

จากคำนิยามและความหมายของการท่องเที่ยว ที่ผู้เขียนหลายท่านได้ให้นิยามไว้ข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้ “การท่องเที่ยว” หมายถึง การเดินทางไปเยือนสถานที่ต่างถิ่นซึ่งไม่ใช่เป็นที่พำนักประจำของบุคคลนั้น เป็นการชั่วคราว โดยไม่ใช่เป็นไปเพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ และต้องเป็นการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

2. วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

เขาวลิต สิทธิฤทธิ์ และคณะ (2545 : 8) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวไว้ 3 ประการ ดังนี้

2.1 การท่องเที่ยวในวันหยุดพัก เช่น การเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ การเดินทางเพื่อเยี่ยมญาติมิตร

2.2 การท่องเที่ยวทางด้านธุรกิจ เช่น การเดินทางเพื่อการประชุม สัมมนา ฯลฯ

2.3 การท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ เช่น การศึกษา การรักษาสุขภาพ การเล่นกีฬา ฯลฯ

3. ความสำคัญของการท่องเที่ยว

นิคม จารุมณี (2544 : 5 - 7) ได้สรุปความสำคัญของการท่องเที่ยวทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไว้ ดังนี้

3.1 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา รายได้จากการท่องเที่ยวได้กลายเป็นรายได้ลำดับ 1 เมื่อเทียบกับรายได้จากสินค้าส่งออกอื่น ๆ

3.2 รายได้จากการท่องเที่ยวที่ได้มาในรูปแบบเงินตราต่างประเทศ มีส่วนช่วยในการสร้างเสถียรภาพให้กับดุลยภาพชำระเงิน

3.3 รายได้จากการท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่กระจายไปสู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง สร้างงานสร้างอาชีพมากมาย และเป็นการเสริมอาชีพด้วยอาชีพที่เกิดต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว

3.4 การท่องเที่ยวมีบทบาทในการสร้างงานสร้างอาชีพอย่างมากมายและกว้างขวาง เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ต้องใช้คนทำหน้าที่บริการโดยเฉพาะในธุรกิจทางตรง

3.5 การท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิต และนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งส่งผลต่อการกระตุ้นการผลิตหรือที่เรียกว่าผลของตัวทวีคูณทางการท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ในลักษณะที่สูงมากเมื่อเทียบกับการผลิตสินค้าหรืออุตสาหกรรมอื่น ๆ

3.6 การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการจำหน่ายอาจเรียกได้ว่าเป็น Limitless Industry เมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ

3.7 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่มีขีดจำกัดในเรื่องการผลิต เพราะไม่ต้องพึ่งดินฟ้าอากาศ เหมือนการเกษตรอื่น ๆ

3.8 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวช่วยสนับสนุนฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี

3.9 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาค

3.10 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมความปลอดภัย และความมั่นคง ให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา

3.11 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนช่วยเสริมสร้างสันติภาพ สัมพันธไมตรี และความเข้าใจอันดี ซึ่งเป็นหนทางที่มนุษย์ต่างสังคมพบปะทำความรู้จักและเข้าใจกัน

4. ประเภทของการท่องเที่ยว

ศรัญญา วรากุลวิทย์ (2546 : 15 - 20) ได้แบ่งประเภทของการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

4.1 การท่องเที่ยวตามลักษณะพื้นฐานของการท่องเที่ยว

4.1.1 การท่องเที่ยวเมื่อมีเวลาว่าง (Leisure)

4.1.2 การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน (Recreation)

4.1.3 การท่องเที่ยวในวันหยุด (Holiday)

4.1.4 การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา (Sport)

4.1.5 การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health)

4.1.6 การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Study)

4.1.7 การท่องเที่ยวทางศาสนา (Religion)

4.1.8 การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business)

4.1.9 การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมมิตรและญาติ (Visiting Friends and

Relatives หรือ VFR)

4.1.10 การท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์ขององค์กร (Mission)

4.2 การท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล

4.2.1 การท่องเที่ยวภายในประเทศ

4.2.2 การท่องเที่ยวต่างประเทศ

4.2.3 การท่องเที่ยวลักษณะส่วนตัว

4.2.4 การท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ

4.3 การท่องเที่ยวตามลักษณะการจัดการ

4.3.1 กำหนดโดยประเภท ได้แก่ การท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism) กับ การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Tourism)

4.3.2 กำหนดโดยระยะทาง ได้แก่ การท่องเที่ยวระยะไกล (Long - Haul) กับ การท่องเที่ยวระยะใกล้ (Short - Haul)

4.3.3 กำหนดโดยวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว เช่น พักผ่อน ศึกษาดูงาน กีฬา การเยี่ยม ญาติมิตร การประชุม สุขภาพ

4.3.4 กำหนดโดยระยะเวลา ได้แก่ การไปแวะเยี่ยม (Visit) หรือทัศนจร (Excursion) โดยไม่ค้างคืนกับการพักเยี่ยม (Staying Visit) โดยค้างแรม ในปัจจุบันยังมีการท่องเที่ยวแบบ โฮมสเตย์ และ การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Long stay) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวได้รับความนิยมสูงและเป็นที่น่าสนใจของผู้จัดนำเที่ยวทั่วโลก

4.3.5 กำหนดโดยนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเป็นผู้กำหนดแหล่งท่องเที่ยว และเส้นทางอาจเป็นการท่องเที่ยวคนเดียวหรือการท่องเที่ยวเป็นกลุ่ม

4.3.6 กำหนดโดยวิธีการจัดการ ได้แก่ การท่องเที่ยวแบบอิสระ (Independent Travel) กับ การท่องเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จ (Inclusive Travel and Visits)

5. ปัจจัยที่สนับสนุนให้มีการท่องเที่ยว

วินิจฉัย วีรยางกูร (2532 : 32 - 34) ได้แบ่งปัจจัยที่สนับสนุนให้มีการท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

5.1 การเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิต คือ การที่คนเริ่มประหยัดเงินส่วนหนึ่งเพื่อนำเงินมาใช้เพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อน

5.2 รายได้ของครอบครัวเพิ่มขึ้น ในปัจจุบันผู้หญิงทำงานมากขึ้น มีรายได้ สูงขึ้น ทำให้เกิดตลาดใหม่ขึ้น โดยเฉพาะตลาดการท่องเที่ยว สินค้าประเภทสมัยนิยม กิจการธนาคาร ร้านอาหาร เป็นต้น เพื่อตอบสนองความต้องการในตลาดส่วนนี้

5.3 การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แม้ว่าเศรษฐกิจโลกตกอยู่ในภาวะเจริญเติบโตทรงตัวหรือทรุดตัวเป็นบางครั้งสลับกันไป แต่รายได้และประสิทธิภาพในการผลิตก็สูงขึ้น ด้วยสาเหตุนี้ทำให้การท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานเจริญเติบโตอย่างมองเห็นได้ชัด

5.4 ค่าใช้จ่ายในการเดินทางลดลง โดยเฉพาะค่าโดยสารเครื่องบินทำให้คนระดับกลางสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ระยะทางไกลๆ

5.5 อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศที่มีเงินสกุลแข็ง จะเดินทางไปท่องเที่ยวยังประเทศที่มีเงินสกุลอ่อนกว่า

5.6 สภาวะแวดล้อมทางการเมืองและรัฐบาล เมื่อสภาพแวดล้อมทางการเมืองสงบเรียบร้อย ไม่มีปัญหาใดๆ การท่องเที่ยวก็จะเกิดขึ้น

6. องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

พยอม ธรรมบุตร (2549 : 1 - 2) ได้แบ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยวออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

6.1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีความสำคัญอย่างยิ่ง ได้แก่ การขนส่ง การคมนาคมที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับสนามบิน ตัวเมือง สถานี ขนส่ง สถานี รถไฟ รวมถึงคุณภาพของ โครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่ ได้แก่ ถนน ทางหลวง เครือข่ายคมนาคม

6.2 ที่พักแรม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเช่นกัน โดยเฉพาะสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งต้องค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวอย่างน้อย 1 คืน ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท บริการอาหารและเครื่องดื่ม โฮมสเตย์ ฯลฯ

6.3 แหล่งท่องเที่ยว เป็นหัวใจขององค์ประกอบการท่องเที่ยว เพราะเป็นสถานที่ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวอาจเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ หรือวัฒนธรรม หรืองานมหกรรม ประเพณี ท้องถิ่น ตลอดจนวิถีชีวิตของชุมชนเจ้าของบ้าน

6.4 กิจกรรม มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งแสวงหาประสบการณ์ จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต เช่น การดำน้ำ การเที่ยวชม การจับปลา การกรีดยาง และการทำหัตถกรรมพื้นบ้าน เป็นต้น

นอกจากนี้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542 : 2 - 10) ได้แบ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยวออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้ ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Resource) บริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) และตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market or Tourist) แต่ละองค์ประกอบมีองค์ประกอบย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันเป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน ความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยว จึงอยู่ที่ความแตกต่างในองค์ประกอบย่อยและความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั่นเอง

แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน

1. ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน

Singapore Tourism Board (Achieving Quality Tourism, Online, 2017) ได้กำหนดแนวทางในการไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพไว้ดังนี้

มิติแรกของความสำเร็จ คือ การท่องเที่ยวจะเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ

มิติที่สองของความสำเร็จ คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องทำให้เกิดอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ มีประสิทธิภาพ และเกิดองค์กรนวัตกรรมขึ้น ทั้งยังต้องสามารถสร้างอาชีพที่ดีให้แก่คนในประเทศได้

มิติสุดท้ายของความสำเร็จ คือ จะต้องมีความพยายามอย่างต่อเนื่องในการทำให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มากขึ้น

โดยทั้งสามมิตินั้นมุ่งให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ในมุมมองของรัฐบาลสิงคโปร์ และเพื่อรักษาการเติบโตของการท่องเที่ยวดังกล่าวไว้ จำเป็นต้องมีมาตรการและกลยุทธ์ระยะกลาง ดังต่อไปนี้

1. ใช้วิธีการทางการตลาดที่มีผลตอบแทนเป็นตัวขับเคลื่อน
2. เพิ่มความน่าดึงดูดใจให้แก่สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ

3. ส่งเสริมความสามารถในการแข่งขัน

4. สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน

อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องพึ่งพาหน่วยงานจากทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขัน ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถพัฒนาได้ในระยะยาว

ดังนั้นจึงสรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพตามแนวทางข้างต้นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ เป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สร้างอาชีพ และเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวการเติบโตอย่างมีศักยภาพ และมีประสิทธิภาพ

องค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) (2535 อ้างถึงใน อรรถวณิช 2557 : 38) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า การท่องเที่ยวที่ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมทุกรูปแบบ ไม่ว่า จุดหมายปลายทางจะเป็นที่ใด หรือจะเป็นกลุ่มใหญ่ (Mass Tourism) หรือกลุ่มเล็ก ทั้งในเมือง และชนบท

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2538 อ้างถึงใน อรรถวณิช 2557 : 39) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า การท่องเที่ยวรวมถึงการจัดบริการอื่น ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดย

1. ต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของแหล่งธรรมชาติ ชุมชน วัฒนธรรมนิยม ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว

2. ต้องตระหนักดีต่อการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน วัฒนธรรมนิยม ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว

3. ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

4. ต้องชี้้นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542 : 7) กล่าวว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพราะสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย และธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุงคุณภาพให้ได้ผลกำไรอย่างเป็นธรรม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเยือนสม่ำเสมออย่างเพียงพอ แต่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดอย่างยั่งยืนยาว

จากคำนิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพและการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ที่ผู้เขียนหลายท่านได้ให้นิยามไว้ข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้ “การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน” หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการกระจายรายได้และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม มีการประสานความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อพัฒนาบุคลากร ระบบข้อมูลข่าวสาร

และองค์ความรู้ให้มีคุณภาพ เพื่อใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้เติบโตอย่างมีศักยภาพ ประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนต่อไป

2. ลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542 : 11) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน มีลักษณะสำคัญอยู่ 6 ประการ ดังนี้

- 2.1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภททุกแห่ง
- 2.2. เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
- 2.3. เป็นการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม
- 2.4. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม
- 2.5. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนยาว
- 2.6. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และคืนผลประโยชน์กลับสู่ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

3. หลักการของการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน

อุษาวดี พูลพิพัฒน์ (2545 : 12) ได้กล่าวถึงหลักการของการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน ว่ามีหลักการ ดังนี้

- 3.1 การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using Resource Sustainable) ทั้งในส่วนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อเน้นการทำธุรกิจในระยะยาว
- 3.2 การลดการบริโภคที่เกินความจำเป็นและการลดของเสีย (Reducing Over - consumption and Waste) จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาว และเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยวด้วย
- 3.3 การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ (Maintaining Diversity) สังคม และวัฒนธรรม จะช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอนาคต
- 3.4 การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating Tourism into Planning) เข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยว
- 3.5 การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมในท้องถิ่น (Supporting Local Economic) โดยคำนึงถึงราคาและพัฒนาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย
- 3.6 เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (Involving Local Communities) ในด้านการจัดการผลตอบแทนของประชาชนและสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและการจัดการการท่องเที่ยว

3.7 การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กร และสถาบันที่เกี่ยวข้อง (Consulting Stakeholders and the Public) เพื่อลดข้อขัดแย้งและร่วมแก้ปัญหา

3.8 เป็นการฝึกอบรมบุคลากร (Training Staff) โดยสอดแทรกแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนแก่บุคลากรท้องถิ่นทุก ๆ ระดับ เพื่อยกระดับการบริการการท่องเที่ยว

3.9 ข้อมูลข่าวสารที่สื่อให้กับนักท่องเที่ยว โดยมุ่งสร้างความเข้าใจในการเคารพต่อธรรมชาติสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Marketing Tourism Responsibly) อีกทั้งเป็นการช่วยยกระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง

3.10 การวิจัยและติดตามผล (Undertaking Research) เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

แนวความคิดเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

1. ความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

อำนาจ เจริญศิลป์ (2528 : 14) กล่าวว่า การอนุรักษ์ คือ การสงวนรักษา ซึ่งหมายถึง การใช้ การระวังรักษาทรัพยากรด้วยวิธีฉลาด และให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

เกษม จันทรแก้ว (2540 : 10) กล่าวว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษา สงวน ซ่อมแซม ปรับปรุง และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพในการสนองความเป็นอยู่ของมนุษย์ตลอดไป หรือในอีกความหมายก็คือ การใช้ตามความต้องการและประหยัดไว้ใช้เพื่ออนาคต

วิชัย เทียนน้อย (2533 : 17) กล่าวว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และยืดอายุการใช้งานให้นานที่สุด ดังนั้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติจึงต้องกระทำด้วยความฉลาด แต่มิได้หมายความว่า จะเก็บรักษาสิ่งเหล่านั้นโดยมิได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

นิวัติ เรืองแก้ว (2537 : 45) กล่าวว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การรู้จักนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์อย่างฉลาด ให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด สูญเสียน้อยที่สุด ใช้ได้นาน และต้องกระจายการใช้ประโยชน์ให้ทั่วถึงกันโดยถูกต้องตามกาลเทศะด้วย

นิวัติ เรืองพานิช (2542 : 26) กล่าวว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด ให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด และใช้ได้เป็นเวลายาวนานที่สุด ทั้งนี้ต้องให้สูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโดยทั่วถึงกันด้วย ฉะนั้นการอนุรักษ์จึงไม่ได้หมายถึงการเก็บรักษา ทรัพยากรไว้เฉย ๆ แต่ต้องนำทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ (Time and space) อีกด้วย

จากคำนิยามและความหมายของการอนุรักษ์ ที่ผู้เขียนหลายท่านได้ให้นิยามไว้ข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้ “การอนุรักษ์” หมายถึง การเก็บรักษา การสงวน หรือการนำเอา

ทรัพยากรมาใช้อย่างชาญฉลาด ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด สูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และใช้ได้เป็นเวลาระยะเวลานาน

อรพิน กาบสลับ (2549 : 20) กล่าวว่า ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งปรากฏอยู่ตามธรรมชาติ หรือเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งมนุษย์นำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกทรัพยากรธรรมชาติทุกอย่างมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งสิ้น

เรณู นพรัตน์เรื่องเด่น (2539 : 11) กล่าวว่า ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และให้ประโยชน์ต่อมนุษย์ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เช่น ดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้ แร่ธาตุ ฯลฯ

ทวี ทองสว่าง และทัศนีย์ ทองสว่าง (2523 : 4) กล่าวว่า ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งปรากฏอยู่ตามธรรมชาติหรือสิ่งที่ขึ้นเอง อำนวยความสะดวกแก่มนุษย์และธรรมชาติด้วยกันเอง

จากคำนิยามและความหมายของทรัพยากรธรรมชาติ ที่ผู้เขียนหลายท่านได้ให้นิยามไว้ข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้ “ทรัพยากรธรรมชาติ” หมายถึง สิ่งปรากฏอยู่ตามธรรมชาติหรือเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมนุษย์หรือต่อธรรมชาติไม่ทางใดก็ทางหนึ่งหรือมนุษย์สามารถนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ตนเองได้

อำนาจ เจริญศิลป์ (2528 : 81) กล่าวว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง การใช้และการระวังรักษาทรัพยากรด้วยวิธีที่ฉลาด และให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เป็นเรื่องระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อม การปฏิบัติของมนุษย์อย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์ต่อสภาพแวดล้อม เป็นผลให้เกิดมีอันตรายย้อนกลับมาหามวลมนุษย์เองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มนุษย์หลายยุคหลายสมัยได้ทำลายเผ่าพันธุ์ และอารยธรรมของตนเองโดยวิธีนี้มามากแล้ว ผลกรรมก็ตกมาถึงชนรุ่นหลัง

ทวี ทองสว่าง และทัศนีย์ ทองสว่าง (2523 : 1) กล่าวว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติด้วยวิธีการฉลาดเหมาะสม โดยใช้อย่างประหยัด ให้เกิดประโยชน์และเกิดคุณค่ามากที่สุด รวมทั้งการปรับปรุงของเสียให้นำกลับมาใช้ใหม่ เพื่อให้เกิดการสูญเสียที่น้อยที่สุด

สุรณี โรจน์อารยานนท์ (2526 : 9) กล่าวว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด และใช้เวลานานที่สุด ทั้งนี้ต้องให้สูญเสียทรัพยากรธรรมชาติโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึงกันด้วย

จากคำนิยามและความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ที่ผู้เขียนหลายท่านได้ให้นิยามไว้ข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้ “การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ” หมายถึง การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้อย่างชาญฉลาด โดยต้องก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และต้องเสียทรัพยากรไปอย่างเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด โดยรวมไปถึงการปรับปรุงของเสียให้นำกลับมาใช้ใหม่

2. หลักในการอนุรักษ์ธรรมชาติ

นวรรตน์ ไตรรักษ์ (2548 : 15) ได้แบ่งหลักในการอนุรักษ์ธรรมชาติออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 การอนุรักษ์ทางตรง

2.1.1 การปกป้องรักษา คุ่มครอง (Preservation) หมายถึง การรักษาทรัพยากรนั้นให้คงสภาพเดิมตามธรรมชาติการอนุรักษ์แบบนี้มักใช้กับทรัพยากรที่หายาก เช่น สัตว์ที่หายาก วิถีชีวิตที่สหายงาม เช่น การจัดอุทยานแห่งชาติในบริเวณที่มีการจัดอุทยานแห่งชาติ เป็นวิธีการอนุรักษ์ธรรมชาติที่ดีวิธีหนึ่ง

2.1.2 การบูรณะ การปฏิสังขรณ์ การซ่อมแซม หรือการสร้างขึ้นมาใหม่ (Restoration) วิธีการ ทดแทน หรือสัตว์ป่าสงวนที่ถูกล่าจนเกือบสูญพันธุ์ ก็อาจช่วยขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น หรือการบูรณะวัตถุ โบราณให้อยู่ในสภาพที่ดี การอนุรักษ์วิธีนี้จะต้องคำนึงถึงสมดุลธรรมชาติด้วย ให้มีในปริมาณที่ พอเหมาะการบูรณะคล้ายกับการปกป้องรักษา เพื่อให้ทรัพยากรยังคงมีอยู่ตลอดไป

2.1.3 การปรับปรุงของเดิมให้มีประสิทธิภาพหรือมีประโยชน์ วิธีการอนุรักษ์แบบนี้ถือหลักปรับปรุงทรัพยากรธรรมชาติให้ได้ผลผลิตสูงกว่าระดับธรรมชาติ เช่น การปรับปรุงบริเวณทะเลทราย ซึ่งเดิมไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ให้ทำการเพาะปลูกได้ และมีผลผลิตเพิ่มขึ้น หรือการสร้างเขื่อน เพื่อให้สามารถใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกได้มากขึ้น และมีประสิทธิภาพขึ้น

2.1.4 การผลิตและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติ บางอย่างเมื่อใช้แล้วหมดไปแล้วไม่สามารถสร้างขึ้นมาใหม่ได้ จึงควรใช้ทรัพยากรประเภทนี้อย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น ต้นไม้ เมื่อตัดมาแล้วควรจะ นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทุกส่วนใช้ให้ได้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นราก ใบ ดอก ผล หรือส่วนต่าง ๆ

2.1.5 การนำสิ่งอื่นมาใช้ทดแทน วิธีการนี้ใช้กับทรัพยากรที่มีมากมาทดแทนทรัพยากรที่มีน้อย ใช้ทรัพยากรที่หาได้ง่ายแทนทรัพยากรที่หาได้ยาก วิธีนี้อาจประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาทดแทนก็ได้

2.1.6 การนำกลับมาใช้ใหม่ การอนุรักษ์ทรัพยากรแบบนี้ ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรลดลง แทนที่จะใช้ทรัพยากรใหม่อยู่ตลอดเวลา ก็เอาของเก่ากลับมาใช้ใหม่ เช่น ทรัพยากรประเภทโลหะ ต่าง ๆ หรือประเภทกระดาษ และแก้ว เป็นต้น

2.1.7 การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใช้ การอนุรักษ์แบบนี้จะช่วยลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติบางอย่าง

2.1.8 การหาประโยชน์จากสิ่งของที่เราได้เปล่า หรือลงทุนน้อย การอนุรักษ์แบบนี้ ตัวอย่าง เช่น การผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำตกจะช่วยประหยัดน้ำมันในการผลิตไฟฟ้า การใช้ความร้อนจากดวงอาทิตย์ตากแห้งผลิตผลทางการเกษตร ก็มีส่วนช่วยประหยัดน้ำมัน หรือพลังงานอื่น ๆ เช่นกัน

2.1.9 การตรวจสอบปริมาณ และคุณภาพของทรัพยากร การศึกษาถึง ปริมาณและคุณภาพ ของทรัพยากร ทำให้เรารู้จักใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด รู้จัก ใช้ทรัพยากรทดแทนกันและรู้จักบำรุงรักษาทรัพยากรนั้นให้มีคุณภาพดีขึ้น

2.2 การอนุรักษ์ทางอ้อม

2.2.1 เอกชนควรให้ความร่วมมือในรูปของสมาคมต่างๆ เช่น สมาคมสงวน พันธุ์สัตว์ป่า หรือโดยการให้การสนับสนุนผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

2.2.2 รัฐบาลออกกฎหมายควบคุม กฎหมายเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดผลดี กฎหมายที่ดีต้องไม่เปิดโอกาสให้ผู้เห็นแก่ตัวเข้าไปทำลาย ประโยชน์ ส่วนร่วมได้ เจ้าหน้าที่รักษากฎหมายจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดจึงจะเกิดผลดีใน การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ

2.2.3 ให้การศึกษา การทำให้คนในสังคมมีความรู้ ความรับผิดชอบ รู้ถึง ประโยชน์และโทษ ของการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อจะได้ช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คง อยู่ หรือใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม

แนวความคิดเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติ

1. ความหมายของผลประโยชน์แห่งชาติ

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (คู่มือ, ม.ป.ป. : 1) ได้รวบรวมความหมายของ ผลประโยชน์แห่งชาติไว้ในคู่มือการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ ไว้ดังนี้

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ได้ให้ความหมายของผลประโยชน์แห่งชาติไว้ว่า แนวความคิดที่ได้ไตร่ตรองอย่างรอบคอบที่สุดแล้วจากบรรดาองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งประมวลขึ้นเป็น ความต้องการที่สำคัญที่สุดที่ชาติจะขาดเสียมิได้ ทั้งนี้รวมถึงการคุ้มครองตนเอง ความเป็นเอกราช บุรณภาพแห่งชาติ ความมั่นคงทางทหาร เสถียรภาพทางเศรษฐกิจกับบรรดาความมั่งคั่งทั้งหลายที่จะ พึ่งมี สถาบันบรูกกิ้ง (Brookings Institution) ได้ให้ความหมายของผลประโยชน์ แห่งชาติไว้ว่า จุดหมายปลายทางทั่วไปและต่อเนื่องที่ชาติมุ่งกระทำให้บรรลุผล และเป็นจุดหมาย ปลายทางที่ชาติ รู้สึกว่ามีความสำคัญแก่ความมั่นคงและความมั่งคั่งแห่งชาติ

จากคำนิยามและความหมายของผลประโยชน์แห่งชาติ ที่วิทยาลัยป้องกัน ราชอาณาจักรได้รวบรวมไว้ข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้ “ผลประโยชน์แห่งชาติ” หมายถึง แนวความคิดหรือจุดหมายปลายทางทั่วไปและต่อเนื่องที่ได้ไตร่ตรองอย่างรอบคอบที่สุดแล้วจาก บรรดาองค์ประกอบต่าง ๆ โดยคำนึงถึง การคุ้มครองตนเอง ความเป็นเอกราชบุรณภาพแห่งชาติ ความมั่นคงทางทหาร ความมั่นคงของชาติ และเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

2. ประเภทของผลประโยชน์แห่งชาติ

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (คู่มือ, ม.ป.ป. : 2) ได้จำแนกผลประโยชน์แห่งชาติ ออกได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1 จำแนกตามลักษณะความสำคัญ (Degree of Primacy) ได้แก่ ผลประโยชน์แห่งชาติที่มีความสำคัญสูงสุด (Vital Interests) กับผลประโยชน์แห่งชาติระดับรอง (Secondary Interests)

2.2 จำแนกตามลักษณะความยั่งยืน (Degree of Permanence) ได้แก่ ผลประโยชน์แห่งชาติถาวร (Permanent Interests) กับผลประโยชน์แห่งชาติไม่ถาวร (Variable Interests)

2.3 จำแนกตามลักษณะความเจาะจง (Degree of Generality) ได้แก่ ผลประโยชน์แห่งชาติทั่วไป (General Interests) กับผลประโยชน์แห่งชาติเฉพาะ (Specific Interests)

การจำแนกผลประโยชน์แห่งชาติออกเป็นลักษณะต่างๆ ดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการพิจารณากำหนดผลประโยชน์แห่งชาติในช่วงที่จะวางแผนยุทธศาสตร์ชาติ คือ จะวางแผนในช่วงระยะสั้น 2 ปีข้างหน้า หรือช่วงระยะปานกลาง 3 - 10 ปีข้างหน้า หรือช่วงระยะยาวซึ่งครอบคลุมจาก 11 - 20 ปีข้างหน้า อย่างไรก็ตาม ผลประโยชน์แห่งชาติจะต้องเป็นความต้องการที่สำคัญที่สุดที่ประเทศชาติจะขาดเสียมิได้

แนวความคิดเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ

1. ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติ

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (คู่มือ, ม.ป.ป. : 2 - 3) ได้รวบรวมความหมายของความมั่นคงแห่งชาติไว้ในคู่มือเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ ประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2553 ถึง พ.ศ. 2554 สามารถสรุปได้ดังนี้

ความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง การทรงตัวอยู่อย่างแน่นหนาถาวร ดำรงเอกราช มีเสรีภาพแห่งชาติ มีความสงบสุขภายในประเทศ มีความแน่นอนในชีวิต และเศรษฐกิจของพลเมือง คาดหมายรายได้ของรัฐได้ถูกต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริง ค่าของเงินตรามีเสถียรภาพ รัฐไม่ต้องประสบความยุ่งยากระส่ำระสาย ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ได้ง่าย ประชาชนพลเมืองรู้สึกมีความปลอดภัย มีความหวังและความไว้วางใจในอนาคต และยิ่งไว้วางใจต่อไปอีกว่า ถึงแม้ความผันผวนหรือเหตุร้ายอันใดจะเกิดขึ้นมา รัฐสามารถจะต่อสู้หรือป้องกันได้ และได้จำแนกความมั่นคงแห่งชาติออกเป็น 4 ด้านตามลักษณะของภารกิจที่ชาติจำเป็นต้องดำเนินการ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของชาติ ได้แก่ ความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมือง ความมั่นคงแห่งชาติด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยา และความมั่นคงแห่งชาติด้านทหาร

ความมั่นคงแห่งชาติของประเทศในลักษณะของรูปธรรม ประกอบด้วย ชาติ (Nation) เป็นศัพท์ ที่เน้นถึงคนที่มีวัฒนธรรมร่วมกัน มีเชื้อสายเดียวกัน มีความรู้สึกร่วมกันในสายเลือด และมีประวัติศาสตร์ร่วมกันอยู่ในรัฐเดียวกันภายใต้ประมุขของรัฐคนเดียวกัน รัฐ (State) คือ ชาติที่มีการจัดเป็นรูปองค์กรอิสระขึ้นเป็นประเทศ (Country) เป็นศัพท์ที่เน้นทางภูมิศาสตร์ หมายถึง การมีดินแดนอันเป็นที่รวมของชนชาติของรัฐ หรือเป็นที่รวมของสังคมขนาดใหญ่ สังคม (Society) เป็นศัพท์ที่เน้นถึงสภาพความเป็นอยู่ของหมู่คนที่คบค้าสมาคมอยู่ ดังนั้นเมื่อก้าวถึงความ

มั่นคงแห่งชาติ จึงอาจกล่าวว่าเป็นความมั่นคงของสังคมก็ได้ ดังนั้น องค์ประกอบของชาติในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับความมั่นคงได้แก่ ดินแดน ประชากร รัฐบาล ความมีเอกราช และการรับรองของสังคม นานาชาติ

โดยความคิดของนักวิชาการอื่น ๆ กล่าวว่า ความมั่นคงของชาติ คือ ความมั่นคง ของแกนทั้งสาม ซึ่งได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ แกนนี้เป็นรากแก้วหรือแกนแท้ของ ประเทศชาติประสานกันอยู่ในลักษณะของรูปสามเหลี่ยมปิรามิด

ความมั่นคงแห่งชาติในความหมายใหม่ตามแนวคิดของนักวิชาการ และนักบริหาร ยุคปัจจุบันมองว่าเป็นความมั่นคงในลักษณะองค์รวมที่มีความหมายกว้างขึ้นครอบคลุมถึงปัจจัยทุก ๆ ด้านมากขึ้น โดยไม่มองเฉพาะในความหมายเพียงความอยู่รอด ความปลอดภัยของรัฐ หรือความ เข้มแข็งของชาติ ของชุมชน และของประชาสังคมในทุกด้าน แต่จะหมายรวมไปถึงนอกประเทศด้วย คือความมั่นคงของประเทศเพื่อนบ้านด้วยเหตุผลว่า ประเทศไม่สามารถมั่นคงได้ด้วยตนเองโดยลำพัง หากเพื่อนบ้านยังไม่มั่นคง แนวคิดในลักษณะองค์รวมนี้เรียกว่า ความมั่นคงสมบูรณ์แบบ หรือความ มั่นคงเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ (Comprehensive National Security)

2. องค์ประกอบของความมั่นคงแห่งชาติ

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (คู่มือ, ม.ป.ป. : 5) ได้รวบรวมแนวคิดเรื่อง องค์ประกอบของความมั่นคงแห่งชาติไว้ในคู่มือเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ ประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2553 ถึง พ.ศ. 2554 ไว้ดังนี้

พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ จำแนกความมั่นคงแห่งชาติออกเป็น 4 ด้าน ตามลักษณะ ของภารกิจที่ชาติต้องดำเนินการ คือ ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมจิตวิทยา และด้าน การทหาร

การศึกษาในเรื่องความมั่นคงแห่งชาตินั้น วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2548 แบ่งความมั่นคงออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมจิตวิทยา ด้านการ ป้องกันประเทศ และด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อม

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรปี พ.ศ. 2551 ได้พิจารณาองค์ประกอบของความ มั่นคงแห่งชาติไว้เป็นการเฉพาะ โดยมีจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับเรื่องยุทธศาสตร์ของการศึกษา 8 ด้าน คือ ด้านการเมือง (ภายในและระหว่างประเทศ) ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมจิตวิทยา ด้านการ ป้องกันประเทศ ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ด้านการพลังงาน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารสาธารณะ

ทฤษฎีบูรณาการ

1. ความหมายของการบูรณาการ

พระเทพเวที (2531 : 24) กล่าวว่า การบูรณาการ หมายถึง การทำให้สมบูรณ์ ซึ่ง อาจจะขยายความเพิ่มเติมได้อีกว่าหมายถึงการทำให้หน่วยย่อย ๆ ที่สัมพันธ์กันเข้ามารวมทำ หน้าที่อย่างประสานกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียว ที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ในตัวเอง

ชนาธิป พรกุล (2543 : 57 - 58) กล่าวว่า การบูรณาการ หมายถึง การเชื่อมโยง ความรู้และประสบการณ์ทุกชนิดที่บรรจุอยู่ในแผนของหลักสูตรเป็นการเชื่อมโยงแนวนอนระหว่าง หัวข้อและเนื้อหาต่าง ๆ ที่เป็นความรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (2557 : 21) ได้ให้ความหมายของ การบูรณาการ ไว้ว่า การผสมกลมกลืนของแผนกระบวนการ สารสนเทศ การจัดสรร ทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ และการวิเคราะห์ เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ที่สำคัญของสถาบัน การบูรณาการที่มี ประสิทธิภาพ เป็นมากกว่าความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน (Alignment) ซึ่งการดำเนินการของ แต่ละองค์ประกอบในระบบการจัดการผลการดำเนินการมีความเชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวกันอย่าง สมบูรณ์

จากคำนิยามและความหมายของการบูรณาการ ที่ผู้เขียนหลายท่านได้ให้นิยามไว้ ข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้ “การบูรณาการ” หมายถึง การนำเอาสิ่งต่าง ๆ เช่น แผนกระบวนการ สารสนเทศ การจัดสรร ทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ การวิเคราะห์ ความรู้ และประสบการณ์ เป็นต้น ที่มีความสัมพันธ์กันนำมาเชื่อมโยงจนก่อให้เกิดเป็นองค์รวมเพียงหนึ่งเดียวที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์ขึ้น

2. หลักการในการบูรณาการ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 10 - 13) ได้แบ่งหลักการในการบูรณาการ ออกเป็น 2 ประการดังนี้

2.1 การบูรณาการสิ่งที่มีอยู่ตามสภาพความเป็นจริง (Factual integration) หรือ การบูรณาการเชิงรูปธรรม โดยการนำสิ่งที่มีอยู่อย่างแยกส่วนมาทำให้เป็นระบบที่มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ด้วยกระบวนการรวมตัวกันขององค์ประกอบตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไป เช่น ระบบ องค์การบุคคล เป็นต้น ทั้งนี้ การจัดโครงสร้างใหม่หรือปรับกระบวนการทำงานใหม่ตามหน้าที่ ต้องมีการประสานงาน อย่างเชื่อมโยงกัน เพื่อทำให้องค์ประกอบบรรลุถึงสภาพที่ดีกว่าสภาพก่อนบูรณาการ

การบูรณาการลักษณะนี้ อาจเป็นการผสมผสานศักยภาพระหว่างกันเพื่อช่วยให้แต่ละ ฝ่ายใช้ศักยภาพ หรือความถนัด หรือจุดเด่นแต่ละด้านผสมผสานกัน ซึ่งก่อนการบูรณาการนั้น ต่าง ฝ่ายต่างได้ทำมาทั้งหมดแล้ว ทั้งที่ถนัดและไม่ถนัด หรืออาจมีความขัดแย้ง เป็นคู่แข่ง หรือเป็นศัตรูกัน เมื่อมีการบูรณาการจัดสรรใหม่ให้ต่างฝ่ายต่างทำในสิ่งที่ตนถนัดและทำบางสิ่งที่ทำร่วมกันได้ ทำให้ ประหยัดทรัพยากรและเวลา ช่วยให้เกิดผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ลดความซ้ำซ้อนในสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกัน เช่น ความซ้ำซ้อนด้านโครงสร้างการบริหารที่ต่างคนต่างทำ ฯลฯ

2.2 การบูรณาการความคิดรวบยอด (Conceptual integration) หรือการบูรณาการเชิงนามธรรม โดยการบูรณาการแนวความคิด เช่น กระบวนการสร้างแผนงานสมมติฐานทฤษฎี กระบวนทัศน์ โครงการ แผนงาน ฯลฯ หรือการใช้สองแนวความคิดขึ้นไป ซึ่งอาจมีข้อมูลบางส่วนหรือ บางแนวความคิดที่ขัดแย้งกันนำมาบูรณาการก่อรูปใหม่ ด้วยการนำองค์ประกอบย่อยที่ดูเหมือนว่า แตกต่างกันมาผสมกลมกลืน ได้ผลลัพธ์คือ มูลค่าเพิ่มที่พึงพอใจมากขึ้น เช่น จิตแพทย์บูรณาการกล ยุทธ์การรักษาโรคจากสำนักวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลมากที่สุด ผู้บริหารองค์กรและพนักงานช่วยกัน วางแผนเพื่อให้การดำเนินการมีความสมบูรณ์และเชื่อมโยงกัน ฯลฯ

ทฤษฎีการกระจายรายได้

1. ความหมายของการกระจายรายได้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (ความหมายของการกระจายรายได้, ออนไลน์, 2553) ได้แบ่งความหมายของการกระจายรายได้แบ่งออกเป็น 2 ความหมาย ดังนี้

1.1 การกระจายรายได้ตามหน้าที่การผลิต หมายถึง การกระจายรายได้ไปยังเจ้าของปัจจัยการผลิต ได้แก่ เจ้าของปัจจัยการผลิตประเภทที่ดิน แรงงาน ทุน และการประกอบการ รายได้จะถูกจัดสรรไปยังเจ้าของปัจจัยการผลิตประเภทต่าง ๆ มากน้อยแตกต่างกันไป แต่ส่วนใหญ่ รายได้จะตกอยู่กับเจ้าของปัจจัยการผลิตประเภททุน แต่ตามความหมายนี้ไม่นิยมนำมาใช้เนื่องจากไม่สามารถชี้ให้เห็นเด่นชัดถึงความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้

1.2 การกระจายรายได้ตามขนาด หมายถึง การกระจายรายได้ของครัวเรือนโดยเรียงลำดับตามขนาดของรายได้จากกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดไปยังกลุ่มที่มีรายได้สูงสุด จากนั้นคำนวณหา รายได้รวมของแต่ละกลุ่มเป็นร้อยละของรายได้รวมทั้งหมด

2. สาเหตุของปัญหาการกระจายรายได้

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2533 : 3 - 4) ได้แบ่งสาเหตุของปัญหาการกระจาย รายได้ออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

2.1 ระดับมหภาค

2.1.1 ความเหลื่อมล้ำในการครอบครองปัจจัยการผลิต “เงินทุน” เป็นปัจจัยชี้ขาดในการครอบครองปัจจัยการผลิตทุกประเภท กลุ่มธนาคารพาณิชย์เป็นกลุ่มที่ยึดกุมเงินทุน และได้ใช้เงินทุนในการสร้างเครือข่ายกิจการธุรกิจต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2522 มีผลการวิจัยว่าธนาคารพาณิชย์ จำนวน 12 กลุ่ม เป็น เจ้าของธุรกิจต่าง ๆ นอกเหนือจากกิจการธนาคารถึง 400 บริษัท และเมื่อรวมกับกลุ่มนักธุรกิจอื่นอีก 53 กลุ่ม ปรากฏว่ามีครอบครองทรัพย์สินถึง 4 แสนล้านบาท

2.1.2 นโยบายการคลัง ไม่ว่าจะพิจารณาในด้านการเก็บภาษีอากรและด้านการใช้จ่ายของรัฐบาล ล้วนมีส่วนเสริมให้การกระจายรายได้เลวลง โครงสร้างภาษีอากรของไทยยังไม่เป็นธรรม กลุ่มผู้มีรายได้ต่ำ ต้องรับภาระภาษีคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ (ของผู้เสียภาษี) สูงกว่ากลุ่มผู้มีรายได้สูง ในด้านรายจ่ายของรัฐบาลพบว่า มีครัวเรือนยากจนได้รับประโยชน์จากการใช้จ่ายของรัฐคิดเป็นมูลค่าน้อยกว่าครัวเรือนที่มีรายได้สูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายจ่ายของรัฐด้านสาธารณสุข ฝึกอบรม และสาธารณสุข

2.1.3 กลยุทธ์การพัฒนาประเทศ ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา จนถึงฉบับที่ 7 มีการเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้นการพัฒนาสาขาอุตสาหกรรมและบริการ รวมทั้งเน้นการพัฒนาเขตเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรุงเทพฯ และปริมณฑล ทำให้มีการกระจุกตัวของ การถือครองทรัพย์สิน การผลิต และรายได้ ขณะเดียวกัน รัฐบาลการวางแผนระยะยาว ในการพัฒนาภาคการเกษตร ความไม่สมดุลของการพัฒนาดังกล่าวได้สร้างผลกระทบทางลบต่อคนยากจนและสังคมส่วนรวมอย่างไม่อาจประมาณค่าได้

2.1.4 การรวมกลุ่มผลประโยชน์ เนื่องจากการละเลยการพัฒนาด้านสังคม และการเมืองอำนาจการเมืองจึงตกอยู่กับกลุ่มที่สามารถรวมตัวกันได้ ซึ่งได้แก่ทหาร ข้าราชการ นักการเมือง และพ่อค้านักธุรกิจ และมีขบวนการทำลายการรวมตัวของชาวไร่ชาวนาๆ เช่น การลอบสังหารผู้นำ ชาวนาหลายสิบคนในช่วงปี พ.ศ. 2517 ถึง พ.ศ. 2522 ทำให้อำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจ และการเมืองของชาวไร่ชาวนายู่ในระดับต่ำ ไม่สามารถเรียกร้องหรือปกป้องผลประโยชน์ของตนได้

2.2 ระดับจุลภาค

- 2.2.1 การรวมกลุ่มเพื่อการผลิตและการจำหน่าย
- 2.2.2 ขาดความรู้ขั้นพื้นฐานด้านการผลิตและวิชาชีพ
- 2.2.3 ขาดเงินออมและภาวะหนี้สิน
- 2.2.4 ขาดความรู้ด้านสุขภาพอนามัย ภาวะทุพโภชนาการ
- 2.2.5 ขาดความรู้ความเข้าใจการเมืองระดับต่าง ๆ
- 2.2.6 ถูกสื่อโฆษณาอมเมาด้านการบริโภคและการใช้จ่าย

ทฤษฎีการตัดสินใจใช้บริการ

1. ความหมายของการตัดสินใจ

โกวิท กังสนันท์ (2529 : 3) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การสะท้อนให้เห็นถึง สภาวะผู้ตัดสินใจมีตัวเลือกหลาย ๆ ตัว และตัวเขาจะต้องเปรียบเทียบผลที่เกิดจากตัวเลือกต่าง ๆ ก่อนที่จะตัดสินใจเพื่อเลือกตัวอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อนำไปลงมือปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์บางอย่างที่เขาต้องการ

ถวัลย์ วรเทพพิพิงษ์ (2530 : 2) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเลือกหนทางปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งจากบรรดาทางเลือกต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยอาศัยหลักเกณฑ์บางประการประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจ

แสวง รัตนมงคลมาศ (2536 : 87) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกบน ทางเลือก (choice of alternative) ซึ่งทางเลือกนั้นจะต้องมี

1. ทางเลือกหลายทาง หากมีทางเลือกเดียวไม่ถือว่าเป็นการตัดสินใจ
2. ต้องใช้เหตุผลประกอบการพิจารณา โดยใช้ข้อมูลตัวเลขต่าง ๆ มาพิจารณาตัดสินใจด้วย

3. จุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าการตัดสินใจนั้นกระทำไปเพื่ออะไร

ติน ปรัชญพฤทธิ์ (2542 : 106) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การเลือก ดำเนินการหรือไม่ดำเนินการที่เห็นว่าดีที่สุดหรือเลวที่สุดจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง โดยมีขั้นตอนการตัดสินใจ ดังนี้

1. การทำความเข้าใจในปัญหาและข้อเท็จจริงต่าง ๆ
2. การรวบรวมข่าวสารและข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ
3. การวิเคราะห์ข่าวสารและข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ
4. การเลือกปฏิบัติที่ดีที่สุดเพียงทางปฏิบัติเดียว

5. การดำเนินการให้เป็นไปตามผลของการตัดสินใจ

6. การติดตามและประเมินผลของการดำเนินการ

วิลโล จีระวัชร (2548 : 6) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกการปฏิบัติที่เห็นว่าดีที่สุดจากหลายๆ ทางที่มีอยู่ โดยพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อเลือกสิ่งที่ดีที่สุดในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

จากคำนิยามและความหมายของการตัดสินใจ ที่ผู้เขียนหลายท่านได้ให้นิยามไว้ข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้ “การตัดสินใจ” หมายถึง การเลือกหนทางในการปฏิบัติซึ่งจะต้องมีทางเลือกมากกว่า 1 ทาง เพื่อเป็นการตอบสนองต่อเป้าประสงค์ที่ต้องการ โดยนำหลักเกณฑ์บางประการประกอบกับข้อมูลที่มีอยู่เพื่อใช้ในการตัดสินใจ

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจใช้บริการ

ชนิดาภา วรณาภรณ์ (2555 อ้างถึงใน สิริกาญจน์ กมลปิยะพัฒน์, 2556 : 16 - 17) อธิบาย ทฤษฎีการตัดสินใจใช้บริการ ไว้ว่า ในการตัดสินใจใช้บริการหรือไม่ใช้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 6 ประการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ หรือบริการ ซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารที่ผู้รับบริการรับรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการได้ 2 วิธี ดังนี้

1. จากประสบการณ์ทางตรง หมายถึง ผู้รับบริการได้ใช้หรือสัมผัสด้วยตนเองกับผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นโดยตรง เช่น ได้เห็น ได้ยิน ได้ดม ได้ชิม ได้สัมผัสด้วยตนเอง แล้วเกิด การรับรู้ว่า สิ่งนั้นตรงกับความต้องการของตนหรือไม่ตนเองพอใจกับการบริการนั้นมากน้อยเพียงใด

2. จากประสบการณ์ทางอ้อม หมายถึง ผู้รับบริการได้รับข้อมูลข่าวสาร จากคำบอกเล่าของ ผู้อื่นจากสื่อสารมวลชน จากสิ่งพิมพ์โฆษณา แล้วทำให้เกิดการรับรู้ สิ่งนั้นตรงกับความต้องการของตนเอง หรือไม่ตนเองพอใจกับการบริการนั้นมากน้อยเพียงใด ข้อมูลข่าวสารจะทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้า หรือเป็นแหล่งข้อมูลแรกที่กระตุ้นให้ ผู้รับบริการนึกถึงเครื่องหมายการค้า นั้น เกิดเจตคติ หรือความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อบริการนั้น และเกิดความเชื่อมั่นในบริการนั้น

องค์ประกอบที่ 2 เครื่องหมายการค้า ทำให้ผู้รับบริการนึกถึงลักษณะของผลิตภัณฑ์ หรือบริการ ทั้งในด้านรูปร่าง สี รส ขนาด การบรรจุหีบห่อ การออกแบบ ความทนทาน และคุณภาพของบริการ

องค์ประกอบที่ 3 เจตคติที่มีต่อเครื่องหมายการค้า เป็นความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ หรือชอบมากชอบ น้อย หรือเป็นความรู้สึกทางบวก หรือทางลบต่อผลิตภัณฑ์และบริการ ความรู้สึกทางบวกหรือทางลบ เกิดจากการได้รับข่าวสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการ และเกิดจากการนึกถึงเครื่องหมายการค้า นั้นๆ ว่ามีมาอย่างไร หากได้รับข้อมูลข่าวสารมาในเชิงบวก นึกถึงเครื่องหมายการค้า นั้นในทางบวก ความรู้สึกที่มีต่อผลิตภัณฑ์และบริการนั้นจะเกิดบวกตามมา ในทางตรงกันข้ามความรู้สึกในทางลบจะเกิดเมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารมาในทางลบ และระลึกถึงเครื่องหมายการค้า นั้นในทางลบ ซึ่งเจตคติที่มีต่อเครื่องหมายการค้าจะมีอิทธิพลต่อความมุ่งมั่นที่จะใช้ผลิตภัณฑ์และบริการนั้นต่อไป

องค์ประกอบที่ 4 ความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์และบริการ เป็นการประเมินและตัดสินใจว่า ผลิตภัณฑ์และบริการตรงกับความต้องการของตนหรือไม่ ความเชื่อมั่นเกิดจากการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการนั้น และความศรัทธาที่มีต่อเครื่องหมายการค้าที่ร่วมกัน โดยที่อิทธิพลของความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์และบริการ จะมีต่อความมุ่งมั่นที่จะใช้หรือไม่ใช้ผลิตภัณฑ์และบริการนั้นต่อไป

องค์ประกอบที่ 5 ความมุ่งมั่นในการใช้ หมายถึง การตัดสินใจใช้ด้วยการวางแผนการใช้ เช่น จะใช้รุ่นไหน สีไหน ใช้เมื่อไร จะติดต่อการซื้อกับใคร เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 6 การซื้อผลิตภัณฑ์และบริการ เป็นขั้นตอนสุดท้าย ที่ผู้รับบริการตัดสินใจใช้ผลิตภัณฑ์และบริการ แล้วแสดงเป็นพฤติกรรมด้วยการซื้อผลิตภัณฑ์และบริการนั้น

แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต

1. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต พ.ศ. 2553 ถึง พ.ศ. 2566

1.1 วิสัยทัศน์จังหวัดภูเก็ต (Vision)

ศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลก มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีเอกลักษณ์วัฒนธรรม และมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.2 พันธกิจ (Mission)

1.2.1 เสริมสร้างและพัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานภาคบริการสู่มาตรฐานสากล

1.2.2 ส่งเสริมการค้าการลงทุนด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดควบคู่ขนานไปกับภาคเกษตรกรรม

1.2.3 เสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว/ชุมชน สู่ความเป็นสังคมที่มีความสุขและปลอดภัยอย่างยั่งยืน

1.2.4 พัฒนาคุณภาพชีวิตและมาตรฐานการให้บริการสุขภาพสู่มาตรฐานสากล รวมทั้งการพัฒนาระบบการเฝ้าระวังควบคุมโรคและภัยทางสุขภาพ

1.2.5 สร้างความมั่นคงภายในจังหวัดภายใต้การบูรณาการขององค์กรภาครัฐและภาคประชาชน

1.2.6 ฟื้นฟูดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ความสมดุลและยั่งยืน

1.2.7 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ความเป็นเลิศเพื่อสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและผู้รับบริการ

1.2.8 ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.9 ส่งเสริม อนุรักษ์ ด้านประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์วัฒนธรรมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.2.10 ส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือก

1.3 เป้าประสงค์รวม (Objectives)

- 1.3.1 รักษาความมีเสน่ห์ของการเป็นเมืองท่องเที่ยวชั้นนำของโลก
- 1.3.2 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสากล เชื่อมโยงกับศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของจังหวัด โดยคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สามารถรองรับได้
- 1.3.3 เพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาผลผลิตภาคเกษตร ควบคู่ไปกับการการเจริญเติบโตด้านการท่องเที่ยว
- 1.3.4 ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงและปลอดภัย
- 1.3.5 การเป็นเมืองน่าอยู่น่าเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 1.4 ลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ ตามลำดับดังนี้
- 1.4.1 ประเด็นยุทธศาสตร์ : พัฒนาการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานสากล
เป้าประสงค์ คือ มีรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น และประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- กลยุทธ์หลัก โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้
- ส่งเสริมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าให้กับการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน
 - ปรับโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพสู่มาตรฐานสากลและเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
 - ยกกระดับมาตรฐานด้านการบริการและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รวมทั้งบุคลากรด้านการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานสากล
 - ส่งเสริมการตลาดทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัด
 - สร้างความเชื่อมั่นในความปลอดภัยในเรื่องธรรมาภิบาล การก่อการร้ายสากล และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
 - ส่งเสริมการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวโดยเน้น Mice, Health and Service, International Medical Service, Health Tourism, Spa, OTOP, Marina
 - สร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคีตามแผน IMT-GT/BEMSTEC เชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว การขนส่งทั้งทางบก ทางทะเลและทางอากาศ
 - ส่งเสริมและพัฒนาการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชน
- 1.4.2 ประเด็นยุทธศาสตร์ : พัฒนาคุณภาพชีวิต เอกลักษณ์และวัฒนธรรม
เป้าประสงค์ คือ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความมั่นคงในชีวิต และมีเอกลักษณ์วัฒนธรรม
- กลยุทธ์หลัก โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้
- ส่งเสริมการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ขยายโอกาส ในอาชีพอย่างยั่งยืนให้แก่ประชาชน

- เสริมสร้างครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง และส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนสู่ความเป็นสังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน

- ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและยกระดับมาตรฐานการให้บริการสุขภาพสู่มาตรฐานสากล รวมทั้งพัฒนาระบบการเฝ้าระวังโรคและภัยทางสุขภาพ

- ส่งเสริมการเรียนรู้ สืบสานศิลปวัฒนธรรม สร้างเอกลักษณ์ที่ยั่งยืน

- สร้างหลักประกันและคุ้มครองสิทธิทางสังคมที่มีคุณภาพและเป็นธรรม

1.4.3 ประเด็นยุทธศาสตร์ : พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ความยั่งยืน

เป้าประสงค์ คือ บริหารจัดการและใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ความสมดุลและยั่งยืน

กลยุทธ์หลัก โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

- สงวน คุ้มครอง อนุรักษ์ การใช้ประโยชน์และฟื้นฟูสภาพป่าและทรัพยากรธรรมชาติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

- ควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อลดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต

- การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ

- การพัฒนาภูเก็ตเป็นเมืองน่าอยู่ น่าเที่ยว

- ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่

- ส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือก

1.4.4 ประเด็นยุทธศาสตร์ : การพัฒนาระบบบริหารงานให้มีความเป็นเลิศ
เป้าประสงค์ คือ องค์กรมีการบริหารจัดการที่ดี และ ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในการบริการ

กลยุทธ์หลัก โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

- พัฒนาระบบการทำงานของภาครัฐให้มีความโปร่งใส รวดเร็ว ถูกต้อง เป็นธรรม

- ใช้เทคโนโลยีและการสนเทศพัฒนาระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

- เสริมสร้างธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทุกระดับ เพื่อสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของทุกภาคส่วนในสังคม

- พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรและองค์กรให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่สามารถยอมรับได้ (สำนักงานจังหวัดภูเก็ต, แผนพัฒนาจังหวัด, 2555)

2. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2560

- 2.1 วิสัยทัศน์จังหวัดภูเก็ต (Vision)
ภูเก็ตเมืองท่องเที่ยวนานาชาติ บนพื้นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 2.2 พันธกิจ (Mission)
- 2.2.1 เร่งส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานการท่องเที่ยวระดับโลก
- 2.2.2 กำหนดทิศทางการท่องเที่ยวภูเก็ตสู่ความร่วมมือระดับโลก
- 2.2.3 สนับสนุนการท่องเที่ยวภูเก็ตควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
- 2.2.4 สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของภูเก็ต
- 2.2.5 ส่งเสริมความมั่นคงในสังคมตลอดจนระบบความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว
- 2.2.6 สนับสนุนเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและนักท่องเที่ยว
- 2.2.7 ปรับรูปแบบการบริหารให้มีสมรรถนะรองรับการท่องเที่ยวสู่มาตรฐาน
- 2.2.8 ปรับเปลี่ยนทัศนคติ วัฒนธรรมองค์กรให้สอดคล้องในการทำงานภายใต้หลักบริหารการจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Government)
- 2.2.9 พัฒนาองค์กรให้มีสมรรถนะสูงในการแข่งขัน
- 2.2.10 สร้างแหล่งท่องเที่ยวและบริการใหม่ โดยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์
- 2.2.11 สร้างโอกาสและกระจายรายได้ในสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้วยการพัฒนาศักยภาพผู้ ประกอบการและแรงงานสู่มาตรฐานนานาชาติ
- 2.3 เป้าประสงค์รวม (Objectives)
- 2.3.1 มีผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานสากล เป็นที่พอใจของนักท่องเที่ยว และมีการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง
- 2.3.2 ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการศึกษาคุณภาพ เข้าถึงบริการ สาธารณสุข และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 2.3.3 มีการพัฒนาแผนการขนส่งมวลชนและการจราจร การบริการภาครัฐ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้รับบริการ
- 2.4 ลำดับความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ ตามลำดับดังนี้
- 2.4.1 ประเด็นยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานสากล
- เป้าประสงค์ คือ มีผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานสากล นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ และมีการกระจายการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่แหล่งท่องเที่ยวชุมชน กลยุทธ์หลัก โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้
- พัฒนาระบบโลจิสติกส์ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครอบคลุมทุกแหล่งท่องเที่ยว

- พัฒนาอาหารปลอดภัยที่สอดคล้องกับตลาดและระบบคุ้มครองผู้บริโภค
 - พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยว
 - พัฒนาระบบบริการและความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว
 - พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานสากล
 - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อจัดระเบียบและเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยว
 - พัฒนาระบบช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ให้มีมาตรฐาน
 - พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และส่งเสริมนวัตกรรมด้านสินค้า/บริการ
- ท่องเที่ยวที่มีมาตรฐาน
- ส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว
 - สร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาสู่มาตรฐานการท่องเที่ยวสากล
 - ประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างต่อเนื่อง
 - ส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพทั้งในและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

2.4.2 ประเด็นยุทธศาสตร์ : ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต และความมั่นคงปลอดภัยของประชาชน

เป้าประสงค์ คือ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีการพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษา มีการพัฒนาคุณภาพด้านการสาธารณสุข มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เครือข่ายประชาชนและชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และมีการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติและสาธารณภัย

กลยุทธ์หลัก โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

- สร้างจิตสำนึก ฟื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริมและพัฒนาระบบการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ
- ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- ป้องกันและเฝ้าระวังภัยคุกคามรูปแบบใหม่/ความเสี่ยง หรือวิกฤตการณ์ต่าง ๆ
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร
- พัฒนาระบบการวัดและประเมินผล (สำนักงานจังหวัดภูเก็ต, แผนพัฒนาจังหวัด, 2558)

กฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

1. กฎหมายเกี่ยวกับองค์การที่ดูแลสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยทั่วไป ได้แก่

- 1.1 พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522
- 1.2 พระราชบัญญัติสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2544
- 2. กฎหมายควบคุมนักท่องเที่ยว ได้แก่**
 - 2.1 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2523 และ พ.ศ. 2542
 - 2.2 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2496 ถึง พ.ศ. 2548
- 3. กฎหมายควบคุมดูแลและพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่**
 - 3.1 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504
 - 3.2 พระราชบัญญัติสงวนสัตว์ป่าและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2546
 - 3.3 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พ.ศ. 2522 และ พ.ศ. 2528
 - 3.4 พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 พ.ศ. 2522 และ พ.ศ. 2525
 - 3.5 พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2485
 - 3.6 พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2535
 - 3.7 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2553
 - 3.8 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2512
 - 3.9 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชาวเมือง พ.ศ. 2535
 - 3.10 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2535
 - 3.11 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2543
- 4. กฎหมายควบคุมเกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยว ได้แก่**
 - 4.1 พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535
 - 4.2 พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2527
 - 4.3 พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2546
 - 4.4 พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535
 - 4.5 พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2544
 - 4.6 พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2535
 - 4.7 พระราชบัญญัติคุ้มครองส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542
 - 4.8 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2541
 - 4.9 พระราชบัญญัติการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 (กฎหมายการท่องเที่ยว, ออนไลน์, 2560.)

โดยสรุปคือ กฎหมายเหล่านี้มีส่วนทั้งในการควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีความเจริญก้าวหน้า อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาช่องว่างของกฎหมายรวมถึงความหละหลวมในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในหลายกรณี ทำให้พบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอยู่เสมอ เช่น ปัญหาจากบริษัททัวร์และมัคคุเทศก์เถื่อน ปัญหาการลักลอบนำสินค้าผิดกฎหมายเข้าประเทศไทย ปัญหาการรุกร้าสาธารณสุขสมบัติของแผ่นดิน

ของผู้ประกอบการโรงแรมและธุรกิจท่องเที่ยว ปัญหาการเอาเปรียบจากธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการคมนาคม เป็นต้น ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วนเพื่อรักษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของไทยให้คงอยู่ได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นาฬิกาอติภัก แสงสนิท (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวไทย เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวไทย โดยการสัมภาษณ์ผู้แทนภาครัฐและผู้ประกอบการภาคเอกชนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จากผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศ นอกจากนี้กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวไทยไม่ได้มุ่งไปสู่จุดเดียวกันอย่างแท้จริง และในส่วนของกลยุทธ์ด้านการตลาดการท่องเที่ยวของประเทศไทยนั้น มุ่งเน้นไปที่การเพิ่มรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยวโดยปราศจากการใส่ใจถึงคุณภาพนักท่องเที่ยว โดยงานวิจัยดังกล่าวได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย ดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้เจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การคัดกรอง จัดเก็บข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม โดยการสร้างเครือข่ายข้อมูลออนไลน์ทางการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัยและมีความถูกต้องแม่นยำ
2. ควรส่งเสริมการสร้างตราสินค้าการท่องเที่ยวของไทยใหม่ เช่น การสร้างตราสินค้าให้กับจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลัก อาทิ กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต พัทยา การสื่อสารตราสินค้าผ่านทางคำขวัญที่เข้าใจได้ง่าย และสอดคล้องกับนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย
3. ควรส่งเสริมการท่องเที่ยวนอกฤดูกาล เช่น การสร้างและนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ซึ่งสะท้อนถึงความเป็นไทย และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านสื่อออนไลน์
4. ควรส่งเสริมความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดทำเมืองท่องเที่ยวสีเขียว และการจัดกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถตอบแทนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่
5. ควรส่งเสริมการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง เช่น การส่งเสริมผู้ประกอบการรายย่อยที่เป็นกิจกรรมหลักที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเช่น ที่พัก ของที่ระลึก และอาหาร

นอกจากนี้ งานวิจัยดังกล่าวยังได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยตามความสามารถในการดำเนินการได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่สามารถดำเนินการได้ทันที เช่น การให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ การให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อม และการทำการตลาดการท่องเที่ยวผ่านทางออนไลน์
2. ข้อเสนอแนะที่สามารถดำเนินการในอนาคต เช่น การพัฒนานักการตลาดด้านการท่องเที่ยวให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำกลยุทธ์การท่องเที่ยว การดำเนินกลยุทธ์การตลาดที่ไม่ผูกติดกับปีงบประมาณ เพื่อความคล่องตัวในการดำเนินการตอบสนองได้ทันต่อสภาพตลาด

การดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมของภาคีต่าง ๆ และการดำเนินการเชิงบูรณาการทั้งด้านหน่วยงาน ข้อมูล และงบประมาณ

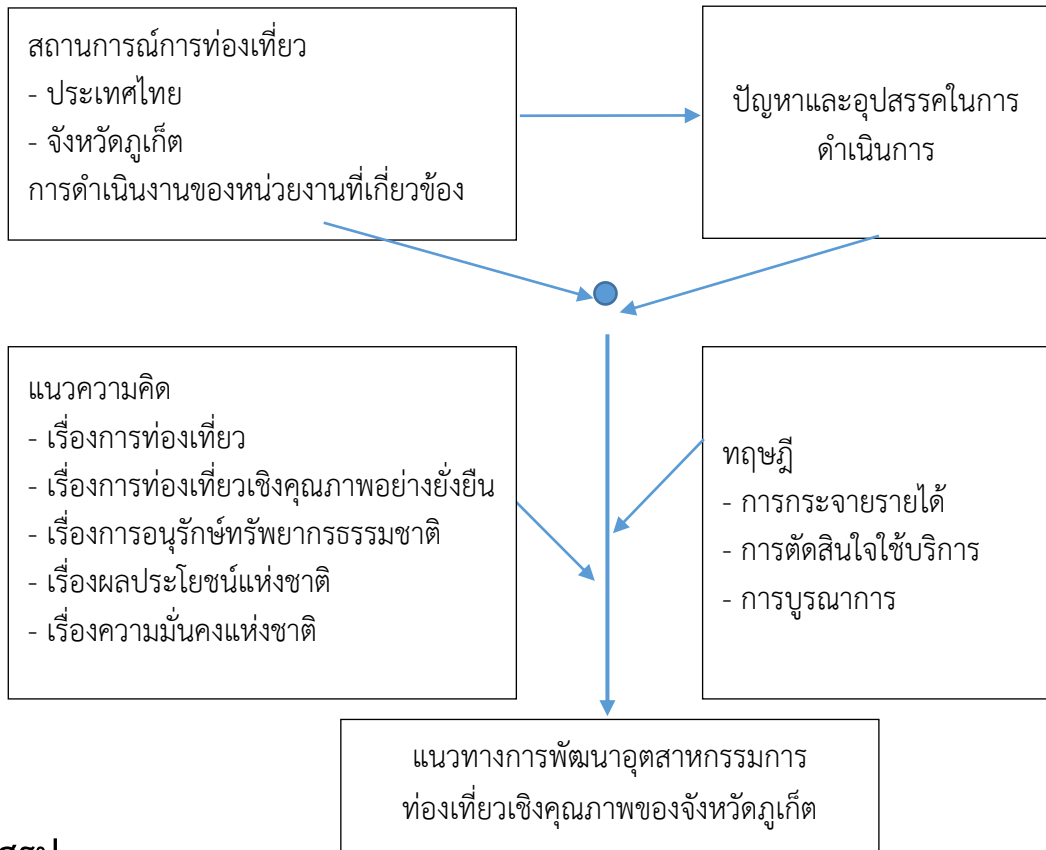
ปมูช อัจฉริยะฉาย (2544) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวอยู่นาน จังหวัดภูเก็ต เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตลาดเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยวอยู่นาน ประเมินศักยภาพของจังหวัดในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอยู่นาน รวมไปถึงพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวอยู่นานในจังหวัด โดยการสัมภาษณ์จากตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในตลาดหลักของจังหวัด เช่น สหราชอาณาจักร เยอรมัน สวีเดน ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย จากผลการศึกษาพบว่าจังหวัดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวนานาชาติระดับโลกที่มีส่วนสำคัญในการสร้างรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ และการจ้างงานให้กับประเทศไทย นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความได้เปรียบในการแข่งขัน เพราะมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีจุดเด่นเป็นของตนเอง รวมทั้งยังมีความพร้อมทางโครงสร้างพื้นฐานและบริการที่จำเป็นสำหรับกลุ่มตลาดเป้าหมาย แต่จังหวัดภูเก็ตก็มีจุดอ่อนในด้านความสัมพันธ์โทรคมนาคมของทรัพยากรการท่องเที่ยว การบุกรุกพื้นที่สาธารณะ การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มงวด รวมไปถึงปัญหาผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น และปัญหาการลบลอบนำแรงงานเข้ามาทำงาน โดยงานวิจัยดังกล่าวได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตไว้ ดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เพื่อป้องกันการทำลายสิ่งแวดล้อมและเพื่อลดปัญหาการบุกรุกพื้นที่สาธารณะ
2. ควรส่งเสริมการศึกษาในเรื่องขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตอย่างจริงจัง เพื่อแก้ไขปัญหาการลงทุนในบางธุรกิจมากเกินไป
3. ควรสนับสนุนให้ภูเก็ตเป็นแหล่งศึกษาวิจัยด้านการบริการและการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านการท่องเที่ยวให้สามารถแข่งขันในระดับโลกได้

เจริญฤทธิ์ สงวนสัตย์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาและการกระจายรายได้การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยว ศึกษารูปแบบการกระจายรายได้การท่องเที่ยว และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและกระจายรายได้การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 โดยการสัมภาษณ์หน่วยงานราชการ ผู้แทนสมาคม และตัวแทนผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมไปถึงสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวผู้ใช้บริการจากการท่องเที่ยว จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มจังหวัดภาคเหนือเผชิญกับปัญหาด้านอุปทานการท่องเที่ยว เช่น มีผู้ประกอบการมากเกินไป ความต้องการจากนักท่องเที่ยว ปัญหาการพัฒนาสถานที่และสินค้าของการท่องเที่ยว เช่น การตามกระแสของตลาดหรือวัฒนธรรมต่างชาติมากเกินไป ปัญหาด้านบุคลากรการท่องเที่ยว เช่น การขาดแคลนมัคคุเทศก์ที่สามารถพูดภาษาต่างประเทศที่กำลังเป็นที่ต้องการของตลาด ปัญหาสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และปัญหาด้านนโยบายการท่องเที่ยว เช่น ความไม่ต่อเนื่องของนโยบายการท่องเที่ยว และการขาดความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยงานวิจัยดังกล่าวยังได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 ไว้ ดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงพัฒนาการขนส่งสาธารณะ และการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น
2. ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรในภาคบริการการท่องเที่ยวในด้านภาษา ความรู้ และทักษะทางด้านการบริการ
3. ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบขนส่ง โลจิสติกส์ รวมไปถึงส่งเสริมให้มีการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อสร้างจุดขายใหม่ให้กับการท่องเที่ยว
4. ควรส่งเสริมคุณภาพสินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น สินค้า OTOP สินค้า SMEs ให้ตรงกับความต้องการของตลาด
5. ควรส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนในพื้นที่ และการจัดตั้งกองทุนชุมชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไปพร้อมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

สรุป

การสร้างแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต จำเป็นต้องอาศัยแนวความคิดและทฤษฎีหลายทฤษฎีประกอบเข้าด้วยกัน เช่น แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยว แนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน แนวความคิดเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทฤษฎีการบูรณาการ และทฤษฎีการตัดสินใจใช้บริการ เพื่อให้แนวทางในการ

พัฒนาดังกล่าวครอบคลุมและตอบสนองถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างตรงจุด และไม่เพียงแต่จะเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวในเชิงปริมาณเท่านั้น แต่การพัฒนาแนวทางดังกล่าวจะมุ่งเน้นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติควบคู่ไปกับการพัฒนา เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติมีความยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยมีความยั่งยืนตามไปด้วย

บทที่ 3

บริบทการท่องเที่ยวในประเทศไทยและจังหวัดภูเก็ต

การศึกษาในบทที่ 3 มีความมุ่งหมายเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์บริบทการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของประเทศไทย และข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นโอกาสและ/หรือ อุปสรรคที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต โดยมีลำดับการศึกษาดังนี้

1. บริบทการท่องเที่ยวในประเทศไทย
2. บริบทการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต
3. การดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. ปัญหาข้อขัดข้อง
5. สรุป

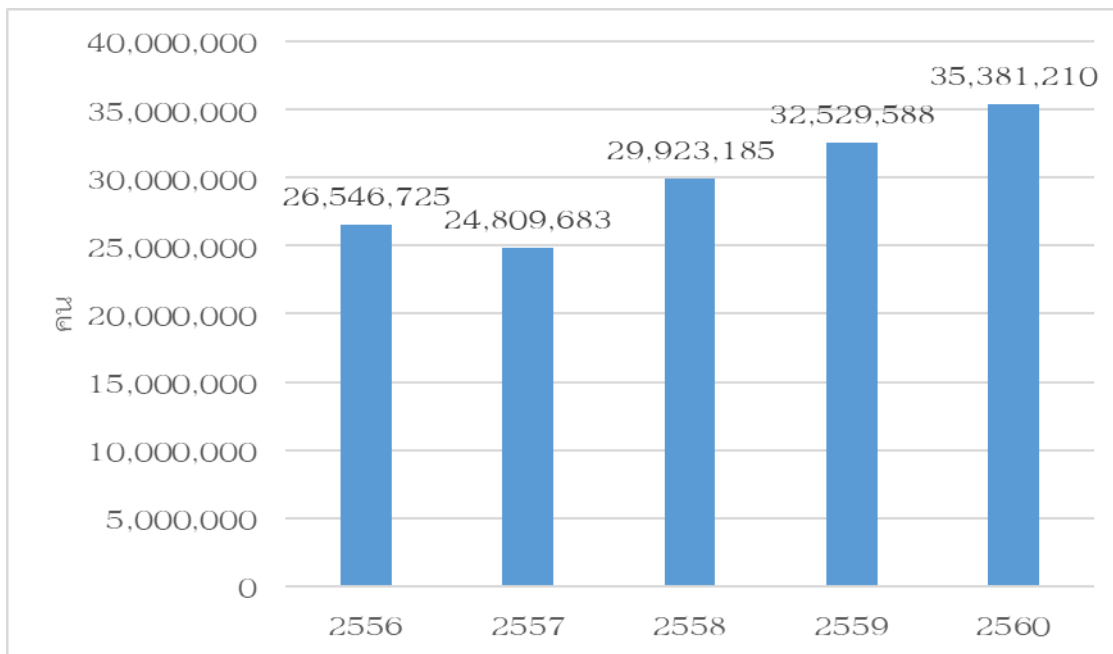
บริบทการท่องเที่ยวในประเทศไทย

จากผลการจัดอันดับประเทศที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนมากที่สุด 10 อันดับแรกของโลกในปี พ.ศ. 2559 โดยองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nations World Tourism Organization: UNWTO) พบว่าประเทศไทยนั้นมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนมากเป็นอันดับที่ 9 ของโลก แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของประเทศไทยในการดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติให้มาเยี่ยมเยือนได้เป็นอย่างดี และด้วยสภาวะการณ์ต่าง ๆ ทำให้บริบทการท่องเที่ยวในประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไป โดยจะกล่าวถึงประเด็นดังต่อไปนี้

1. นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมายังประเทศไทยมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวขาเข้าพบว่าในปี พ.ศ.2560 ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาเยือนเป็นจำนวน 35.38 ล้านคน เติบโตขึ้นจากปี พ.ศ.2559 ร้อยละ 8.77 นอกจากนี้ยังพบอีกด้วยว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติโดยภาพรวมยังคงให้ความสนใจในการเดินทางมาเยี่ยมเยือนประเทศไทยมากขึ้นมาโดยตลอด ดังแสดงด้วยแผนภาพที่ 3-1 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเยือนประเทศไทยขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีตั้งแต่ปี พ.ศ.2558 ถึง พ.ศ.2560

แผนภาพที่ 3-1 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมายังประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2560

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ออนไลน์, 2561

นอกจากนี้นักท่องเที่ยวระยะใกล้และนักท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียนนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวที่ประเทศไทยมากขึ้นโดยจากข้อมูลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่านักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมายังประเทศไทยในปี พ.ศ.2559 ส่วนใหญ่แล้วเป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีจำนวนถึง 8.75 ล้านคน ซึ่งมากขึ้นจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 10.34 รองลงมาคือนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีจำนวน 3.53 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.36 จากปีก่อนหน้า ชาวเกาหลีใต้ 1.46 ล้านคน เติบโตขึ้นร้อยละ 6.64 ชาวญี่ปุ่น 1.43 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.19 และชาวลาวที่มาเยือน 1.4 ล้านคน โดยเติบโตขึ้นถึงร้อยละ 15

จากข้อมูลดังกล่าวจะสังเกตได้ว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนประเทศไทยส่วนมากนั้นมาจากทวีปเอเชียทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตามจำนวนนักท่องเที่ยวจากนอกทวีปเอเชียก็ยังคงเติบโตขึ้น โดยนักท่องเที่ยวจากสหพันธรัฐรัสเซียเดินทางมาเยือนประเทศไทยมากที่สุดเป็นจำนวน 1.09 ล้านคน รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวจากประเทศสหราชอาณาจักร จำนวน 1 ล้านคน และ จากประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 0.97 ล้านคน โดยมีอัตราการเติบโตเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ร้อยละ 23.3 ร้อยละ 5.9 และร้อยละ 12.4 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มากขึ้นเพื่อการรองรับและสนับสนุนการท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึงการใช้ทรัพยากรที่มากเกินไปกว่าที่ควรจะเป็น หรือ เกินความสามารถในการรองรับ (Carrying capacity) จะ

ส่งผลให้การพัฒนาการท่องเที่ยวนั้นไม่มีความยั่งยืน และสูญเสียความสามารถในการแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ไปในที่สุด

2. คุณภาพของนักท่องเที่ยวต่างชาติมีแนวโน้มดีขึ้น

คุณภาพของนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญที่ภาคการท่องเที่ยวของไทย ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชนต้องให้ความสำคัญ โดยนักท่องเที่ยวควรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้จ่ายใช้สอยที่สามารถก่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม และมีความสามารถในการใช้จ่ายที่มั่นคง

จากข้อมูลสถิติโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แสดงให้เห็นว่าในปี พ.ศ.2559 นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมายังประเทศไทยนั้นใช้จ่ายโดยเฉลี่ย 5,251.59 บาทต่อคนต่อวัน มากขึ้นจากปี พ.ศ.2558 ร้อยละ 2.13 โดยเป็นการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 ที่มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมายังประเทศไทยเพียง 4,616.49 บาทต่อคนต่อวันเท่านั้น

นอกจากนี้ยังพบว่าจำนวนวันพักโดยเฉลี่ยนั้นเริ่มกลับมามีแนวโน้มที่ดีขึ้นจากที่เคยลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 โดยเพิ่มขึ้นเป็น 9.56 วัน เติบโตที่ร้อยละ 0.95 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า

โดยสรุปนักท่องเที่ยวต่างชาติมีทั้งค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันและจำนวนวันพักโดยเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพที่ดีขึ้นของนักท่องเที่ยว นั่นคือ มีความสามารถและความเต็มใจใช้จ่ายไปกับการท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้น

แต่อย่างไรก็ตามการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวและจำนวนวันพักเฉลี่ย มีอัตราการเพิ่มขึ้นที่ไม่มีความแน่นอน ส่งผลให้รายได้ของภาคการท่องเที่ยวไม่สามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืน การที่ไม่มีเป้าหมายระยะยาวของการเพิ่มค่าใช้จ่ายเฉลี่ยและจำนวนวันพักเฉลี่ย จึงไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

3. แผนการตลาดการท่องเที่ยวไทยมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

ในอดีตแผนและกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวของไทยนั้นจะมีลักษณะกว้าง ๆ ทั่วไป เน้นไปยังกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้อย่างไม่ทั่วถึง ทำให้ไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพได้เท่าไรนัก แต่ในระยะหลังเริ่มมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงแผนและกลยุทธ์ให้มีความสอดคล้องกันระหว่างอุปสงค์ (Demand) และ อุปทาน (Supply) โดยยึดเอาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวมาใช้ในการพัฒนามากขึ้น เริ่มมุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพมากยิ่งขึ้น และเน้นไปที่การเติบโตของค่าใช้จ่ายมากกว่าจำนวนนักท่องเที่ยว

โดยในปี พ.ศ.2560 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้วางแผนการตลาดให้การท่องเที่ยวไทยมุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม (Preferred Destination) อย่างยั่งยืน ด้วยการเพิ่มรายได้ทางการท่องเที่ยวควบคู่กับการสร้างความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว นำเสนอวิถีไทยผ่านการส่งมอบประสบการณ์เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Local Experience) ที่สามารถเพิ่มคุณค่าและสร้างมูลค่าให้กับการท่องเที่ยวไทย อันจะเป็นฟันเฟืองสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจและกระจาย

รายได้สู่ท้องถิ่น เพื่อให้คนในท้องถิ่นเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

สำหรับปี พ.ศ.2561 นั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ถือให้เป็น “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก้อย่างยั่งยืน (Amazing Thailand Tourism Year 2018)” โดยวางแผนและกลยุทธ์ให้ประเทศไทยมุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ ที่มุ่งเน้นทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยมีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ 3 ประการ ได้แก่

3.1 สร้างกระแสการใส่ใจสิ่งแวดล้อม เพื่อชะลอความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

3.2 สร้างสรรค์เนื้อหา (Content) เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าและบริการของการท่องเที่ยววิถีไทย

3.3 ขยายฐานตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ ด้วยการนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวสัมผัส Thai Local Experience ผ่านวิถีการกิน

โครงการที่สนับสนุนแนวคิดเหล่านี้มีมากมาย ยกตัวอย่างเช่น “โครงการทำเที่ยวข้ามภาค” ตอกย้ำแนวคิดการท่องเที่ยวคือการค้นพบตัวเองในกลุ่ม Gen Y “โครงการเก๋ไก๋ก๊วน ชวนเที่ยวไทย” มอบสิทธิพิเศษในการเดินทางให้นักท่องเที่ยววัยเก๋ “โครงการ 12 เมืองต้องห้าม...พลาด Plus” เจาะกลุ่มเป้าหมายที่ตรงกับเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น “โครงการวันธรรมดানাเที่ยว” ขยายผลโดยร่วมมือกับพันธมิตรนอกอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (สถานีบริการน้ำมัน โรงภาพยนตร์ และห้างสรรพสินค้า) ในการส่งเสริมการขาย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แผนการตลาดดังกล่าวจะมุ่งเน้นการให้ความสำคัญไปกับการเจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวศักยภาพทั้งชาวไทยและต่างประเทศ โดยเป็นแผนระยะสั้น ที่ประชาสัมพันธ์เพียงช่วงระยะเวลาเริ่มต้นของโครงการเท่านั้น แต่ไม่มีแผนในระยะยาวที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีแต่อย่างใด

4. การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) จะมีบทบาทมากขึ้น

การท่องเที่ยวเชิงกีฬานั้นถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในตลาดการท่องเที่ยวของโลก และสำหรับประเทศไทยนั้นนับว่ามีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงกีฬามาก เพราะมีภูมิประเทศที่หลากหลาย สามารถเล่นกีฬาได้หลายประเภทในแต่ละพื้นที่ อาทิ การดำน้ำในภาคใต้ หรือ การปีนเขาในพื้นที่ทางภาคเหนือ

โดยในปี พ.ศ.2559 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสามารถสร้างรายได้เข้าประเทศไทยกว่า 2.1 หมื่นล้านบาท แบ่งเป็นรายได้จากการเล่นกิจกรรมกีฬา 1.8 หมื่นล้านบาท รายได้จากการเข้าชมกิจกรรมกีฬา 2 พันล้านบาท และรายได้จากการจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ 527 ล้านบาท

สำหรับปี พ.ศ.2561 นั้นมีกิจกรรมเด่นด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ตัวอย่างเช่น

4.1 การจัดกิจกรรมวิ่ง THE AMAZING THAILAND MARATHON BANGKOK ณ ราชมังคลากีฬาสถาน ในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2561

4.2. การแข่งขันกอล์ฟ ฮอนด้า แอลพีจีเอ ไทยแลนด์ 2018 ในวันที่ 22-25 ก.พ. 2561 บริเวณสยามคันทริคคลับ พัทยา โอลด์คอร์ส จังหวัดชลบุรี

4.3. การแข่งขันจักรยานยนต์ทางเรียบชิงแชมป์โลก Moto GP ซึ่งจะจัดขึ้นในช่วงเดือนตุลาคมปี พ.ศ.2561 ที่จังหวัดบุรีรัมย์ โดยคาดการณ์ว่าจะมีผู้ชมการแข่งขันในประเทศไทยร่วม 2 แสนคนและมีเงินหมุนเวียนกว่า 1 พันล้านบาท

แผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาดังกล่าวข้างต้น ยังขาดการบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพให้เป็นการท่องเที่ยวที่สามารถเดินทางท่องเที่ยวต่อเนื่องกันได้ในจังหวัดข้างเคียง เพื่อกระจายรายได้ให้ทั่วถึง เป็นการสร้างการท่องเที่ยวที่แข็งแกร่งในระดับภูมิภาค สามารถเพิ่มจำนวนวันพักเฉลี่ยและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง

5. การท่องเที่ยวทางการแพทย์ (Medical Tourism)

การท่องเที่ยวทางการแพทย์ หมายถึง การรับบริการรักษาพยาบาลในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อาศัยอยู่ในประเทศที่พัฒนาแล้วเดินทางไปรับบริการในประเทศกำลังพัฒนา โดยปัจจัยในการตัดสินใจเข้ารับบริการมีดังนี้

5.1 มาตรฐานและเทคโนโลยีทางการแพทย์ เช่น Joint Commission International (JCI)

5.2 คุณภาพการให้บริการ

5.3 ค่ารักษาพยาบาลโดยรวม (ค่าแพทย์ ค่าใช้จ่ายภายหลังการรักษา)

5.4 การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้ารับการ

รักษาพยาบาล

ประเทศไทยนั้นถือได้ว่ามีศักยภาพด้านการรักษาพยาบาลที่โด่งดังไปหลายประเทศทั่วโลก โดยมีโรงพยาบาลที่มีมาตรฐาน มีเครื่องมือทางการแพทย์คุณภาพสูง และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลไม่สูงนักเมื่อเทียบกับประเทศที่มีมาตรฐานการรักษาพยาบาลในระดับเดียวกัน จึงทำให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทุกมุมโลกให้เลือกประเทศไทยเป็นสถานที่ในการรับบริการดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตามแม้ประเทศไทยจะได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ (Medical Hub) ที่สูง แต่ก็ยังประสบปัญหาในการสื่อสารซึ่งจะนำไปสู่ภาพลักษณ์ที่สับสนในสายตาชาวต่างชาติได้ โดยประเทศสหรัฐอเมริกามองว่าประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สำคัญแห่งหนึ่ง แต่ก็ไม่ทราบแน่ชัดได้ว่ามีจุดเด่นอยู่ที่อะไรกันแน่ คือมีบริการที่หลากหลาย แต่ทว่าไม่มีจุดเด่นที่ชัดเจนเลย

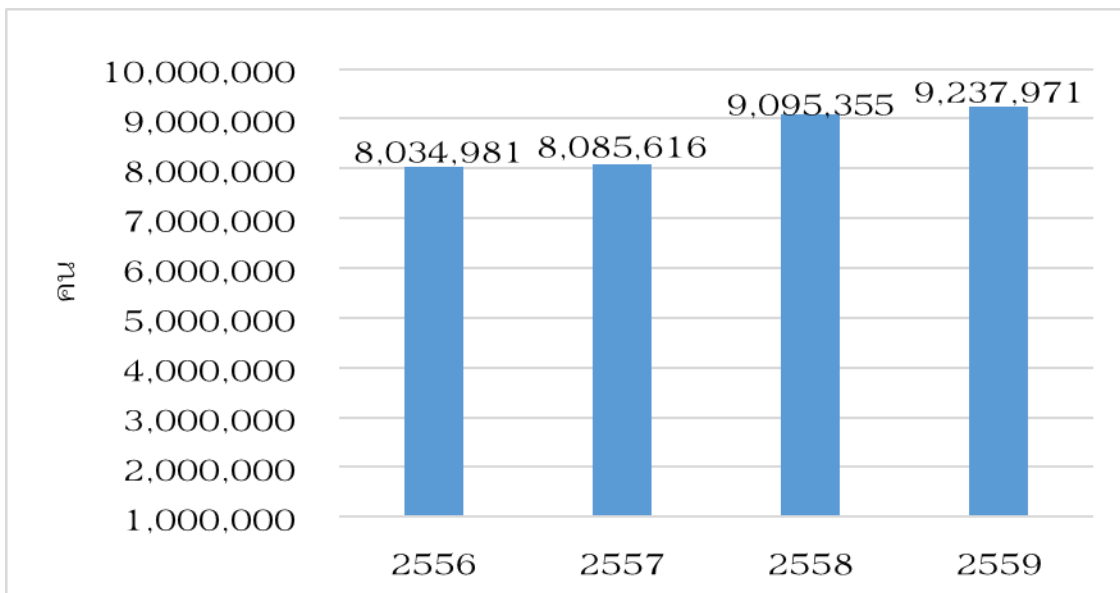
บริบทการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

จังหวัดภูเก็ตถือเป็นจังหวัดที่สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 ของประเทศไทยในปี พ.ศ.2559 (หากไม่นับรวมกรุงเทพมหานคร) และเป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาเยือนมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 ของภาคใต้ในปีเดียวกัน และด้วยสภาวะการณ์ต่าง ๆ ทำให้บริบทการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตเปลี่ยนแปลงไป โดยจะกล่าวถึงประเด็นดังต่อไปนี้

1. นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมายังจังหวัดภูเก็ตมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาพบว่าเป็นปี พ.ศ.2559 จังหวัดภูเก็ตมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาเยือนเป็นจำนวน 9.24 ล้านคน เติบโตขึ้นจากปี พ.ศ.2558 ร้อยละ 1.57 แสดงด้วยแผนภาพที่ 3-2 และยังเป็นจังหวัดที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาเยี่ยมเยียนมากที่สุดของภาคใต้ในปีเดียวกัน นอกจากนี้ยังเป็นการเติบโตอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 อีกด้วย

แผนภาพที่ 3-2 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมายังจังหวัดภูเก็ตระหว่างปี พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2559

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ออนไลน์, 2561

2. คุณภาพของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มายังจังหวัดภูเก็ตมีแนวโน้มที่ดีขึ้น

จากข้อมูลสถิติโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แสดงให้เห็นว่าในปี พ.ศ.2559 การใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมายังจังหวัดภูเก็ตนั้นอยู่ที่ 7,288.88 บาทต่อคนต่อวัน มากขึ้นจากปี พ.ศ.2558 ร้อยละ 10.16 ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่สูงกว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของ

นักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมดในประเทศไทยและยังมีอัตราการเติบโตที่มากกว่าด้วย โดยค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมดในประเทศไทยอยู่ที่เพียง 5,251.59 บาทต่อคนต่อวันเท่านั้น

สำหรับจำนวนวันพักโดยเฉลี่ยในปี พ.ศ.2559 นั้นเพิ่มขึ้นเป็น 4.94 วัน คิดเป็นการเติบโตร้อยละ 0.43 จากปี พ.ศ.2558 ซึ่งสาเหตุสำคัญที่วันพักโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นไม่มากนัก คือ จำนวนนักท่องเที่ยวระยะไกลที่เพิ่มขึ้น เช่น นักท่องเที่ยวชาวจีนที่มีจำนวนถึง 2.54 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2558 ร้อยละ 12.52

3. แผนการเชื่อมโยงของการเดินทางภายในจังหวัด

สืบเนื่องจากโครงการรถไฟฟ้ารางเบา (Tram) ของจังหวัดภูเก็ตที่กำลังเร่งดำเนินการ โดยคาดการณ์ว่าจะสามารถทำงานเชื่อมกันกับศูนย์กลางการขนส่งแห่งใหม่อีกหลายแห่งได้ในอนาคต โดยมีวงเงินลงทุนสำหรับโครงการรถไฟฟ้ารางเบาทั้งสิ้น 3.94 หมื่นล้านบาท และถูกบรรจุให้เป็นส่วนหนึ่งในโครงการ PPP Fast Track ปี พ.ศ.2560 ของกระทรวงคมนาคม โดยมีรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทยเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งคาดการณ์ว่ารถไฟฟ้าดังกล่าวจะช่วยบรรเทาปัญหาการจราจรแออัดและเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางในจังหวัดภูเก็ตให้แก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย

อย่างไรก็ตามโครงการดังกล่าวยังไม่มีการวางแผนเพื่อให้อุตสาหกรรมกับแนวทางในการพัฒนาระบบคมนาคมรูปแบบอื่น ๆ ภายในจังหวัดเท่าไรนัก เช่น จุดเชื่อมต่อบริการขนส่งสาธารณะอื่น ๆ ที่มีอยู่อย่างไม่ทั่วถึง และ ปริมาณรถที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวต่างประเทศ และ ชาวไทยด้วย

4. แผนการพัฒนาสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะอย่างเต็มรูปแบบ

นอกเหนือจากโครงการรถไฟฟ้ารางเบาแล้ว จังหวัดภูเก็ตยังมีการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะอื่น ๆ และโครงการด้านต่าง ๆ อีกด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับการมุ่งไปสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะ หรือ Smart City

โครงการสำหรับการเป็นเมืองอัจฉริยะ ประกอบไปด้วยหลายโครงการ อาทิ โครงการ “ปั่น เปลี่ยน เมือง Bike Sharing in Phuket” ที่ร่วมมือกับภาคเอกชนในการให้บริการจักรยานเช่าไร้สถานีเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว ลดปัญหามลพิษ และปัญหาการจราจร หรือ โครงการ “สมาร์ทบัสหรือรถบัสอัจฉริยะ (Smart Bus)” เพื่อให้การเดินทางภายในจังหวัดภูเก็ตมีความสะดวกสบายและทันสมัยมากยิ่งขึ้น และการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับทุกภาคส่วนเพื่อให้ภูเก็ตเป็นศูนย์กลางแห่งนวัตกรรมได้

แต่อย่างไรก็ตามโครงการต่าง ๆ ข้างต้น ถือว่าเป็นการเริ่มต้นของการเป็นเมืองอัจฉริยะซึ่งยังขาดการวางแผนให้เป็นเมืองอัจฉริยะอย่างเต็มรูปแบบ

การดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตมีหลากหลายด้าน โดยหน่วยงานภายใต้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต ได้แก่

1. สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดภูเก็ต (สททจ.ภูเก็ต)
2. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภูเก็ต (ททท.ภูเก็ต)
3. สถานีตำรวจท่องเที่ยว 1 กองกำกับการ 2 กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 3 (ส.ทท. 1กท.2 บก.ทท.3)

4. สำนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย จังหวัดภูเก็ต (กกท.ภูเก็ต)

โดยในปีพ.ศ. 2560 หน่วยงานข้างต้นได้ร่วมมือกันพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน ทั้งในแง่ของการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว การสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และพัฒนาให้ได้มาตรฐานการท่องเที่ยวที่สูงขึ้น ซึ่งโครงการหลักที่เน้นความร่วมมือจากภาคประชาชนก็คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดภูเก็ต กระบวนการนั้นเริ่มโดยการสำรวจคัดเลือกชุมชนท่องเที่ยวต้นแบบ จากนั้นจึงเตรียมความพร้อมชุมชน พัฒนาศักยภาพเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมด้านการตลาด และการประชาสัมพันธ์ และมีชุมชนท่องเที่ยวต้นแบบที่ได้รับการคัดเลือกทั้งหมด 7 ชุมชน ได้แก่

1. ชุมชนท่องเที่ยวบ้านท่าฉัตรไชย-ไม้ขาว
2. ชุมชนท่องเที่ยวบ้านแขนง-เทพกระษัตรี
3. ชุมชนท่องเที่ยวบ้านบางเทา-เชิงทะเล
4. ชุมชนท่องเที่ยวบ้านบางโรง-ป่าคลอก
5. ชุมชนท่องเที่ยวตำบลกมลา
6. ชุมชนท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภูเก็ต
7. ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเกาะโหลน-ราไวย์

นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อาทิ มัคคุเทศก์ พนักงานโรงแรม ร้านอาหาร สปา ชุมชนท่องเที่ยว ผู้ประกอบการนำเที่ยว และอาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยจัดให้มีหลักสูตรฝึกอบรมให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รวมถึงให้มีความเป็นเจ้าบ้านที่ดี อีกทั้งเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวเที่ยวเบื้องต้นในยามฉุกเฉินได้ เช่น การจัดตั้งหน่วยช่วยเหลือทางน้ำ อบรมการทำ CPR เพื่อช่วยเหลือผู้จมน้ำ เป็นต้น

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีแนวโน้มจะทวีความสำคัญนั้น ทางหน่วยงานดังกล่าวข้างต้นได้ให้ความสำคัญและจัดการแข่งขันกีฬาขึ้นทั้งหมด 6 ประเภท คือ เรือ กอล์ฟ ไตรกีฬา วัยน้ำ จักรยาน และวิ่งมาราธอน

ปัญหาข้อขัดข้อง

แม้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ดำเนินการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวในหลากหลายด้านซึ่งทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนภูเก็ตเป็นจำนวนที่มากขึ้นแล้วก็ตาม แต่จังหวัดภูเก็ตก็ยังเผชิญกับปัญหาข้อขัดข้องในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้ไปสู่การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพได้ เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นย่อมส่งผลให้มีความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มากขึ้น ซึ่งอาจมากกว่าที่ควรจะเป็น หรือ เกินความสามารถในการรองรับ (Carrying capacity) จนทำให้เกิดการเปิดเบียดทรัพยากรและสูญเสียไปในที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยและจำนวนวันพักเฉลี่ยนั้น ไม่ได้เพิ่มขึ้นอย่างสม่าเสมอ ส่งผลให้รายได้ของภาคการท่องเที่ยวไม่สามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้แผนการตลาดจะมุ่งเน้นการให้ความสำคัญไปกับการเจาะกลุ่มนักท่องเที่ยว ศักยภาพทั้งชาวไทยและต่างประเทศ และมุ่งเน้นการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว โดยเป็นแผนการท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์ระยะสั้น ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีและทั่วถึง อีกทั้งยังไม่มีแผนในระยะยาวที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในปีพ.ศ. 2560 จะเห็นได้ว่าการจัดการแข่งขันที่สำคัญใน จังหวัดภูเก็ตเพียง 6 ประเภทกีฬา ซึ่งทางจังหวัดภูเก็ตยังมีศักยภาพในการรองรับการจัดการแข่งขัน ในระดับชาติและระดับสากลที่หลากหลายและจำนวนการแข่งขันที่มากขึ้น เพื่อให้มีจุดเด่นและมีชื่อเสียงในการท่องเที่ยวเชิงกีฬา แต่อย่างไรก็ตามการจัดการแข่งขันดังกล่าวจำเป็นต้องใช้งบประมาณ จำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาและวางแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของจังหวัด ภูเก็ตต่อไป

สรุป

การศึกษาในบทที่ 3 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ บริบทการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของประเทศไทย และเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อ ศึกษาปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาส อุปสรรค และปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน ต่อการท่องเที่ยว เชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 2 ข้อดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ดังนี้

ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 สรุปได้ว่า บริบทและข้อมูลการท่องเที่ยวของ ชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยและจังหวัดภูเก็ต ต่างแสดงให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้น ของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่เดินทางมายังประเทศไทยและจังหวัดภูเก็ตมากขึ้น รวมถึง คุณภาพของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ทั้งคุณภาพด้านการใช้จ่ายโดยเฉลี่ยที่สูงขึ้น และด้านจำนวนวัน พักโดยเฉลี่ยที่ยาวนานขึ้น ซึ่งจะทำให้แนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของไทยเปลี่ยนแปลง ไปในทางที่ดีขึ้น

ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 สรุปได้ว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อให้มีการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มากขึ้น ซึ่งเกินความสามารถในการรองรับในระยะ ยาว (Carrying capacity) ภาครัฐ จึงควรศึกษาถึงขีดความสามารถในการรองรับของทรัพยากรการ ท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้งทางธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น สิ่งอำนวยความสะดวก สถานพยาบาล และสิ่งสนับสนุนการท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อจัดการให้มีมาตรการในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือกันของ ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรไม่แสวงหากำไรต่าง ๆ และภาคประชาชน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนอุตสาหกรรมดังกล่าวไปข้างหน้าได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

บทที่ 4

วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคเพื่อ กำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต

การศึกษาในบทที่ 4 จะศึกษาในกรอบเนื้อหาของวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อ
กำหนดแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต โดยลงพื้นที่สำรวจ
สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตและการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งประกอบไปด้วยการ
สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและภาคเอกชนรวมถึงนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย
และชาวต่างชาติ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 70 ท่าน โดย แบ่งเป็น 1.) กลุ่มข้าราชการจำนวน 12 ท่าน 2.)
กลุ่มผู้ประกอบการโรงแรมจำนวน 16 ท่าน 3.) กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวที่มีใช้โรงแรม
จำนวน 20 ท่าน 4.) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวน 12 ท่าน 5.) ประชาชนชาวจังหวัดภูเก็ต
จำนวน 10 ท่าน โดยมีลำดับการศึกษาดังนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของจังหวัดภูเก็ต
2. การดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศต่าง ๆ
3. การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพจังหวัดภูเก็ต
4. สรุป

วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของจังหวัดภูเก็ต

1. ปัจจัยภายใน (Internal Factors)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

ตารางที่ 4-1 จุดแข็ง จุดอ่อนของการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต

1. ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว			
ลำดับที่	จุดแข็ง (strength : S)	ลำดับที่	จุดอ่อน (Weakness : W)
S01	สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม	W01	ปัญหาที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว
S02	สถานที่ท่องเที่ยวที่ไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียง	W02	ขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ เช่น อังกฤษ จีน รัสเซีย
S03	โรงแรมได้มาตรฐานระดับโลก 3-5 ดาว อย่างเพียงพอ	W03	ปัญหาโรงแรมที่ไม่ได้มาตรฐาน ราคาถูก
2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน			
2.1 การเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตของชาวต่างชาติ			
S04	มีสายการบินตรงมายังภูเก็ตจำนวนมาก	W04	การจัดระเบียบภายในสนามบินยังขาดประสิทธิภาพ เช่น โชนจอดรถรับส่งผู้โดยสาร ร้านค้า บริษัททัวร์
S05	สนามบินมีขนาดรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ		
2.2 การคมนาคมภายในจังหวัด			
		W05	ระบบขนส่งมวลชนไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ไม่เพียงพอ
		W06	ปัญหาด้านการจราจร เช่น ไม่มีจุดจอดรถทัวร์ที่เหมาะสม นักท่องเที่ยวไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร มีอุบัติเหตุจำนวนมาก
ลำดับที่	จุดแข็ง (strength : S)	ลำดับที่	จุดอ่อน (Weakness : W)
		W07	ถนนหนทางไม่ได้มาตรฐาน เช่น ไม่มีทางเท้าสำหรับนักท่องเที่ยว
3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน			

3.1 ไฟฟ้า			
		W08	ไฟฟ้าดับบ่อย
3.2 ประปา			
		W09	น้ำประปาไม่เพียงพอต่อการใช้งานสำหรับกิจการขนาดใหญ่
3.3 ทำเรื่อน้ำลึกอ่าวมะขาม			
		W10	ไม่สามารถรองรับเรือสำราญขนาดใหญ่ได้ตลอดปี
4. ด้านสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมที่มีชื่อเสียงในระดับโลก			
S06	ประเพณี และวัฒนธรรมมีชื่อเสียง เช่น ถือน้ำสีกินผัก ลอยกระทง สงกรานต์	W11	ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว เช่น หงอคาซี ¹ พ้อต่อ ² บ้าบ่ายาทยา ³
S07	อาชญากรรมมีน้อย	W12	กิจกรรมที่จัดขึ้นยังไม่มีเอกลักษณ์ที่ชัดเจน และยังมีชื่อเสียง เช่น งานเปิดหาดป่าตอง
S08	ไม่มีความขัดแย้งทางศาสนา	W13	ความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ของคนในท้องถิ่น เช่น ปัญหาการรุกล้ำพื้นที่ทำกิน
5. ด้านการบริหารจัดการ			
ลำดับที่	จุดแข็ง (strength : S)	ลำดับที่	จุดอ่อน (Weakness : W)
5.1 ระบบขนส่งมวลชนภายในจังหวัด เช่น รถประจำทาง แท็กซี่ มีปริมาณ และมาตรฐานที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว			
		W14	มีทางเลือกในการใช้บริการน้อย และมีราคาแพง
		W15	ปัญหาการเอาเปรียบผู้บริโภคด้านการขนส่ง
5.2 ระบบสาธารณสุข			

¹ หงอคาซี คือ เป็นภาษาจีนฮกเกี้ยน หมายความว่า ทางเดินเท้า กว้าง 5 ฟุต มีลักษณะคือ เป็นทางเดินเท้าหน้าอาคาร มีซุ้มโค้งยาวต่อเนื่อง เป็นหนึ่งในองค์ประกอบของสถาปัตยกรรมชิโน-โปรตุกีส ซึ่งแสดงถึงภูมิปัญญาในการออกแบบให้เหมาะสมกับภูมิอากาศร้อนชื้นซึ่งมีฝนตกและแดดออกสลับกันไปทุกฤดูกาล

² พ้อต่อ คือ เป็นประเพณีการเซ่นไหว้บรรพบุรุษที่มาเยี่ยมเยียนลูกหลานในช่วงวันสารทจีน รวมถึงเป็นการทำบุญให้กับวิญญาณเร่ร่อน โดยจะจัดหาขนมตัวกั่ว (ขนมเต่าสีแดง) มาเซ่นไหว้

³ บ้าบ่ายาทยา คือ กลุ่มชนและเรียกทั้งชายและหญิงว่า “บ่าบ่า” คือลูกผสมที่เกิด จากพ่อเป็นชาวจีนกับแม่ที่เป็นคนท้องถิ่น ซึ่งชาวบ่าบ่าที่ถูกตั้งมีการรวมกลุ่มกันเป็นอย่างดี แล้วก็มีการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของกลุ่มคนบ่าบ่าไว้มาจนทุกวันนี้

S09	โรงพยาบาลมีมาตรฐาน	W16	มีจำนวนโรงพยาบาลไม่เพียงพอต่อความต้องการ
		W17	สิ่งปลูกสร้างใหม่ๆ บดบังทัศนียภาพที่สวยงาม
		W18	มีห้องพักผิติดกฎหมายเช่น คอนโดให้พักระยะสั้น จำนวนมาก
		W19	ไม่มีทางเท้าสำหรับเดินริมถนน ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้สัญจรได้
		W20	ขาดการวางผังเมืองที่คำนึงถึงการขยายตัวของเมืองในอนาคต
5.3 แผนรับมือภัยพิบัติ			
S10	มีการฝึกซ้อมการป้องกันภัยพิบัติเป็นประจำ		

2. สภาพแวดล้อมภายนอก (External environments)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

ตารางที่ 4-2 โอกาส และอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต

1. แนวโน้มทางสังคม วัฒนธรรม และพฤติกรรมผู้บริโภค			
ลำดับที่	โอกาส (Opportunities : O)	ลำดับที่	อุปสรรค (Threats : T)
O01	นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	T01	ทัวร์ศูนย์เหรียญทำให้ไม่เกิดการกระจายรายได้สู่คนท้องถิ่น
ลำดับที่	โอกาส (Opportunities : O)	ลำดับที่	อุปสรรค (Threats : T)
O02	นักท่องเที่ยวอายุน้อยมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น		
O03	การท่องเที่ยวเชิงกีฬากำลังเป็นที่นิยม		
O04	ตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ (MICE) เติบโตเร็วและมีแนวโน้มจะจัดในเอเชียมากขึ้น		
2. แนวโน้มทางการเมือง			
O05	การเมืองในประเทศของประเทศคู่แข่งด้านการท่องเที่ยวของไทย	T02	เหตุการณ์บ้านเมืองของไทยในปัจจุบันช่วง 3 -5 ปี
3. แนวโน้มทางเศรษฐกิจ			
		T03	เที่ยวบินของสายการบิน Low

			cost ที่เพิ่มขึ้น ทำให้สัดส่วนนักท่องเที่ยวที่ไม่มีศักยภาพในการใช้จ่ายมากเพิ่มขึ้น
4. แนวโน้มทางกฎหมาย			
006	มีกฎหมายที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว เช่น การคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่นักท่องเที่ยว		
5. แนวโน้มทางเทคโนโลยี			
007	ช่องทางออนไลน์ทำให้การจองห้องพักสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น		
6. แนวโน้มทางสภาพแวดล้อม			
		T04	แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นคู่แข่งทางตรงภายในประเทศไทย หรือ สถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นทะเล มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวมากขึ้น
ลำดับที่	โอกาส (Opportunities : O)	ลำดับที่	อุปสรรค (Threats : T)
		T05	การส่งเสริมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวของคู่แข่งทางตรงที่มีได้อยู่ภายในประเทศไทยมีมากขึ้น

การดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศต่าง ๆ

1. ประเทศสิงคโปร์

กลยุทธ์หลักในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศสิงคโปร์ ได้แก่

1.1 การลงทุนเพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก เช่น ประเทศสิงคโปร์ มีการลงทุนสร้าง Universal Studios และ Marina Bay เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อการดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพใหม่ ๆ และเป็นการสร้าง Brand Royalty ให้กับการท่องเที่ยวของประเทศสิงคโปร์

1.2 การจัดการด้านตลาดเชิงรุก เช่น ประเทศสิงคโปร์มีการกระตุ้นการท่องเที่ยวในช่วง Low Season คือการจัด Grand Prix Season ในช่วงเดือนกันยายน ซึ่งสามารถสร้างรายได้เข้าประเทศได้ถึง 150 ล้านดอลลาร์ สรอ. ต่อปี และมีการจัดกิจกรรม Grand Sales ทั้งเกาะสิงคโปร์ ในช่วงเวลาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมีวันหยุดพักผ่อนที่เพิ่มขึ้น

2. ประเทศญี่ปุ่น

กลยุทธ์หลักในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศญี่ปุ่น ได้แก่

2.1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เพิ่มสัญลักษณ์หรือแปลภาษาในจุดท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจง่ายขึ้น เสนอกิจกรรมที่น่าสนใจในพื้นที่ธรรมชาติที่เป็นมรดกโลก ปรับปรุงเขตเมืองภายใต้เทศบาลต่าง ๆ

2.2 สร้างสิ่งแวดลอมที่ทำให้เดินทางสะดวก เช่น การผ่านด่านตรวจคนเข้าเมือง มีจุดติดตั้งไว-ไฟ จุดรับชำระเงินด้วยบัตรเครดิต เพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ

3. เกาหลีใต้

รัฐบาลเกาหลีใต้ เล็งเห็นความจำเป็นที่จะส่งเสริมการเผยแพร่วัฒนธรรมเกาหลีไปสู่คนทั่วโลก เพื่อหวังผลที่จะให้ผู้คนรู้จักประเทศเกาหลี อันจะก่อให้เกิดประโยชน์คือ

3.1 การซื้อสินค้าเกาหลีที่ส่งออกไปยังต่างประเทศ

3.2 ชักชวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามายังเกาหลีจำนวนมากยิ่งขึ้น

รัฐบาลจึงส่งเสริมปรับปรุงและขยายศูนย์วัฒนธรรมที่ตั้งอยู่นอกกรุงโซล จำนวน 30 แห่งทั่วประเทศ เพื่อให้เกาหลีเป็น “เมืองวัฒนธรรม” (Cultural district) ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกไกล กระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวทุ่มเงินกว่า 50 พันล้านวอน (ประมาณ 1.5 พันล้านบาท) เพื่อทำภาพยนตร์สารคดี ซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ สิ่งตีพิมพ์ ดนตรี และข้อมูลเกี่ยวกับเกาหลีเพื่อส่งไปเผยแพร่ยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก อนึ่ง กระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ได้จัดให้ ค.ศ. 2001 เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวเกาหลี (visit korea year 2001) โดยมีการจัดงานทั่วประเทศ เช่น เทศกาลเล่นสกีและหิมะ เทศกาลการซื้อของและแฟชั่นนานาชาติ เทศกาลทางทะเลที่เกาะเซจู เทศกาลกีฬาเทควันโด เทศกาลโสม เทศกาลดนตรี เทศกาลอาหาร และเทศกาลระบำหน้ากากแห่งเมืองอันดง ซึ่งจัดอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปีจนถึงปัจจุบัน

รัฐบาลพยายามส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านการชักชวนคนต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในเกาหลีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพราะรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะช่วยให้ประเทศมีอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงขึ้น อีกทั้งเป็นการเผยแพร่สินค้าของเกาหลีสู่ตลาดโลกด้วย ตลอดจนภาพยนตร์หรือละครทางประเทศเกาหลีใต้ได้รับความนิยมและได้รับการตอบรับในประเทศไทยและต่างประเทศเป็นอย่างดี

การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต

จากการพิจารณาปัจจัยภายใน (จุดแข็งและจุดอ่อน) และสภาวะแวดล้อมภายนอก (โอกาสและอุปสรรค) ผู้วิจัย จึงนำมาประยุกต์จัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวตามแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ TOWS Matrix ดังนี้

ตารางที่ 4-3 กรอบแนวคิดในการจัดทำยุทธศาสตร์

TOWS Matrix	โอกาส (Opportunity : O)	อุปสรรค (Threat : T)
จุดแข็ง (Strength : S)	กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงรับ (ST)
จุดอ่อน (Weakness : W)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT)

เมื่อนำวิธีการวิเคราะห์ TOWS Matrix ผู้วิจัยจึงรวบรวม และสรุปเป็นกลยุทธ์ (Ways) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ตได้ ดังนี้

ตารางที่ 4-4 กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	
ลำดับที่	กลยุทธ์ (Ways)
SO01	สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวสูงอายุตามสถานที่พักผ่อน แหล่งท่องเที่ยว ในจุดต่าง ๆ รวมไปถึงสนามบิน เช่น ห้องน้ำสูงอายุ ทางสำหรับรถเข็นผู้สูงอายุ
SO02	มีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิง สุขภาพและโภชนาการ เช่น จัดเทศกาลอาหารทะเลเพื่อสุขภาพ
SO03	เผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว เช่น บำบ้าย่าหย่า ซึ่งเป็นการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นทางเลือกให้แก่กลุ่มผู้สูงอายุ
SO04	ส่งเสริมการท่องเที่ยวแนวผจญภัย เช่น เดินป่า ดำน้ำ ปีนเขา เพื่อสร้างความ หลากหลายทางด้านการท่องเที่ยวให้แก่จังหวัดภูเก็ต และเป็นการเจาะตลาด นักท่องเที่ยวอายุน้อยที่มีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งสร้างแนวทางการท่องเที่ยวการ ผจญภัยใหม่ ๆ เช่น กิจกรรมโหนสลิงบนต้นไม้ กระเช้าลอยฟ้า ไปยังจุดชมวิว เพื่อลด ปัญหาการคมนาคมในทางอ้อม
SO05	พัฒนากิจกรรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้ตอบสนองต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวรุ่น ใหม่ เช่น การจัดสถานที่ถ่ายรูป การจัดการแข่งขันเกมออนไลน์ระดับโลก
SO06	แบ่งโซนสถานที่พัก และสถานบันเทิงเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวตามกลุ่มอายุ
SO07	นำเสนอวัฒนธรรมไทยให้เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด เช่น ประเพณีสงกรานต์ ในรูปแบบ ใหม่ที่น่าประทับใจแก่นักท่องเที่ยว อย่างเช่น การจัดประกวดเทพีนักท่องเที่ยวที่เป็น ชาวต่างชาติ
SO08	ส่งเสริมการจัดการแข่งขันกีฬาระดับโลก โดยใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง โรงแรม และโรงพยาบาลที่ได้รับมาตรฐานระดับโลกในการนำเสนอ
SO09	พัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ รวมทั้งแทรกกิจกรรมทาง วัฒนธรรมประจำจังหวัดลงไป
SO10	ใช้ช่องทางออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์และการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวไปยัง กลุ่มเป้าหมาย ทั้งสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รวมถึงที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมไปถึง วัฒนธรรมประเพณี ประจำจังหวัด อีกทั้งการให้บริการออนไลน์ที่ถูกต้องรวดเร็วในการ จองสถานที่พัก และสายการบิน

ลำดับที่	กลยุทธ์ (Ways)
SO11	พัฒนาแอปพลิเคชันเกี่ยวกับการแจ้งภัย กรณีนักท่องเที่ยวประสบอุบัติเหตุ หรือมีอาการป่วยฉุกเฉิน เพื่อให้ทีมกู้ภัยหรือโรงพยาบาลสามารถรับรู้ที่ตั้งของผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็ว และให้บริการได้อย่างทันท่วงที
SO12	พัฒนาระบบการอพยพนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะสูงอายุ ผู้หญิงและเด็ก ให้ทันต่อเหตุภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น
SO13	พัฒนาระบบการแจ้งเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4-5 กลยุทธ์เชิงรับ (ST) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต

2. กลยุทธ์เชิงรับ (ST)	
ลำดับที่	กลยุทธ์ (Ways)
ST01	พัฒนาระบบการขึ้นทะเบียนและตรวจสอบร้านค้าที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นรายได้หลัก เช่น ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก เพื่อควบคุมคุณภาพของสินค้าและบริการ รวมถึงราคาให้ได้มาตรฐานแก่นักท่องเที่ยว
ST02	สนับสนุนผู้ประกอบการชาวไทยให้เป็นเจ้าของกิจการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่คนในท้องถิ่น เช่น มาตรการเงินอุดหนุน หรือมาตรการลดหย่อนภาษีแก่ผู้ประกอบการรายย่อย อย่างเช่น ผู้ประกอบการร้านอาหาร ที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น ผู้ประกอบการร้านขายของที่ระลึกของจังหวัดภูเก็ต
ST03	จัดโปรโมชั่นและกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วง Low season ของจังหวัดภูเก็ต เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัดตลอดทั้งปี
ST04	พัฒนาโรงพยาบาลให้มีคุณภาพและความทันสมัยเทียบเท่าโรงพยาบาลชั้นนำในประเทศ เช่น โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลศิริราช เพื่อให้จังหวัดภูเก็ตเป็นศูนย์กลางด้านการบริการทางการแพทย์และสุขภาพของภาคใต้
ST05	พัฒนาโรงแรมให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่ต้องการฟื้นฟูสภาพร่างกาย เช่น มีนักรักษาบำบัดมาคอยให้บริการ
ST06	พัฒนาระบบการเก็บค่าใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวภายในจังหวัด และมีแผนการบูรณะสถานที่ท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานในระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น อุทยานแห่งชาติสิรินาถ
ลำดับที่	กลยุทธ์ (Ways)
ST07	มีระบบการจัดการเที่ยวบินที่มีประสิทธิภาพ และรองรับปริมาณสายการบินในช่วง High season หรืออาจมีแผนขยายสนามบินเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้ในระยะยาว
ST08	มีมาตรการให้นักท่องเที่ยวทำประกันอุบัติเหตุ และประกันสุขภาพก่อนเข้ามาภายใน

	จังหวัด เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในกรณีฉุกเฉิน
ST09	พัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อสร้างความแตกต่างให้เป็นจุดแข็งของจังหวัดในระยะยาว โดยลดการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและโภชนาการ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น

ตารางที่ 4-6 กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)	
ลำดับที่	กลยุทธ์ (Ways)
WO01	พัฒนาแนวทางในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ปัญหาด้านการจัดการขยะ ปัญหาการปล่อยน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล ปัญหาด้านความปลอดภัย ปัญหาด้านโรคระบาด อาทิ ปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าระบาด เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวที่ดีให้นักท่องเที่ยวและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น
WO02	ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนด้านภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศที่สำคัญ เพื่อให้สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ
WO03	แก้ไขปัญหาโรงแรมที่ไม่ได้มาตรฐานและโรงแรมที่ผิดกฎหมายด้วยการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ
WO04	จัดระเบียบการจราจรภายในสนามบิน ให้มีพื้นที่สำหรับรถที่มาจอดรอรับนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระเบียบ
WO05	จัดระเบียบการให้บริการของผู้ประกอบการภายในสนามบิน เช่น บริษัททัวร์ แท็กซี่ ให้พัฒนาภาพลักษณ์ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว ไม่แก่งแย่งลูกค้ากันเช่นในปัจจุบัน
WO06	จัดบริการรถโดยสารสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุรวมถึงผู้พิการให้สามารถขึ้น-ลงได้อย่างสะดวก และจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น มีทางขึ้น-ลงสำหรับรถเข็น เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวอย่างครบวงจร
ลำดับที่	กลยุทธ์ (Ways)
WO07	จัดระเบียบรถโดยสารสาธารณะ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว เช่น ค่าโดยสารที่สูงเกินไป การแต่งกาย และวาจาที่ไม่สุภาพของผู้ขับขี่
WO08	เพิ่มทางเลือกและปริมาณของรถโดยสารสาธารณะที่จะรับ-ส่งนักท่องเที่ยวระหว่างแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมถึงพัฒนาให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ สม่ำเสมอ และไม่ขาดช่วง
WO09	แก้ไขปัญหาการจราจร โดยพัฒนาและปรับปรุงถนนหนทางให้สามารถรองรับการเพิ่มขึ้นของยานพาหนะได้ในอนาคต และจัดทำจุดจอดรถสาธารณะให้เป็นหลักแหล่งที่ชัดเจน

WO10	บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังกับบริการให้เช่ารถยนต์และจักรยานยนต์สำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุ เพราะมีนักท่องเที่ยวหลายรายที่ขาดความชำนาญในเส้นทางการจราจร หรืออาจไม่มีใบขับขี่สากล ประกอบกับความสามารถในการขับขี่ที่ไม่มากนัก ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้
WO11	จัดทำทางเดิน และทางจักรยาน บริเวณเส้นทางที่เหมาะสม เพื่อลดอันตรายจากการเฉี่ยวชน
WO12	จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวครบวงจร กรณีฉุกเฉิน เช่น อาชญากรรม อุบัติเหตุ
WO13	บริหารจัดการพลังงานไฟฟ้าให้เพียงพอต่อความต้องการใช้โดยรวมภายในจังหวัด
WO14	บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ให้เพียงพอต่อความต้องการใช้โดยรวมภายในจังหวัด
WO15	พัฒนาท่าเรืออ่าวมะขามให้เป็นท่าเรือในการรองรับเรือสำราญขนาดใหญ่จากต่างประเทศ
WO16	พัฒนากิจกรรมและการตลาดด้านการท่องเที่ยว ให้มีเอกลักษณ์ที่ชัดเจน และสามารถสื่อสารได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการใช้ช่องทางออนไลน์ให้เป็นประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ด้วย
WO17	สื่อสารเรื่องประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่งดงาม เช่น บำบ้ายาหย้า หองคาศี๋ พื่อต่อเทศกาลถือศีลกินผัก ออกไปสู่สายตานักท่องเที่ยวให้มากขึ้น เพื่อดึงดูดให้มาเยี่ยมชมความงดงามของเอกลักษณ์การท่องเที่ยวภูเก็ต
WO18	ลดความขัดแย้งของคนในท้องถิ่นเรื่องพื้นที่ทำกิน โดยจัดสรรพื้นที่ (Zoning) เพื่อจัดระเบียบและลดปัญหาความขัดแย้ง เช่น โซนร้านอาหาร โซนพื้นที่พักผ่อนสาธารณะ
ลำดับที่	กลยุทธ์ (Ways)
WO19	พัฒนาสถานพยาบาลให้มีคุณภาพและมาตรฐานในการรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ มีความรวดเร็วในการรับ-ส่งข้อมูลผู้ป่วยระหว่างประเทศและมีความถูกต้องแม่นยำ เพื่อรักษาได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
WO20	เพิ่มสถานพยาบาลในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เพื่อลดระยะเวลาในการนำส่งผู้ป่วย

ตารางที่ 4-7 กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต

4. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT)	
ลำดับที่	กลยุทธ์ (Ways)
WT01	สอดส่องและตรวจสอบเรื่องอาคารที่พัก และโรงแรมที่ผิดกฎหมายรวมทั้งบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เพราะเครือข่ายทัวร์ศูนย์เหรียญมักลักลอบใช้อาคารอย่างผิดกฎหมาย โดยทำเป็นสถานที่พักแรมให้กับนักท่องเที่ยวชาวจีน จึงเป็นการเบียดเบียนรายได้ของโรงแรมภายในภูเก็ตไปด้วย

WT02	พัฒนาระบบการตรวจสอบคนเข้าเมืองภายในสนามบิน เพื่อคัดกรองนักท่องเที่ยวที่จะสามารถท่องเที่ยวในภูเก็ตได้อย่างตลอดรอดฝั่ง เช่น มีกรณีทัวร์เหมาที่พานักท่องเที่ยวที่มีความสามารถในการใช้จ่ายต่ำมาเที่ยวที่ภูเก็ตแต่ไม่สามารถมีเงินเพียงพอที่จะจ่ายค่าอาหารหรือค่ารักษาพยาบาลยามฉุกเฉินได้
WT03	วางผังเมืองโดยมองไปข้างหน้าอย่างน้อย 20 ปี เพื่อให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวได้ และสามารถมีความสามารถที่จะแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้อย่างยั่งยืนและมีคุณภาพ

สรุป

การศึกษาในบทที่ 4 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO)

เป็นการนำเอาจุดแข็ง (Strength : S) และโอกาส (Opportunity : O) มารวมพิจารณาเพื่อสร้างกลยุทธ์ให้สอดคล้อง โดยผู้วิจัยสามารถสร้างกลยุทธ์เชิงรุกได้ จำนวนทั้งสิ้น 13 ข้อ โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตามแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของต่างประเทศ คือ การเพิ่มพื้นที่สัญญาณไว-ไฟฟรีทั่วเกาะภูเก็ต รวมไปถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีระบบการชำระเงินออนไลน์

2. กลยุทธ์เชิงรับ (ST)

เป็นการนำเอาจุดแข็ง (Strength : S) และอุปสรรค (Threat : T) มารวมพิจารณาเพื่อสร้างกลยุทธ์ให้สอดคล้อง โดยผู้วิจัยสามารถสร้างกลยุทธ์เชิงรุกได้ จำนวนทั้งสิ้น 9 ข้อ โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตามแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของต่างประเทศ คือ สนับสนุนภูเก็ตให้เป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวของภูมิภาค เหมือนกับประเทศสิงคโปร์ที่ต้องการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางด้านบริการของเอเชีย โดยภูเก็ตมีศักยภาพทั้งทางแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม สถานที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อีกทั้งความมีน้ำใจไมตรีซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของคนไทย

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)

เป็นการนำเอาจุดแข็ง จุดอ่อน (Weakness : W) และโอกาส (Opportunity : O) มารวมพิจารณาเพื่อสร้างกลยุทธ์ให้สอดคล้อง โดยผู้วิจัยสามารถสร้างกลยุทธ์เชิงรุกได้ จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตามแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของต่างประเทศ คือ ประเด็นเรื่องจุดอ่อนทางด้านภาษาของบุคลากร ซึ่งสามารถแก้ไขโดยจัดทำป้ายข้อความ ตามสถานที่ท่องเที่ยว โรงแรม และร้านอาหาร ที่เป็นภาษาของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติหลักที่มาจังหวัดภูเก็ต เช่น ภาษาจีน ภาษารัสเซีย ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวภูมิใจ และได้รับความพึงพอใจจากการที่มีภาษาของตนในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ

4. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT)

เป็นการนำเอาจุดแข็ง จุดอ่อน (Weakness : W) และอุปสรรค (Threat : T) มา
รวมพิจารณาเพื่อสร้างกลยุทธ์ให้สอดคล้อง โดยผู้วิจัยสามารถสร้างกลยุทธ์เชิงรุกได้ จำนวนทั้งสิ้น 3
ข้อ โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตามแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของต่างประเทศ คือ
ประเด็นปัญหาเรื่องขนส่งมวลชนภายในจังหวัด ซึ่งสามารถแก้ไขโดยส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการ
การเดินทางให้สามารถเดินทางไปทั่วทั้งเกาะ ได้อย่างรวดเร็ว ปลอดภัย และมีความสะดวกสบายใน
การเดินทางเหมือนกับประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศเป็นเกาะเช่นเดียวกับจังหวัดภูเก็ต
ตัวอย่างเช่น การเดินทางโดยรถไฟทั่วทั้งเกาะญี่ปุ่นที่มีความเชื่อมโยงกับระบบรถโดยสารประจำทาง
ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถศึกษาและเดินทางได้อย่างสะดวก

โดยกลยุทธ์และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ได้จัดทำขึ้นมานั้น หน่วยงานรับผิดชอบหลักคือ
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา นอกจากนี้การพัฒนาดังกล่าวยังจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจาก
ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงประชาชนชาวจังหวัดภูเก็ต เพื่อนำกลยุทธ์ที่ได้ไป
ประยุกต์ใช้ในจังหวัดภูเก็ตได้อย่างเป็นรูปธรรม

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ 3 ข้อ ประกอบด้วย 1.) เพื่อศึกษาวิเคราะห์บริบทการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของประเทศไทย 2.) เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาส อุปสรรค และปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน ต่อการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต 3.) เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากหลายแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาเป็นหลัก โดยเมื่อนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาจัดระเบียบแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประกอบกับแนวความคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจนกระทั่งได้แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพกรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต ซึ่งในบทที่ 5 นี้ จะนำเสนอ 2 ประเด็น คือ สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 และ 2 สรุปได้ว่า บริบทการท่องเที่ยวทั้งในประเทศไทยและจังหวัดภูเก็ตต่างแสดงให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมายังประเทศไทยและจังหวัดภูเก็ตมากขึ้น รวมถึงคุณภาพของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ทั้งคุณภาพด้านการใช้จ่ายโดยเฉลี่ยที่สูงขึ้น และด้านจำนวนวันพักโดยเฉลี่ยที่ยาวนานขึ้น ซึ่งจะทำให้แนวโน้มการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

แต่ทว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นกลับส่งผลให้มีการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มากขึ้น ซึ่งเกินความสามารถในการรองรับในระยะยาว (Carrying capacity) ภาครัฐจึงควรศึกษาถึงขีดความสามารถในการรองรับของทรัพยากรการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้งทางธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น สิ่งอำนวยความสะดวก สถานพยาบาล และสิ่งสนับสนุนการ

ท่องเที่ยวเพื่อจัดการให้มีมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น ต้องอาศัยการร่วมมือกันของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรไม่แสวงหากำไรต่าง ๆ และภาคประชาชน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนอุตสาหกรรมดังกล่าวไปข้างหน้าได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต สามารถสรุปเป็นกลยุทธ์ได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy)

เป็นการจับคู่ระหว่างจุดแข็งของจังหวัดภูเก็ตและโอกาสที่เกิดขึ้นกับภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต โดยสามารถวิเคราะห์และพัฒนาเป็นกลยุทธ์เชิงรุกได้ จำนวน 13 กลยุทธ์

2. กลยุทธ์เชิงรับ (ST Strategy)

เป็นการจับคู่ระหว่างจุดแข็งของจังหวัดภูเก็ตและภัยคุกคามที่เกิดขึ้นกับภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต โดยสามารถวิเคราะห์และพัฒนาเป็นกลยุทธ์เชิงรับได้ จำนวน 9 กลยุทธ์

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)

เป็นการจับคู่ระหว่างจุดอ่อนของจังหวัดภูเก็ตและโอกาสที่เกิดขึ้นกับภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต โดยสามารถวิเคราะห์และพัฒนาเป็นกลยุทธ์เชิงแก้ไขได้จำนวน 20 กลยุทธ์

4. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT Strategy)

เป็นการจับคู่ระหว่างจุดอ่อนของจังหวัดภูเก็ตและภัยคุกคามที่เกิดขึ้นกับภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต โดยสามารถวิเคราะห์และพัฒนาเป็นกลยุทธ์เชิงป้องกันได้จำนวน 3 กลยุทธ์

จากกลยุทธ์ทั้ง 4 ประเภทข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจะดำเนินกลยุทธ์ดังกล่าวนั้นจำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนชาวภูเก็ต อีกทั้งในบางกลยุทธ์อาจจำเป็นต้องมีการทำประชาพิจารณ์ เนื่องจากเป็นโครงการขนาดใหญ่ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ เช่น การแก้ไขปัญหาการจราจร โดยพัฒนาและปรับปรุงถนนหนทางให้สามารถรองรับการเพิ่มขึ้นของยานพาหนะได้ในอนาคต การจัดทำทางเดิน และทางจักรยาน บริเวณเส้นทางที่เหมาะสม

ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนากลยุทธ์ดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยจึงได้สรุปกลยุทธ์ออกตามบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ภาครัฐมีบทบาทสำคัญ

เนื่องจากภาครัฐเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา ที่จะต้องออกกฎระเบียบให้ครอบคลุม มีความทันสมัย และสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม ภาครัฐจึงมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตให้มี

คุณภาพ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยจากกลยุทธ์ทั้ง 4 ประเภท สามารถจำแนกกลยุทธ์ที่ภาครัฐควรมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy)

กลยุทธ์ SO 01 สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวสูงอายุตามสถานที่พักผ่อน แหล่งท่องเที่ยวในจุดต่าง ๆ รวมไปถึงสนามบิน เช่น ห้องน้ำผู้สูงอายุ ทางสำหรับรถเข็นผู้สูงอายุ

กลยุทธ์ SO 02 พัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและโภชนาการ เช่น จัดเทศกาลอาหารทะเลเพื่อสุขภาพ

กลยุทธ์ SO 03 เผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว เช่น บำบ้ายาหย่า ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นทางเลือกให้แก่กลุ่มผู้สูงอายุ

กลยุทธ์ SO 05 พัฒนากิจกรรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้ตอบสนองต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ เช่น การจัดสถานที่ถ่ายรูป การจัดการแข่งขันเกมออนไลน์ระดับโลก

กลยุทธ์ SO 06 แบ่งโซนสถานที่พัก และสถานบันเทิงเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวตามกลุ่มอายุ

กลยุทธ์ SO 07 นำเสนอวัฒนธรรมไทยให้เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด เช่น ประเพณีสงกรานต์ ในรูปแบบใหม่ที่น่าประทับใจแก่นักท่องเที่ยว อย่างเช่น การจัดประกวดเทพีนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างชาติ

กลยุทธ์ SO 08 ส่งเสริมการจัดการแข่งขันกีฬาระดับโลก โดยใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง โรงแรม และโรงพยาบาลที่ได้รับมาตรฐานระดับโลกในการนำเสนอ

กลยุทธ์ SO 09 พัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ รวมทั้งแทรกกิจกรรมทางวัฒนธรรมประจำจังหวัดลงไป

กลยุทธ์ SO 10 ใช้ช่องทางออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์และการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวไปยังกลุ่มเป้าหมาย ทั้งสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รวมถึงที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมไปถึงวัฒนธรรมประเพณี ประจำจังหวัด อีกทั้งการให้บริการออนไลน์ที่ถูกต้องรวดเร็วในการจองสถานที่พักและสายการบิน

กลยุทธ์ SO 12 พัฒนาระบบการอพยพนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะสูงอายุ ผู้หญิงและเด็ก ให้ทันต่อเหตุภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น

กลยุทธ์ SO 13 พัฒนาระบบการแจ้งเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ กลยุทธ์เชิงรุก (SO) จากแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของต่างประเทศที่ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต เพื่อสร้างความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว โดยการเพิ่มพื้นที่สัญญาณไว-ไฟฟรีทั่วเกาะภูเก็ต รวมไปถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีระบบการชำระเงินออนไลน์

2. กลยุทธ์เชิงรับ (ST Strategy)

กลยุทธ์ ST 01 พัฒนาระบบการขึ้นทะเบียนและตรวจสอบร้านค้าที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นรายได้หลัก เช่น ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก เพื่อควบคุมคุณภาพของสินค้าและบริการ รวมถึงราคาให้ได้มาตรฐานแก่นักท่องเที่ยว

กลยุทธ์ ST 02 สนับสนุนผู้ประกอบการชาวไทยให้เป็นเจ้าของกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่คนในท้องถิ่น เช่น มาตรการเงินอุดหนุน หรือ มาตรการลดหย่อนภาษีแก่ผู้ประกอบการรายย่อย อย่างเช่น ผู้ประกอบการร้านอาหาร ที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น ผู้ประกอบการร้านขายของที่ระลึกของจังหวัดภูเก็ต

กลยุทธ์ ST 04 พัฒนาโรงพยาบาลให้มีคุณภาพและความทันสมัยเทียบเท่าโรงพยาบาลชั้นนำในประเทศ เช่น โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลศิริราช เพื่อให้จังหวัดภูเก็ตเป็นศูนย์กลางด้านการบริการทางการแพทย์และสุขภาพของภาคใต้

กลยุทธ์ ST 06 พัฒนาระบบการเก็บค่าใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวภายในจังหวัด และมีแผนการบูรณะสถานที่ท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานในระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น อุทยานแห่งชาติสิรินาถ

กลยุทธ์ ST 07 มีระบบการจัดการเที่ยวบินที่มีประสิทธิภาพ และรองรับปริมาณสายการบินในช่วง High season หรืออาจมีแผนขยายสนามบินเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้ในระยะยาว

กลยุทธ์ ST 08 มีมาตรการให้นักท่องเที่ยวทำประกันอุบัติเหตุ และประกันสุขภาพ ก่อนเข้ามาภายในจังหวัด เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในกรณีฉุกเฉิน

กลยุทธ์ ST 09 พัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อสร้างความแตกต่างให้เป็นจุดแข็งของจังหวัดในระยะยาว โดยลดการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และโภชนาการ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)

กลยุทธ์ WO 01 พัฒนาแนวทางในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ปัญหาด้านการจัดการขยะ ปัญหาการปล่อยน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล ปัญหาด้านความปลอดภัย ปัญหาด้านโรคระบาด อาทิ ปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าระบาด เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยวและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

กลยุทธ์ WO 03 แก้ไขปัญหาโรงแรมที่ไม่ได้มาตรฐานและโรงแรมที่ผิดกฎหมายด้วยการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

กลยุทธ์ WO 04 จัดระเบียบการจราจรภายในสนามบิน ให้มีพื้นที่สำหรับรถที่มาจอดรอรับนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระเบียบ

กลยุทธ์ WO 05 จัดระเบียบการให้บริการของผู้ประกอบการภายในสนามบิน เช่น บริษัททัวร์ แท็กซี่ ให้พัฒนาภาพลักษณ์ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว ไม่แก่งแย่งลูกค้ากันเช่นในปัจจุบัน

กลยุทธ์ WO 07 จัดระเบียบรถโดยสารสาธารณะ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว เช่น ค่าโดยสารที่สูงเกินไป การแต่งกาย และวาจาที่ไม่สุภาพของผู้ขับขี่

กลยุทธ์ WO 09 แก้ไขปัญหาการจราจร โดยพัฒนาและปรับปรุงถนนหนทางให้สามารถรองรับการเพิ่มขึ้นของยานพาหนะได้ในอนาคต และจัดทำจุดจอดรถสาธารณะให้เป็นหลักแหล่งที่ชัดเจน

กลยุทธ์ WO 10 บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังกับบริการให้เช่ารถยนต์และจักรยานยนต์สำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุ เพราะมีนักท่องเที่ยวหลายรายที่ขาด

ความชำนาญในเส้นทางการจราจร หรืออาจไม่มีใบขับขี่สากล ประกอบกับความสามารถในการขับขี่ที่ไม่มากนัก ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้

กลยุทธ์ WO 11 จัดทำทางเดิน และทางจักรยาน บริเวณเส้นทางที่เหมาะสม เพื่อลดอันตรายจากการเฉี่ยวชน

กลยุทธ์ WO 12 จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวครบวงจร กรณีฉุกเฉิน เช่น อาชญากรรม อุบัติเหตุ

กลยุทธ์ WO 13 บริหารจัดการพลังงานไฟฟ้าให้เพียงพอต่อความต้องการใช้โดยรวมภายในจังหวัด

กลยุทธ์ WO 14 บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ให้เพียงพอต่อความต้องการใช้โดยรวมภายในจังหวัด

กลยุทธ์ WO 15 พัฒนาท่าเรืออ่าวมะขามให้เป็นท่าเรือในการรองรับเรือสำราญขนาดใหญ่จากต่างประเทศ

กลยุทธ์ WO 17 สื่อสารเรื่องประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่งดงาม เช่น บำบ๋า ย่าหยา หงอคาซี พ้อตอ เทศกาลถือศีลกินผัก ออกไปสู่สายตานักท่องเที่ยวให้มากขึ้น เพื่อดึงดูดให้มาเยี่ยมชมความงดงามของเอกลักษณ์การท่องเที่ยวภูเก็ต

กลยุทธ์ WO 18 ลดความขัดแย้งของคนในท้องถิ่นเรื่องพื้นที่ทำกิน โดยจัดสรรพื้นที่ (Zoning) เพื่อจัดระเบียบและลดปัญหาความขัดแย้ง เช่น โซนร้านอาหาร โซนพื้นที่พักผ่อนสาธารณะ

4. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT Strategy)

กลยุทธ์ WT 01 สอดส่องและตรวจสอบเรื่องอาคารที่พัก และโรงแรมที่ผิดกฎหมายรวมทั้งบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เพราะเครือข่ายทัวร์ศูนย์เหรียญมักลักลอบใช้อาคารอย่างผิดกฎหมาย โดยทำเป็นสถานที่พักแรมให้กับนักท่องเที่ยวชาวจีน จึงเป็นการเบียดเบียนรายได้ของโรงแรมภายในภูเก็ตไปด้วย

กลยุทธ์ WT 02 พัฒนาระบบการตรวจสอบคนเข้าเมืองภายในสนามบิน เพื่อคัดกรองนักท่องเที่ยวที่จะสามารถท่องเที่ยวในภูเก็ตได้อย่างตลอดรอดฝั่ง เช่น มีกรณีทัวร์เหมาที่พานักท่องเที่ยวที่มีความสามารถในการใช้จ่ายต่ำมาเที่ยวที่ภูเก็ตแต่ไม่สามารถมีเงินเพียงพอที่จะจ่ายค่าอาหารหรือค่ารักษาพยาบาลยามฉุกเฉินได้

กลยุทธ์ WT 03 วางผังเมืองโดยมองไปข้างหน้าอย่างน้อย 20 ปี เพื่อให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวได้ และสามารถมีความสามารถที่จะแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ได้อย่างยั่งยืนและมีคุณภาพ

นอกจากนี้ จากแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของต่างประเทศที่ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต เพื่อพัฒนาให้จังหวัดภูเก็ตเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวของภูมิภาค เหมือนกับประเทศสิงคโปร์ที่ต้องการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางด้านบริการของเอเชีย โดยภูเก็ตมีศักยภาพทั้งทางแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม สถานที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อีกทั้งความมีน้ำใจไมตรีซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของคนไทย

กลยุทธ์ที่ภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญ

ภาคเอกชนเป็นอีกหนึ่งหัวใจของการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต เนื่องจากมีความสามารถในการลงทุนที่สูง มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

โดยจากกลยุทธ์ทั้ง 4 ประเภท สามารถจำแนกกลยุทธ์ที่ภาคเอกชนควรมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO)

กลยุทธ์ SO 04 ส่งเสริมการท่องเที่ยวแนวผจญภัย เช่น เดินป่า ดำน้ำ ปีนเขา เพื่อสร้างความหลากหลายทางการท่องเที่ยวให้แก่จังหวัดภูเก็ต และเป็นการเจาะตลาดนักท่องเที่ยวอายุน้อยที่มีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งสร้างแนวทางการท่องเที่ยวการผจญภัยใหม่ ๆ เช่น กิจกรรมโหนสลิงบนต้นไม้ กระเช้าลอยฟ้า ไปยังจุดชมวิว เพื่อลดปัญหาการคมนาคมในทางอ้อม

กลยุทธ์ SO 11 พัฒนาแอปพลิเคชันเกี่ยวกับการแจ้งภัย กรณีนักท่องเที่ยวประสบอุบัติเหตุ หรือมีอาการป่วยฉุกเฉิน เพื่อให้ทีมกู้ภัยหรือรถพยาบาลสามารถรับรู้ที่ตั้งของผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็ว และให้บริการได้อย่างทันท่วงที

2. กลยุทธ์เชิงรับ (ST)

กลยุทธ์ ST 03 จัดโปรโมชั่นและกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วง Low season ของจังหวัดภูเก็ต เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัดตลอดทั้งปี

กลยุทธ์ ST 05 พัฒนาโรงแรมให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่ต้องการฟื้นฟูสภาพร่างกาย เช่น มีนิกายภาพบำบัดมาคอยให้บริการ

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)

กลยุทธ์ WO 02 ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนด้านภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศที่สำคัญ เพื่อให้สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ WO 06 จัดบริการรถโดยสารสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุรวมถึงผู้พิการให้สามารถขึ้น-ลงได้อย่างสะดวก และจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น มีทางขึ้น-ลงสำหรับรถเข็นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวอย่างครบวงจร

กลยุทธ์ WO 08 เพิ่มทางเลือกและปริมาณของรถโดยสารสาธารณะที่จะรับ-ส่งนักท่องเที่ยวระหว่างแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมถึงพัฒนาให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ สม่ำเสมอ และไม่ขาดช่วง

กลยุทธ์ WO 16 พัฒนากิจกรรมและการตลาดด้านการท่องเที่ยว ให้มีเอกลักษณ์ที่ชัดเจน และสามารถสื่อสารได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการใช้ช่องทางออนไลน์ให้เป็นประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ด้วย

กลยุทธ์ WO 19 พัฒนาสถานพยาบาลให้มีคุณภาพและมาตรฐานในการรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ มีความรวดเร็วในการรับ-ส่งข้อมูลผู้ป่วยระหว่างประเทศและมีความถูกต้องแม่นยำ เพื่อรักษาได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ WO 20 เพิ่มสถานพยาบาลในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เพื่อลดระยะเวลาในการนำส่งผู้ป่วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้ภาคเอกชน เช่น โรงแรม ภัตตาคาร ต้องบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงทะเล เนื่องจากการปล่อยน้ำเสียที่ไม่ได้รับการบำบัดอย่างเหมาะสมเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำเสียในทะเลของจังหวัดภูเก็ต ซึ่งถือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ เช่น หาดป่าตอง และยังคงจัดงานเทศกาลการท่องเที่ยวเพิ่มเติม อาทิ งานภูเก็ตโกลด์รันมูน ที่มีลักษณะเป็นงานสังสรรค์แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และนักท่องเที่ยวหนุ่มสาวทุกเชื้อชาติ

กลยุทธ์ที่ภาคประชาชนมีบทบาทสำคัญ

ภาคประชาชนถือเป็นหัวใจสำคัญสำหรับทุกกลยุทธ์ เนื่องจากการวางแผนจากทั้งภาครัฐและเอกชน จำเป็นที่จะต้องให้ประชาชนภายในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนทั้งทางตรงและทางอ้อม

การมีส่วนร่วมโดยตรง เช่น การทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ที่ภาครัฐจะจัดทำขึ้นภายในจังหวัด การมีส่วนในการพิจารณาสิ่งตอบแทนจากการเวนคืนที่ดินเพื่อการจัดทำโครงการสาธารณะประโยชน์

ส่วนการมีส่วนร่วมทางอ้อม เช่น การเลือกตั้งผู้บริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นตัวแทนของภาคประชาชนในการจัดสรรทรัพยากร การเรียกร้องสิทธิ รวมไปถึงให้ความเป็นธรรม

ดังนั้น ไม่เพียงแต่ภาครัฐและภาคเอกชนเท่านั้นที่จะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาแนวทางภาคประชาชนยังเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ในด้านต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากกลยุทธ์ (Ways) ทั้ง 4 ประเภทดังกล่าว ทางผู้วิจัยจึงใคร่สรุปและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพจังหวัดภูเก็ต ออกเป็น 4 เป้าหมาย (Ends) ที่สำคัญได้แก่

1. โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)

โครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง สิ่งที่ใช้ในการรองรับการใช้งานของประชาชน เช่น ระบบประปา ระบบน้ำทิ้ง ระบบการจัดการขยะ ระบบไฟฟ้า ระบบการสื่อสารและคมนาคม รวมไปถึงโรงพยาบาล โดยผู้วิจัยมีเป้าหมาย (Ends) คือ โครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดภูเก็ตให้มีความทันสมัยเทียบเท่าประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed City) โดยมีแผนกลยุทธ์ (Ways) ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น เช่น พัฒนาแนวทางในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ปัญหาด้านการจัดการขยะ ปัญหาการปล่อยน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล ปัญหาด้านความปลอดภัย ปัญหาด้านโรคระบาด อาทิ ปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าระบาด เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยวและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น เนื่องจากการพัฒนาในด้านดังกล่าวเกี่ยวพันกับหลายหน่วยงาน ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาในด้านดังกล่าวจะต้องมีการติดต่อกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนในพื้นที่ จึงควรมีเจ้าภาพในการเป็นผู้นำเพื่อขับเคลื่อน

ยุทธศาสตร์และควบคุมการพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยมีเจ้าภาพหลักคือ ผู้ว่าราชการจังหวัด ที่จะต้องประสานงานและดำเนินแผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นระบบและเพียงพอ (Means)

2. ความมั่นคงมนุษย์ (Human security)

ความมั่นคงมนุษย์ตามความหมายของสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme : UNDP) คือ การที่ประชาชนได้รับหลักประกันด้านสิทธิ ความปลอดภัย การสนองตอบต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนามนุษย์ 2 ประการ คือ

1. มนุษย์ทุกคนจะต้องปลอดภัยจากความกลัว (Freedom from fear)
2. ปลอดภัยจากความขาดแคลนหรือความต้องการ (Freedom from want)

โดยผู้วิจัยมีเป้าหมาย (Ends) คือ ประชาชนจะต้องมีคุณภาพในระดับโลก (World class citizen) นั่นคือ ประชาชนจะต้องได้รับโอกาสในการเข้าถึงความรู้เท่าเทียมกัน มีทักษะความรู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยมีแผนกลยุทธ์ (Ways) ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น เช่น การส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนด้านภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศที่สำคัญ เพื่อให้สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงพัฒนาโรงพยาบาลให้มีคุณภาพและความทันสมัยเทียบเท่าโรงพยาบาลชั้นนำในประเทศ เพื่อให้การรักษาผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ การพัฒนาในด้านดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า หน่วยงานหลักที่ควรจะเข้ามามีบทบาทและหน้าที่ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านความมั่นคงมนุษย์ ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย สำหรับหน่วยงานสนับสนุนในด้านการศึกษ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ

3. สินค้าและบริการ (Products and services)

สินค้าและบริการ หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ และมนุษย์สร้างขึ้น รวมถึงการบริการห้องพัก และการขนส่งมวลชน โดยผู้วิจัยมีเป้าหมาย (Ends) คือ สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตจะต้องเป็นที่หนึ่งในใจของนักท่องเที่ยว (First destination in tourist's mind) โดยมีแผนกลยุทธ์ (Ways) คือ การสร้างสรรค์รูปแบบการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและโภชนาการ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมไปถึงพัฒนาโรงแรมให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่ต้องการฟื้นฟูสภาพร่างกาย อย่างเช่น มีนักกายภาพบำบัดมาคอยให้บริการ ซึ่งการพัฒนาสินค้าและบริการด้วยกลยุทธ์ดังกล่าวจะนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน ดังนั้น การสร้างสรรค์รูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ที่เหมาะสม จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยมีหน่วยงานหลักคือ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และหน่วยงานสนับสนุนกรณีรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและโภชนาการ คือ กระทรวงสาธารณสุข ที่จะต้องมีแผนในการพัฒนาให้จังหวัดภูเก็ต เป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ (Medical Hub) ที่มีความสามารถทางการแพทย์ที่เฉพาะเจาะจง เช่น โรคหัวใจ เพื่อเป็นการสร้างชื่อเสียงที่เป็นเอกลักษณ์ทางการแพทย์ของจังหวัดให้มีความโดดเด่นที่สามารถวางตำแหน่ง (Positioning) ทางกายภาพและการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หน่วยงานสนับสนุนคือ กระทรวงวัฒนธรรม เช่น วัฒนธรรมท้องถิ่นโบราณ วิถีกรรมของท้าวเทพกระษัตรีและท้าวศรีสุนทร

4. เทคโนโลยีและการจัดการ (Technology and management)

เทคโนโลยีและการจัดการ หมายถึง การนำเอาเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมไปถึงพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการปัญหา รวมไปถึงแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยมีเป้าหมาย (Ends) คือ เมืองท่องเที่ยวแห่งเทคโนโลยีและนวัตกรรม (Smart city) โดยมีแผนกลยุทธ์ (Ways) ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น เช่น พัฒนาแอปพลิเคชันเกี่ยวกับการแจ้งภัยกรณีนักท่องเที่ยวประสบอุบัติเหตุ หรือมีอาการป่วยฉุกเฉิน เพื่อให้ทีมกู้ภัยหรือรถพยาบาลสามารถรับรู้ที่ตั้งของผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็ว และให้บริการได้อย่างทันที่ รวมไปถึงการประสานงานด้านเอกสารที่สำคัญเมื่อเกิดการสูญหาย พัฒนาระบบการแจ้งเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงพัฒนาแนวทางในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ปัญหาด้านการจัดการขยะ ปัญหาการปล่อยน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล ปัญหาด้านความปลอดภัย ปัญหาด้านโรคระบาด อาทิ ปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าระบาด เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวที่ดีให้นักท่องเที่ยวและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น ซึ่งการพัฒนาเทคโนโลยีและการจัดการด้วยกลยุทธ์ดังกล่าวจะนำไปสู่เป้าหมายของการเป็นเมืองท่องเที่ยวแห่งเทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังนั้น การพัฒนาดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยมีหน่วยงานหลักคือ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และหน่วยงานสนับสนุน คือ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ดังนั้น แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพจังหวัดภูเก็ตทั้ง 4 เป้าหมายนั้น จำเป็นที่จะต้องมีส่วนในการขับเคลื่อนการพัฒนาให้กลายเป็นรูปธรรม ซึ่งหมายถึง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จะเป็นหน่วยงานหลัก และจำเป็นต้องมีหน่วยงานสนับสนุนและร่วมมือทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน รวมไปถึงประชาชนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทาง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในจังหวัด รวมทั้งจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างมีแบบแผนที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นระบบและเพียงพอ (Means) โดยแผนพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และมีการวางกรอบระยะเวลาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ (Way) อย่างชัดเจนทั้งระยะสั้น (ภายใน 5 ปี) เช่น การรักษาความสะอาดและความเป็นธรรมชาติของชายหาดซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หลักของจังหวัด (Core product) ระยะกลาง (ภายใน 10 ปี) และระยะยาว (ภายใน 20 ปี) เช่น การจัดตั้งพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษร่วมกับจังหวัดอื่น ๆ ในพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งหากแนวทางการพัฒนาดังกล่าวประสบความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยว ก็จะสามารถนำมาเป็นแนวทางต้นแบบในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอื่น ๆ ได้และเพื่อให้การพัฒนาจังหวัดภูเก็ตมีความสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีที่มีวัตถุประสงค์ให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

เนื่องจากข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ต้องพึ่งพาการประสานงานจากหลายภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เช่น ปัญหาทัวร์ 0 เหรียญที่เกิดขึ้นภายในจังหวัด ซึ่งเป็นปัญหาที่จะนำไปสู่การกระจุกตัวของรายได้ภายในท้องถิ่น ปัญหาความปลอดภัยทางด้านมาตรฐานสินค้าและบริการ ซึ่งจะส่งผลให้จังหวัดสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแล ตรวจสอบทั้งมาตรฐานคุณภาพสินค้าและบริการ รวมไปถึงพฤติกรรมกรรมการอัมพรางทางการเงิน ซึ่งยากที่จะทำการตรวจสอบโดยใช้เพียงการบริหารจัดการโดยรัฐท้องถิ่น

ดังนั้น ทางผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้จังหวัดภูเก็ตเป็นเขตการจัดการท่องเที่ยวพิเศษ ที่มีการจัดตั้งหน่วยงานพิเศษขึ้นเพื่อดำเนินการขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต โดยออกกฎหมายเพื่อรองรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในด้านต่าง ๆ และมีการประกาศบังคับใช้อย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. เสนอแนะให้ดำเนินการศึกษาแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกับจังหวัดใกล้เคียงกับจังหวัดภูเก็ต เช่น จังหวัดพังงา และจังหวัดกระบี่ เพื่อรวมเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษด้านการท่องเที่ยว โดยมีหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้ง 3 จังหวัดตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมภายในจังหวัด เพื่อลดการกระจุกตัวของรายได้ และเป็นการสร้างประโยชน์ร่วมกันจากการจัดสรรทรัพยากรที่มีมากขึ้น ทำให้สามารถดำเนินการโครงการที่มีขนาดใหญ่มากขึ้น และเป็นประโยชน์แก่ทั้ง 3 จังหวัด

2. เสนอแนะให้ดำเนินการศึกษาแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกับจังหวัดที่มีความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยว เช่น จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดเลย จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับจังหวัดต่าง ๆ เหล่านี้ พร้อมทั้งอาจจัดตั้งพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษด้านการท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่การกระจายรายได้ไปยังจังหวัดที่โดดเด่นด้านการท่องเที่ยวรองลงมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- ชนาธิป พรกุล. แคลศรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในโครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุครบ 6 รอบ. เชียงใหม่ : สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2542.
- ติน ประชัญญฤทธิ์. ศัพทรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ทวี ทองสว่าง และ ทศนีย์ ทองสว่าง. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : ทิพย์อักษร, 2523.
- ธรรมบุญ ประจวบเหมาะ. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2532. นิคม จารุมณี. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮ้าส์, 2544.
- นิวัติ เรืองแก้ว. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : ไร่เขียว วี พี บุ๊คเซนเตอร์, 2537.
- นิวัติ เรืองพานิช. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.
- พระเทพเวที. เพื่อนาคตการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.
- วิชัย เทียนน้อย. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ. กรุงเทพฯ : อักษรวัฒนา, 2533.
- วินิจ วีรยางกูร. การจัดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532.
- ศรัญญา วรากุลวิทย์. ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : เฟื่องฟ้าปริ้นติ้ง, 2546.
- สุรภี โรจน์อารยานนท์. สภาพแวดล้อมของเราตอนมลพิษสภาวะแวดล้อม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

- อรรถัย เลิศวรรณวิทย์. การวางแผนการตลาด. กรุงเทพฯ : ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย, 2559.
- อำนาจ เจริญศิลป์. โลกและการอนุรักษ์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2528.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. Integrative Thinking. กรุงเทพฯ : บริษัทซัคเซส มีเดีย จำกัด, 2546.
- เกษม จันทร์แก้ว. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : อักษรสยาม, 2540.
- เรณู นพรัตน์เรื่องเด่น. การวางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาโครงการส่งเสริมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ “ร่วมใจกันรักษาสิ่งแวดล้อม” จังหวัดชัยนาท. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.
- โกวิท กังสนันท์. กระบวนการตัดสินใจในด้านบริหารและกรอบความคิดเห็นทั่วไป. กรุงเทพฯ : บรรณสารการพัฒนา, 2529.
- แสวง รัตนมงคลมาศ. การตัดสินใจทางสังคม การระดมมวลชนและการมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2536.

วารสาร หนังสือพิมพ์

- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. “ความยากจนและความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ในสังคม เศรษฐกิจไทย”, เศรษฐสาร. ปีที่ 4 (12), 12 ธันวาคม 2533.
- อุษาวดี พลพิพัฒน์. “การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิง นิเวศโดยชุมชนในประเทศไทย”, จุลสารการท่องเที่ยว. 21,4 (ตุลาคม-ธันวาคม) 2545. 12.

เอกสารวิจัย

- ถวัลย์ วรเทพพุฒิพงษ์. “แนวความคิด กระบวนการ และโครงสร้างการตัดสินใจ”, เอกสารทางวิชาการประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนความสามารถของกำนันในการบริหารงานพัฒนาชนบท, 2530.
- นวรรตน์ ไตรรักษ์. “การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน ตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี”. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.
- นาฬิกาอติภักดิ์ แสงสนิท. “การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวไทย”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2557.
- ปมู อัจฉริยะฉาย. “กลยุทธ์การพัฒนาลาดการท่องเที่ยวอยู่นาน จังหวัดภูเก็ต”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2544.
- วิไล จิระวัชร. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสินเชื่อบริษัทธนาคารกรุงเทพ ในเขตอำเภอศรีราชา”. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารทั่วไป, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. “รายงานขั้นสุดท้าย การดำเนินการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ”. รายงานการวิจัย, ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2542.
- สิริกัญจน์ กมลปิยะพัฒน์. “การตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร”. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2556.

อรพิน กาบสลับ. “การมีส่วนร่วมของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมป่าชายเลน ในชุมชนลุ่มแม่น้ำ เวฬุ”. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารทั่วไป, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549.

อรรรรณ เกิดจันทร์. “การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าชายเลนคลองโคน จังหวัดสมุทรสงคราม”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2557.

เจริญฤทธิ์ สวงนิตย์. “การศึกษาแนวทางการพัฒนาและการกระจายรายได้การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2557.

เชาวลิต สิทธิฤทธิ์ และคณะ. “รายงานวิจัยเรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมในตำบลกรุงชิง จังหวัดนครศรีธรรมราช (ฉบับสมบูรณ์)”. รายงานการวิจัย, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2545.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

ป้องกันราชอาณาจักร, วิทยาลัย. “การพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ”. คู่มือ. น.ป.ป.

ป้องกันราชอาณาจักร, วิทยาลัย. “ความมั่นคงแห่งชาติ”. คู่มือ. น.ป.ป.

พยอม ธรรมบุตร. เอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยว.

เอกสารประกอบการเรียนการสอน. 2549.

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, “การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา”. คู่มือ, 2557.

สำนักงานจังหวัดภูเก็ต. “แผนพัฒนาจังหวัดปี พ.ศ. 2553 – 2556 จังหวัดภูเก็ต”. แผนพัฒนาจังหวัดฉบับทบทวน. 2555.

สำนักงานจังหวัดภูเก็ต. “แผนพัฒนาจังหวัดภูเก็ต พ.ศ. 2557 – 2560”. แผนพัฒนาจังหวัดฉบับทบทวนใหม่. 2558.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. “สถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศ ปีพ.ศ. 2555 ถึง พ.ศ. 2559”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.mots.go.th/more_news.php?cid=411, 2560.

กรุงเทพธุรกิจ. “ภูเก็ตสมาร์ทซิตี ก้าวสู่สังคมไร้เงินสด”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/784281>, 2560.

กองทุนสนับสนุนการวิจัย, กองทุน. “สกว.ร่วมพัฒนาเมืองภูเก็ตสู่สมาร์ทซิตี”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.trf.or.th/component/attachments/download/4156>, 2560.

- การท่องเที่ยวและกีฬา, กระทรวง. “ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ฉบับที่ 4”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
[http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=9690, 2559.](http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=9690,2559)
- การท่องเที่ยวและกีฬา, กระทรวง. “รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว ฉบับที่ 3”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7622, 2559.](http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7622,2559)
- การท่องเที่ยวและกีฬา, กระทรวง. “สถิตินักท่องเที่ยว”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
[http://www.mots.go.th/more_news.php?cid=411, 2561.](http://www.mots.go.th/more_news.php?cid=411,2561)
- การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดภูเก็ต, สำนักงาน. “การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
[https://phuket.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=341, 2561.](https://phuket.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=341,2561)
- จส.100. “ททท.หนุนท่องเที่ยวเชิงกีฬา คาดเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว ร่วมงานกอล์ฟแอลพีจีเอ ไทยแลนด์ ที่พัทยา”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
[http://www.js100.com/en/site/news/view/52082, 2561.](http://www.js100.com/en/site/news/view/52082,2561)
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. “เครื่องชี้เศรษฐกิจมหภาคของไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
[http://www2.bot.or.th/statistics/ReportPage.aspx?ReportID=409, 2560.](http://www2.bot.or.th/statistics/ReportPage.aspx?ReportID=409,2560)
- นาฬิกาอดิศักดิ์ แสงสนิท. “การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวไทย”. เอกสารวิจัย, ป้องกัน ราชอาณาจักร, วิทยาลัย, 2557.
- ผู้จัดการ. “ททท. มุ่งเจาะตลาดนักท่องเที่ยวศักยภาพ ตั้งเป้าปี 61 เติบโต 8%”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
[http://www2.manager.co.th/Election48/ViewNews.aspx?NewsID=9600000072759, 2560.](http://www2.manager.co.th/Election48/ViewNews.aspx?NewsID=9600000072759,2560)
- “ภูเก็ตคว้าอันดับ 3 เกาะสุดโรแมนติกของโลก”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
[https://www.voicetv.co.th/read/19503, 2560.](https://www.voicetv.co.th/read/19503,2560)
- “ภูเก็ตติด Top 10 เกาะท่องเที่ยวยอดนิยมที่สุดในโลก”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
[http://jingro.com/th/travel/phuket-among-worlds-top-10-islands/, 2560](http://jingro.com/th/travel/phuket-among-worlds-top-10-islands/,2560)
- ภูเก็ตพัฒนาเมือง. “ภูเก็ตพัฒนาเมือง PKCD ผลักดันโครงการปั่น เปลี่ยน เมือง BIKE SHARING IN PHUKET”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
[https://www.pkcd.co.th/2017/09/08/bike-sharing-in-phuket-pkcd/, 2560.](https://www.pkcd.co.th/2017/09/08/bike-sharing-in-phuket-pkcd/,2560)
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. “ความหมายของการกระจายรายได้”. ออนไลน์. เข้าถึงได้จาก :
[http://www.stou.ac.th/Study/Services/Sec/60335/03-05.html, 2553.](http://www.stou.ac.th/Study/Services/Sec/60335/03-05.html,2553)
- วิจัยการตลาด, กอง. “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก้าอย่างยั่งยืน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
[https://tatreview.files.wordpress.com/2017/11/tat42017_46-51-tourism-events.pdf, 2560.](https://tatreview.files.wordpress.com/2017/11/tat42017_46-51-tourism-events.pdf,2560)
- ส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, สำนักงาน. “Phuket Smart City First Step Thailand 4.0”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http://www.depa.or.th/th/article/phuket-smart-city-first-step-thailand-40, 2560.](http://www.depa.or.th/th/article/phuket-smart-city-first-step-thailand-40,2560)

- อาชนัน เกาะไพบูลย์. “ภาคบริการกับบทบาทการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย”. (ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก :
<http://www.econ.tu.ac.th/symposium40/ppt/002Symposium40Update.pdf>
, 2561.
- เจรจาการค้าระหว่างประเทศ, กรม. “การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) : นโยบายการ
พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวรายสาขาของไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://www.dtn.go.th/images/86/services/SportsTourism.pdf>, 2560.
- เจษฎา ขวัญเมือง และคณะ. “กฎหมายการท่องเที่ยว”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<https://tourismatbuu.wordpress.com>, 2560.
- เจษฎา ขวัญเมือง และคณะ. “ความหมายของการท่องเที่ยว”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<https://tourismatbuu.wordpress.com>, 2560.
- Smart Growth Thailand. “คาด “ผู้โดยสาร รถไฟฟ้ารางเบาภูเก็ตทะลุ 7 หมื่นคนต่อวัน” สนข.ยัน
คุ่มค่า”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://www.smartgrowththailand.org/phuket-lrt-70000-ridership-per-day1/>,
2560.
- Voice TV. “เปิดแผนรถไฟฟ้ารางเบาภูเก็ต ขนส่งเปลี่ยนเมือง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<https://www.voicetv.co.th/read/529342>, 2560.

ภาษาต่างประเทศ

Electronic Data Base

- MBA-Lectures. “TOWS or SWOT Matrix”. (Online). Available : <http://mba-lectures.com/management/strategic-management/1248/tows-or-swot-matrix-of-toyota.html>, 2011.
- Singapore Tourism Board. “Achieving Quality Tourism”, (Online). Available :
<https://www.stb.gov.sg/about-stb/Pages/Achieving-Quality-Tourism.aspx>,
2017.
- United Nations World Tourism Organization. “Tourism Highlights 2017 edition”.
Available : <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029>,
2017.

ภาคผนวก

แบบสอบถามสำหรับประกอบงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์บริบทการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นโอกาส และ/หรือ อุปสรรคที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต
3. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต

คำจำกัดความ

การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ หมายถึง การท่องเที่ยวโดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีบุคลากรที่มีคุณภาพ มีข้อมูลข่าวสาร และองค์ความรู้เพื่อใช้ในการบริหารจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงการมีขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน ทั้งนี้จะต้องมีความยั่งยืนในการพัฒนาทุกด้าน

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล

ตำแหน่งงาน

สังกัด / หน่วยงาน

วันที่สัมภาษณ์

ส่วนที่ 1 ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง และ / หรือ จุดอ่อน

ลำดับที่	ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง / จุดอ่อน	คะแนน			คำแนะนำ / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแต่ละปัจจัย
		3 (S)	2 (N)	1 (W)	
1	ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว				
	1.1 สถานที่ท่องเที่ยวทางทะเลที่สวยงาม และมีชื่อเสียง				
	1.2 แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เหล่านี้ มีประเด็นปัญหาหรือสิ่งที่ต้องแก้ไขอย่างไร				
	1.3 สถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีชื่อเสียง ที่ไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น วัด อควาเรียม				

	1.4 โรงแรมภายในจังหวัดภูเก็ต มีมาตรฐานระดับโลก ในการรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่จะมาท่องเที่ยว				
	1.5 ภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต ประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว				
	ข้อเสนอแนะ หรือ ด้านเพิ่มเติม				
2	ด้านโครงสร้างพื้นฐาน				
	2.1 การเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตของชาวต่างชาติมีความสะดวกสบาย เช่น มีสายการบินตรงมาที่ภูเก็ต จำนวนเที่ยวบินมีเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยวในระยะยาว				

	2.2 ภูเก็ตมีปัญหาด้านการจราจรบ้างหรือไม่				
	2.3 สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน - ไฟฟ้า				
	- ประปา				
	- ทำเรื่อน้ำลึก				

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ข้อเสนอแนะ หรือ ด้านเพิ่มเติม 				
3	ด้านสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมที่มีชื่อเสียงในระดับโลก				
	3.1 จังหวัดภูเก็ตมีกิจกรรมที่มีชื่อเสียง ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น เทศกาลกินเจ				
	3.2 เทศกาลอื่น ๆ				

	3.3 ลักษณะทางสังคม วัฒนธรรม ประเพณีที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ เช่น ปัญหาอาชญากรรมมีมากหรือน้อยเพียงใด หรือความขัดแย้งทางศาสนา				
	ข้อเสนอแนะ หรือ ด้านเพิ่มเติม				
4	ด้านการบริหารจัดการ				

	4.1 การยกระดับให้ภูเก็ตเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยว จะพัฒนาระบบขนส่งมวลชนภายในจังหวัด เช่น รถประจำทาง แท็กซี่ มีปริมาณ และมาตรฐานที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว				
	4.2 ระบบสาธารณสุขมีเพียงพอ และมีมาตรฐานในการรองรับท่องเที่ยว เช่น สถานพยาบาลที่ได้มาตรฐานสากล หรือ การอำนวยความสะดวกในการประสานงานค่าใช้จ่ายแก่นักท่องเที่ยวกรณีเกิดอุบัติเหตุหรือมีเหตุการณ์ฉุกเฉิน				
	4.3 สิ่งปลูกสร้างที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ เช่น โรงแรม คอนโด ที่สร้างขึ้นเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อทัศนียภาพของจังหวัดภูเก็ตอย่างไร				
	4.4 การวางผังเมืองที่ผ่านมาของจังหวัดภูเก็ต เป็นอย่างไรบ้าง				

	4.5 แผนพัฒนาจังหวัดภูเก็ตปี พ.ศ. 2561 – 2564 เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ				
	4.6 แผนรับมือภัยพิบัติมีความพร้อมในการป้องกัน และสามารถเป็นไปได้ในทางปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุ ฉุกเฉิน				
	ข้อเสนอแนะ หรือ ด้านเพิ่มเติม				

--	--	--	--	--	--

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่เป็นโอกาส และ / หรือ อุปสรรค

ลำดับที่	ปัจจัยที่เป็นโอกาส / อุปสรรค	คะแนน			คำแนะนำ / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแต่ละปัจจัย
		3 (O)	2 (N)	1 (T)	
1	แนวโน้มทางสังคม วัฒนธรรม และพฤติกรรมผู้บริโภค				
	1.1 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เป็นโอกาสต่อการท่องเที่ยวภูเก็ต ควรมีการเตรียมความพร้อมด้านใดเพื่อรองรับ				
	1.2 ปัจจุบันพบว่าโครงสร้างอายุของนักท่องเที่ยวน้อยลง ควรพัฒนาอะไรให้สอดคล้องกับโครงสร้างอายุของนักท่องเที่ยวเหล่านั้น				

	1.3 ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรที่จะทำให้นักท่องเที่ยวพักผ่อนดีขึ้น				
	1.4 ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรที่จะสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวใช้จ่ายเพิ่มขึ้น				
	1.5 การท่องเที่ยวเชิงกีฬา กำลังเป็นที่นิยม ภูเก็ตสามารถรองรับ หรือ ส่งเสริมอย่างไรบ้าง / เห็นควรจัดกีฬาต้านไหนเพิ่มเติมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้				
	1.6 ตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ (MICE) เติบโตเร็ว และมีแนวโน้มจะจัดในเอเชียมากขึ้น ภูเก็ตมีมาตรการรองรับ / สนับสนุนอย่างไรบ้าง				

	ข้อเสนอแนะ หรือ ด้านเพิ่มเติม				
2	การเมือง				
	2.1 จากเหตุการณ์บ้านเมืองของไทยในปัจจุบันช่วง 3-5 ปี มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตหรือไม่ อย่างไร / แนวทางแก้ไข				
	2.2 การเมืองในประเทศของประเทศคู่แข่งด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย				
	ข้อเสนอแนะ หรือ ด้านเพิ่มเติม				

3	เศรษฐกิจ				
	3.1 เทียบบินของสายการบิน Low cost ที่เพิ่มขึ้น อาจทำให้นักท่องเที่ยวที่ไม่ได้มีศักยภาพในการใช้จ่ายมากนักเข้ามาเพิ่มขึ้น จะส่งผลกระทบต่ออันดับการท่องเที่ยวของภูเก็ตอย่างไรบ้าง				
	3.2 จากการคาดการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจโลกที่ดีขึ้นในระยะ 3 ถึง 5 ปี				
	ข้อเสนอแนะ หรือ ด้านเพิ่มเติม				
4	กฎหมาย				

	4.1 กฎหมายที่เื้อต่อการท่องเที่ยว เช่น ภาษี				
	4.2 กฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว				
	ข้อเสนอแนะ หรือ ด้านเพิ่มเติม				
5	เทคโนโลยี				
	5.1 ช่องทางออนไลน์ทำให้การจองห้องพัก สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น				

	ข้อเสนอแนะ หรือ ด้านเพิ่มเติม				
6	สภาพแวดล้อม				
	6.1 หากแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นคู่แข่งทางตรง ภายในประเทศไทย เช่น เกาะสมุย กระบี่ พังงา พัทธยา หรือ สถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นทะเล มีการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวมากขึ้น ในระยะยาวภูเก็ ตควรพัฒนาอะไรให้สามารถแข่งขันได้				
	6.2 การส่งเสริมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว ของคู่แข่งทางตรงที่มีได้อยู่ภายในประเทศไทยมี มากขึ้น เช่น ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย บาห์ลี				

	ข้อเสนอแนะ หรือ ด้านเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เกิดสามารถแข่งขันได้ในระยะยาว อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน				

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ชื่อ นายกฤษฎา กาญจนาลัย
- วัน เดือน ปีเกิด 3 พฤศจิกายน 2510
- การศึกษา
- ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ จาก Washington State University, สหรัฐอเมริกา
 - ปริญญาตรี สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 - กรรมการบริหาร ชุมนุมถ่ายภาพของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 - ได้รับคัดเลือกให้เป็นนักศึกษาดีเด่น โครงการฝึกอบรมพิเศษ ธนาคารหมู่บ้านคู่มือ (SIP) ของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ประวัติการทำงานโดยย่อ

- ร่วมก่อตั้งกลุ่มโรงแรมขนาดเล็ก เริ่มจากเป็นสถานที่พักตากอากาศ ขนาด 22 ห้อง ในปี 2532 ซึ่งปัจจุบันได้พัฒนาเป็นกลุ่มโรงแรมและรีสอร์ท จำนวน 4 แห่ง ขนาดรวมกว่า 600 ห้องพัก และมีโครงการขยายธุรกิจไปยังพื้นที่อำเภอเขาหลัก จังหวัดพังงา ซึ่งคาดว่าจะบรรลุเป้าหมายโครงการ ภายใน 2 ปี
- ผู้พัฒนาโครงการอาคารพาณิชย์ต่างๆ ในจังหวัดภูเก็ต อาทิ บริเวณท้องที่สะพานป่า และ โครงการบิลเลียน แอสเสท พลาซ่า ซึ่งเป็นโครงการอาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ใจกลางเมืองภูเก็ต
- นายกษมรมผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมหาดกะตะกะรน ซึ่งเป็นชมรมที่จัดตั้งขึ้นโดยเจ้าของกิจการโรงแรมบริเวณท้องที่หาดกะตะ และหาดกะรน ห้องพักรวมของกลุ่มกิจการในท้องที่ต่าง ๆ ในจังหวัดภูเก็ต, พังงา, กระบี่ และสมุย มีขนาดรวมประมาณ 10,000 ห้องพัก

ผู้บรรยายพิเศษ

- เมษายน 2560 เป็นวิทยากรให้แก่นักศึกษา วปอ. 59 ที่จังหวัดภูเก็ต

ตำแหน่งปัจจุบัน

- กรรมการผู้จัดการกลุ่มโรงแรมขนาดเล็ก

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

เรื่อง แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต

ผู้วิจัย กฤษฎา กาญจนาลัย

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60

ตำแหน่ง กรรมการผู้จัดการกลุ่มโรงแรมชนาลัย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยถือเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการจะพัฒนาให้กลายเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของโลกได้ โดยจะเห็นได้จากประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเยือนประเทศมากเป็นอันดับที่ 9 ของโลก (จำนวน 32.6 ล้านคน) เพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. 2558 ร้อยละ 8.9 นอกจากนี้รายได้จากภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทยยังถือเป็นรายได้หลักของประเทศ โดยในปีพ.ศ. 2559 มีมูลค่า 2.16 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 15 ของรายได้ที่เกิดขึ้นภายในประเทศไทย และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากปีพ.ศ. 2555 ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 11 โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1 ต่อปี ยิ่งสะท้อนให้เห็นว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยสามารถสร้างรายได้เป็นจำนวนมากให้แก่ระบบเศรษฐกิจของไทย และมีแนวโน้มที่จะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นในอนาคต

จากความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ จังหวัดภูเก็ตถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลกที่ยอมรับกันโดยทั่วไป โดยในปีพ.ศ. 2554 จังหวัดภูเก็ตติดอันดับที่ 3 จากการจัดอันดับ 10 เกาะที่โรแมนติกที่สุดของโลก โดยสำนักข่าวซินหัวของจีน และในปีพ.ศ. 2559 จังหวัดภูเก็ตติดอันดับที่ 8 จากการจัดอันดับ 10 เกาะท่องเที่ยวยอดนิยมที่สุดในโลก โดยเว็บไซต์บริการด้านการเดินทางและวิจารณ์สถานที่ท่องเที่ยว ทริปแอดไวเซอร์ (TripAdvisor) นอกจากนี้จากข้อมูลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ยังชี้ให้เห็นว่าในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2555 ถึง พ.ศ. 2559) จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งก็ส่งผลให้รายได้จากนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน โดยในปีพ.ศ. 2559 จังหวัดภูเก็ตมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากเป็นอันดับที่ 1 ของประเทศไทยหากไม่นับรวมกรุงเทพมหานคร โดยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 28 ของรายได้จากการท่องเที่ยวทั้งหมด ซึ่งมีมูลค่าการท่องเที่ยวทั้งสิ้นกว่า

3.77 แสนล้านบาท ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของจังหวัดภูเก็ตว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้เป็นอย่างดี และถือเป็นจังหวัดที่สำคัญจังหวัดหนึ่งของไทย อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตยังคงเผชิญกับปัญหาหลากหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ สาเหตุเกิดจากการต้องการตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวจำนวนมากโดยไม่ใส่ใจกับคุณภาพอย่างแท้จริงและมีได้คำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรที่มีอยู่ โดยปัญหาหลักที่กำลังเผชิญอยู่ เช่น ปัญหาการใช้ทรัพยากรไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาด้านการกระจายรายได้อย่างไม่เป็นธรรม ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพ ข้อมูลข่าวสาร และองค์ความรู้เพื่อใช้ในการบริหารจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และปัญหาขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน

ดังนั้นหากสามารถวางแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพได้ ปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้นรวมถึงปัญหาอื่น ๆ ก็จะลดน้อยลง การใช้ทรัพยากรจะมีความคุ้มค่ามากขึ้นอีกทั้งยังสามารถพัฒนาภาคการท่องเที่ยวให้ก้าวต่อไปข้างหน้าได้อย่างมีคุณภาพและนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของทุกคนในท้องถิ่นได้ในท้ายที่สุด และยังสามารถนำแนวทางนี้ไปประยุกต์ใช้ในระดับประเทศได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์บริบทการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาส อุปสรรค และปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็งจุดอ่อน ต่อการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต
3. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา: การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการวางแนวทางการที่จะเป็นพร้อมทั้งศึกษาปัจจัยอันเป็นโอกาส และ/หรือ อุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหรือทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างเหมาะสม ตรงจุด และมีประสิทธิภาพ
2. ขอบเขตด้านพื้นที่: พื้นที่วิจัยที่จะทำการศึกษา คือ จังหวัดภูเก็ต เนื่องจากเป็นจังหวัดที่สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวมากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทยหากไม่นับรวมกรุงเทพมหานคร และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและชาวไทย โดยจังหวัดภูเก็ตมีทั้งพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาแล้ว และยังมีพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาในสัดส่วนที่เป็นตัวอย่างที่ดีได้ ประกอบกับผู้วิจัยมีประสบการณ์และองค์ความรู้ในพื้นที่มาเป็นเวลานาน ทำให้สามารถเข้าใจปัจจัยที่ก่อให้เกิดโอกาส และ/หรือ อุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ตได้เป็นอย่างดี

3. ขอบเขตด้านเวลา: ระยะเวลาของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา คือ ระหว่างปี พ.ศ. 2555 ไปจนปี พ.ศ. 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์เรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนจำนวน 70 ท่าน

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด วปอ. และสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ตลอดจนเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะดำเนินการโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทั้งจากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ เพื่อสรุปปัจจัยที่มีผลกระทบต่อทั้งโอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ

ทั้งนี้เมื่อทราบปัจจัยดังกล่าวแล้ว จะได้วางแผนและแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม

ผลการวิจัย

จากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยประกอบไปด้วยการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและภาคเอกชนรวมถึงนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ สัมภาษณ์เป็นจำนวนทั้งสิ้น 70 ท่าน พบว่า ภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั่วโลกให้มาเยี่ยมเยือนได้ตลอดทั้งปี ทั้งยังมีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต่างก็อยากมาเยี่ยมเยือน

อย่างไรก็ตามเช่นเดียวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอื่น จังหวัดภูเก็ต มิได้มีแต่ข้อดีเท่านั้น แต่ยังมีข้อด้อยและปัญหาหลายประการที่ต้องการการแก้ไขอย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งปัญหาเหล่านั้นเป็นสิ่งที่เหนียวรั้งภูเก็ตไว้ไม่ให้ก้าวต่อไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพและยั่งยืน เพื่อเป็นการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาข้างต้นจึงใช้การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของจังหวัดภูเก็ต เพื่อนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของจังหวัดภูเก็ต

สรุปและข้อเสนอแนะ

แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพจังหวัดภูเก็ตมุ่งเน้นที่จะพัฒนาจังหวัดภูเก็ตให้เป็นจังหวัดที่มีการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและยั่งยืน โดยมีเป้าหมาย (Ends) ที่สำคัญ 4 เป้าหมาย ได้แก่

1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดภูเก็ตให้มีความทันสมัยเทียบเท่าประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed City)
2. พัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพในระดับโลก (World class citizen)
3. เพื่อสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตจะต้องเป็นที่หนึ่งในใจของนักท่องเที่ยว (First destination in tourist's mind)
4. เพื่อพัฒนาจังหวัดภูเก็ตให้เป็นเมืองท่องเที่ยวแห่งเทคโนโลยีและนวัตกรรม (Smart city)

ดังนั้น แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพจังหวัดภูเก็ตทั้ง 4 เป้าหมายนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการขับเคลื่อนการพัฒนาให้กลายเป็นรูปธรรม ซึ่งหมายถึง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จะเป็นหน่วยงานหลัก และจำเป็นต้องมีหน่วยงานสนับสนุนและร่วมมือทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน รวมไปถึงประชาชนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทาง ป้อนกัน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในจังหวัด รวมทั้งจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างมีแบบแผนที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นระบบและเพียงพอ (Means) โดยแผนพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และมีการวางกรอบระยะเวลาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ (Way) อย่างชัดเจนทั้งระยะสั้น (ภายใน 5 ปี) ระยะกลาง (ภายใน 10 ปี) และระยะยาว (ภายใน 20 ปี) ซึ่งหากแนวทางการพัฒนาดังกล่าวประสบความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยว ก็จะสามารถนำมาเป็นแนวทางต้นแบบในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอื่น ๆ ได้และเพื่อให้การพัฒนาจังหวัดภูเก็ตมีความสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีที่มีวัตถุประสงค์ให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง